

Серія «Початкова школа. Мій конспект»
Заснована 2008 року

Л. В. Ліннікова

Трудове навчання

(за підручником В. К. Сидоренка,
Н. В. Котелянець)

1
клас

Книга скачана с сайта <http://e-kniga.in.ua>

Издательская группа «Основа» —
«Электронные книги»

Харків
Видавнича група «Основа»
2013

Ліннікова Л. В.

Л59 Трудове навчання. 1 клас (за підручником В. К. Сидоренка, Н. В. Котелянець). — Х. : Вид. група «Основа», 2013. — 88 с. — (Серія «Початкова школа. Мій конспект»).

ISBN 978-617-00-1730-7.

Посібник містить орієнтовне календарне планування та розробки уроків трудового навчання в 1 класі, складені відповідно до вимог нової навчальної програми (К. : Видавничий дім «Освіта», 2012) за підручником В. К. Сидоренка, Н. В. Котелянець (К. : Видавничий дім «Освіта», 2012).

Задля зручності використання всі розробки розміщені на відривних аркушах. Поля для записів дозволять творчому вчителю, користуючись запропонованим у посібнику матеріалом, скласти власні плани-конспекти уроків курсу.

Для вчителів початкової школи.

УДК 37.016
ББК 74.263

Навчальне видання

Серія «Початкова школа. Мій конспект»

ЛІННІКОВА Лариса В'ячеславівна

ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ.

1 КЛАС

(за підручником В. К. Сидоренка, Н. В. Котелянець)

Головний редактор *Ю. С. Бардакова*

Редактор *О. В. Грабар*

Відповідальний за видання *Ю. М. Афанасенко*

Технічний редактор *О. В. Лебедева*

Коректор *О. М. Журенко*

Підписано до друку 07.03.2013. Формат 84×108/16.

Папір газет. Друк офсет. Гарнітура Шкільна.

Ум. друк. арк. 5,5. Замовлення № 13-03/18-05.

ТОВ «Видавнича група «Основа»
61001, м. Харків, вул. Плеханівська, 66
тел. (057) 731-96-33

e-mail: office@osnova.com.ua
Свідцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2911 від 25.07.2007 р.

ЗМІСТ

Орієнтовне календарне планування	4
<i>Урок 1.</i> Вступ. Місце праці і професії в житті людини. Практичне ознайомлення з інструментами, правилами техніки безпеки, організацією робочого місця на уроці	5
<i>Урок 2.</i> Папір. Види паперу. Виготовлення аплікації «Гроно калини»	7
<i>Урок 3.</i> Рвання паперу. Виготовлення аплікації з рваних частин паперу «Диво-дерево»	9
<i>Урок 4.</i> Різання паперу. Виготовлення аплікації «Веселі ніжки»	11
<i>Урок 5.</i> Різання паперу. Створення аплікації з вирізаних форм «Смачні фрукти»	13
<i>Урок 6.</i> Симетричні форми. Аплікації «Грибочок»	15
<i>Урок 7.</i> Згинання і складання паперу. Техніка оригамі. Лисичка, собака, кішка	17
<i>Урок 8.</i> Згинання і складання паперу. Техніка оригамі. Тюльпани	19
<i>Урок 9.</i> Робота з природними матеріалами. Виготовлення аплікації «Їжачок»	21
<i>Урок 10.</i> Робота з природними матеріалами. Метелик із сухого листа	23
<i>Урок 11.</i> Робота з природними матеріалами. Виготовлення аплікації за мотивами казок «Півник»	25
<i>Урок 12.</i> Аплікація з паперу. Виготовлення аплікації «Натюрморт»	27
<i>Урок 13.</i> Аплікація з паперу. Виготовлення аплікації «Пейзаж»	29
<i>Урок 14.</i> Прикраси з паперу. Новорічна гірлянда	31
<i>Урок 15.</i> Прикраси з паперу. Виготовлення ялинкових іграшок із паперу	33
<i>Урок 16.</i> Прикраси з паперу. Вітальна новорічна листівка	35
<i>Урок 17.</i> Аплікація з паперу. Виготовлення казкової композиції «Золота рибка»	37
<i>Урок 18.</i> Аплікація з паперу. Виготовлення аплікації «Весела гусинь»	39
<i>Урок 19.</i> Прикраси з паперу. Виготовлення валентинок	41
<i>Урок 20.</i> Робота з пластиліном. Виготовлення з пластиліну картини «Котик»	43
<i>Урок 21.</i> Робота з пластиліном. Виготовлення картини «Квіти і метелики на лузі»	45
<i>Урок 22.</i> Робота з пластиліном. Виготовлення картини «Равлик»	47
<i>Урок 23.</i> Комбінована робота. Виготовлення вітальної листівки до свята 8 Березня	49
<i>Урок 24.</i> Робота з пластиліном. Виготовлення картини «Вишеньки»	51
<i>Урок 25.</i> Екскурсія до шкільної їдальні. Виготовлення «солодоців» із пластиліну	53
<i>Урок 26.</i> Комбіновані роботи. Колективне виготовлення писанок	57
<i>Урок 27.</i> Комбіновані роботи. Виготовлення аплікації «Великодній кошик»	59
<i>Урок 28.</i> Самообслуговування. Одяг і взуття. Відпрацювання прийомів зав'язування шнурків на одязі та взутті	61
<i>Урок 29.</i> Екскурсія до шкільної бібліотеки. Виготовлення закладки	65
<i>Урок 30.</i> Комбіновані роботи. Виготовлення аплікацій із різних матеріалів «Веселі вівці»	69
<i>Урок 31.</i> Комбіновані роботи. Виготовлення листівки «Квіти для мами»	71
<i>Урок 32.</i> Комбіновані роботи. Колективне виготовлення аплікації «Весняні пташки»	73
<i>Урок 33.</i> Комбіновані роботи. Виготовлення аплікацій із різних матеріалів «Вербові котики»	75
<i>Урок 34.</i> Комбіновані роботи. Виготовлення іграшки «Горіховий човник»	77
<i>Урок 35.</i> Комбіновані роботи. Виготовлення аплікації «Дельфін». Підсумковий урок за рік	79
Додатки	81
Література	88

ОРІЄНТОВНЕ КАЛЕНДАРНЕ ПЛАНУВАННЯ

№ з/п	Тема уроку	Дата
1	Вступ. Місце праці і професії в житті людини. Практичне ознайомлення з інструментами, правилами техніки безпеки, організацією робочого місця на уроці	
2	Папір. Види паперу. Виготовлення аплікації «Гроно калини»	
3	Рвання паперу. Виготовлення аплікації з рваних частин паперу «Диво-дерево»	
4	Різання паперу. Виготовлення аплікації «Веселі ніжки»	
5	Різання паперу. Створення аплікації з вирізаних форм «Смачні фрукти»	
6	Симетричні форми. Аплікація «Грибочок»	
7	Згинання і складання паперу. Техніка оригамі. Лисичка, собака, кішка	
8	Згинання і складання паперу. Техніка оригамі. Тюльпани	
9	Робота з природними матеріалами. Виготовлення аплікації «Їжачок»	
10	Робота з природними матеріалами. Метелик із сухого листя.	
11	Робота з природними матеріалами. Виготовлення аплікації за мотивами казок «Півник»	
12	Аплікація з паперу. Виготовлення аплікації «Натюрморт»	
13	Аплікація з паперу. Виготовлення аплікації «Пейзаж»	
14	Прикраси з паперу. Новорічна гірлянда	
15	Прикраси з паперу. Виготовлення ялинкових іграшок із паперу	
16	Прикраси з паперу. Виготовлення новорічної листівки	
17	Аплікація з паперу. Виготовлення казкової композиції «Золота рибка»	
18	Аплікація з паперу. Виготовлення аплікації «Весела гусинь»	
19	Прикраси з паперу. Виготовлення валентинок	
20	Робота з пластиліном. Виготовлення з пластиліну картини «Котик»	
21	Робота з пластиліном. Виготовлення картини «Квіти і метелики на лузі»	
22	Робота з пластиліном. Виготовлення картини «Равлик»	
23	Комбіновані роботи. Виготовлення вітальної листівки до свята 8 Березня	
24	Робота з пластиліном. Виготовлення картини «Вишеньки»	
25	Експедиція до шкільної їдальні. Виготовлення «солодощів» із пластиліну	
26	Комбіновані роботи. Колективне виготовлення писанок	
27	Комбіновані роботи. Виготовлення аплікації «Великодній кошик»	
28	Самообслуговування. Одяг та взуття. Відпрацювання прийомів зав'язування шнурків на одязі та взутті	
29	Експедиція до шкільної бібліотеки. Виготовлення закладки	
30	Комбіновані роботи. Виготовлення аплікацій із різних матеріалів «Веселі вівці»	
31	Комбіновані роботи. Виготовлення листівки «Квіти для мами»	
32	Комбіновані роботи. Колективне виготовлення аплікації «Весняні пташки»	
33	Комбіновані роботи. Виготовлення аплікацій із різних матеріалів «Вербові котики»	
34	Комбіновані роботи. Виготовлення іграшки «Горіховий човник»	
35	Комбіновані роботи. Виготовлення аплікації «Дельфін». Підсумковий урок за рік	

Урок 1. ВСТУП. МІСЦЕ ПРАЦІ І ПРОФЕСІЇ В ЖИТТІ ЛЮДИНИ. ПРАКТИЧНЕ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ІНСТРУМЕНТАМИ, ПРАВИЛАМИ ТЕХНІКИ БЕЗПЕКИ, ОРГАНІЗАЦІЄЮ РОБОЧОГО МІСЦЯ НА УРОЦІ

Дата _____

Клас _____

Мета: ознайомити учнів з професіями та місцем праці в житті людини; з правилами організації робочого місця на уроці, з правилами безпеки життя; ознайомити з підручником для 1 класу В. К. Сидоренка та Н. В. Котелянець, робочим зошитом-альбомом «У країні майстрів» Н. В. Котелянець, О. В. Агеєвої; формувати найпростіші вміння безпечної роботи з інструментами та пристосуваннями; виховувати охайність, поважне ставлення до праці, до людей труда.

Обладнання: ножиці, олівці, клей, пензлик, серветка, гумка, лінійка; малюнки з зображенням професій людини; ілюстрації із зображенням робочого місця на заводі, на фабриці.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Оголошення теми та мети уроку

— На уроках трудового навчання ми будемо знайомитися з матеріалами та інструментами, їхніми властивостями, будемо опановувати найпростіші технологічні прийоми праці. Навчимося працювати самостійно та колективно, бути охайними, уважними, чемними.

— На уроках трудового навчання ви дізнаєтеся:

- з яких матеріалів людина виготовляє необхідні речі, будинки, машини;
- які властивості мають ці матеріали;
- чому для виготовлення різних предметів використовують різні матеріали;
- як сконструйовані деякі речі, предмети, машини.

2. Вступна бесіда

— Наш будинок у Всесвіті — це планета Земля. З усіх планет Сонячної системи тільки Земля стала придатною для життя. Людина пристосовувалася до виживання у складних умовах. Люди опанували земний, водний та повітряний простір, брали у природи все, що вона пропанувала — їжу, матеріали для одягу та будівництва помешкань.

Усі оточуючі нас речі виготовлені з матеріалів за допомогою інструментів. Усе необхідне для життя люди виготовляють, змінюючи та перероблюючи те, що дає нам природа, за допомогою праці — технології. Технології постійно розвиваються та вдосконалюються. Сучасна людина може виготовити різноманітні речі. Роздивіться навколо себе.

— Що у нас у класі зроблено людиною?

— Що зроблено природою?

— Що вмієте робити ви самі? (Відповіді дітей.)

3. Бесіда про професії людини

На дошці — малюнки із зображенням людей різних професій.

4. Ознайомлення з підручником

Учитель ознайомлює учнів з умовними позначками підручника [6] та зверненням авторів до школярів (с. 3).

— Розгорніть підручник на с. 4. Розгляньте малюнок. До яких малюнків ви відгадали загадки?

— Яку роботу виконують люди цих професій?

— Яку користь приносить їх праця?

- Як ви розумієте прислів'я?
- Землю сонце красить, а людину — праця.
 - Праця годує, а лінь — марнує.
 - Бджола мала, та й та працює.
- На уроках трудового навчання ми будемо користуватися альбомом-посібником «У країні майстрів» [4]. Деякі шаблони до виробів ми візьмемо з цього альбому.

Фізкультхвилинка

5. Ознайомлення з правилами безпеки на уроках трудового навчання

— Кожен учень зобов'язаний знати й точно виконувати правила безпечної праці на уроках трудового навчання:

- приготувати своє робоче місце;
- переходити на інше робоче місце без дозволу вчителя забороняється;
- коли вчитель звертається до всіх учнів, вони мають припинити роботу й уважно вислухати зауваження, інструктаж;
- перевірити справність інструментів особистого користування, наявність матеріалів;
- роботу розпочинати лише з дозволу вчителя;
- не можна працювати несправним і тупим інструментом;
- використовувати інструмент лише за призначенням;
- користуватися прийомами роботи з інструментами за зразком учителя;
- використовувати навчальний час для виконання завдання і не відволікатися розмовами, своєчасно й якісно виконувати доручену справу.

6. Ознайомлення з правилами організації робочого місця учнів

Робота за підручником

- Розгорніть підручник на с. 6.
- Розгляньте, які речі повинні бути у вашій папці? (*Діти перелічують.*)
- Згадайте з уроків письма, як слід правильно сидіти за партою.
- Під час роботи учень має тримати своє робоче місце у належному порядку, а після роботи акуратно прибрати його: скласти відповідний інвентар, вимити руки з милом і витерти рушником;
 - інструменти і матеріали зберігати у папці;
 - за столом сидіти рівно, не сутулитися.
- Діти розглядають, які інструменти лежать у них на парті, перелічують, якими інструментами що треба робити, за допомогою вчителя намагаються правильно розрізати аркуш паперу, передають ножиці одне одному, розкладають речі на парті.

7. Розглядання виставки дитячих виробів

- Розгляньте вироби учнів із попередніх класів.
- Які вироби зроблені з матеріалів, виготовлених людиною? (*Відповіді дітей.*)
- Які вироби зроблені з природних матеріалів?

III. ПІДСУМОК УРОКУ

- Про що дізналися на уроці?
- Які професії запам'ятали?
- Чому праця дуже важлива в житті кожної людини?
- Що можна виготовити на уроках праці?
- Які речі потрібні нам на уроці?

Урок 2. ПАПІР. ВИДИ ПАПЕРУ. ВИГОТОВЛЕННЯ АПЛІКАЦІЇ «ГРОНО КАЛИНИ»

Дата _____

Клас _____

Мета: дати загальне уявлення про папір, його виробництво та призначення; навчати послідовності дій під час виготовлення виробів з паперу; навчити виготовляти аплікацію з рваних частин паперу; розвивати охайність, самостійність, взаємодопомогу; виховувати бережливе ставлення до паперу, економне використання матеріалів.

Обладнання: колекція паперу «Види паперу»; зразки виробів, кольоровий папір, ножиці, олівці, клей, пензлик, серветка.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Оголошення теми та мети уроку

— Сьогодні на уроці ми ознайомимся з історією виникнення паперу, будемо виготовляти аплікацію з рваних частин паперу.

2. Вступна бесіда

— Хто знає як виникла книга? (*Первісні люди почали замислюватися над тим, як їм передавати знання, повідомлення.*)

— А які перші книги ви знаєте?

— У прадавньому Вавилоні, де близько 5 тисяч років тому, з'явилися перші книги. Сторінками перших книг були і стіни печер, і камені, і глиняні таблички. Але на таких сторінках багато не напишеш. Проте книжки вдосконалювалися. Виготовляли їх у місті Пергам. Вимочували телячі шкури, старанно вишкрябували, вибілювали вапном і сушили. Папір був дуже міцний, і називали його пергамент. Але на одну книжку йшло 4–5 десятків телят.

Наступним удосконаленням був папірус. Виготовляли цей папір із болотяної тростини. А сучасний папір винайшов китаець Чай Лунь.

— Діти, а чи довгий шлях до нас пододала книга? (*Так, довгий.*)

— А як виготовляють сучасні книги? (*З деревини. Деревина зрубують, і вони слугують матеріалом для виготовлення паперу.*)

— Для виготовлення одного підручника треба спиляти 1000 ялинок. А ще папір можна виготовляти з макулатури. 30 кг макулатури зберігає одну берізку. З 1 кг макулатури можна виготовити приблизно 25 учнівських зошитів. А книг нам потрібно сила-силенна. А вони ж іще бувають художніми, публіцистичними, науковими... Ось погляньте на цю виставку книг. (*Виставка книг.*)

3. Робота за підручником

— Для уроків трудового навчання нам знадобиться кольоровий папір для ручної праці та цупкий папір — картон. Розгорніть підручник на с. 8 та розгляньте різні види паперу. Визначте, для чого призначений кожен з цих видів паперу?

— З яким видом ви ще ніколи не зустрічалися?

Учитель демонструє колекцію видів паперу, виготовлену учнями попередніх класів.

— У вас на партах лежать різні види паперу. Порівняйте газетний та альбомний папір. Чим вони відрізняються?

— Розгляньте малюнки на с. 9. Послухайте, як виготовляють папір.

- Спочатку вирубають старі дерева.
- Потім розпилюють дерева на частини.
- Далі деревину розмелюють на крихту.

- Крихту розварюють, додають крейду, клей, барвники.
- Спеціальні машини розкочують цю масу тонким шаром, сушать і працюють.
- Рулони паперу розрізають на аркуші.
— А зараз ми будемо навчатися працювати з папером. Повправляйтеся у скручуванні, згинанні, розриванні, склеюванні, складанні та різанні паперу. (Практична робота учнів.)

4. Розгадування кросворда

- Сьогодні на уроці ми виготовлятимемо аплікацію з рваних частин паперу. А що саме — ви дізнаєтеся, якщо розгадаєте кросворд.
- Які ви знаєте кущі? Відгадайте їх назви! (Див. Додаток на с. 64.)
- Яке ключове слово прочитали? (Калина)
- Що ви знаєте про калину? (Відповіді дітей.)
- Калина — найчарівніша рослина, кущ. Про неї складено найбільше художніх творів, пісень, легенд, прислів'їв, загадок. З давніх-давен вона була найулюбленішою рослиною, яка росла біля кожної хати українців. Калина давно стала символом України.

Фізкультхвилинка

5. Демонстрування та аналіз зразка

Інструктаж учителя

- Розгорніть підручники на с. 10 і подивіться, які матеріали нам знадобляться. На с. 25 альбому-посібника є додатки до аплікації.
- Для гілочок скачайте джгутики з гофрованого паперу і наклейте їх на основу з картону.
- Для листочків відірвіть невеликі клаптики гофрованого паперу та наклейте їх на гілочки, як показано на малюнку на с. 11.
- Порвіть листок гофрованого паперу червоного кольору на невеликі клаптики.
- Скачайте з них маленькі кульки-ягоди.
- Приклейте внизу гілочок рядами червоні ягоди, притискаючи кожен з них долонею.

6. Практична робота учнів

Діти починають працювати, учитель за потреби допомагає.

7. Виставка та оцінювання робіт

- Які аплікації вам сподобалися найбільше? Чому?
- Які помилки помітили?
- Що б ви хотіли виправити в своїй аплікації?

III. ПІДСУМОК УРОКУ

- Над чим ми працювали на уроці?
- Як виник папір?
- Розгорніть альбом-посібник на с. 2. Знайдіть малюнки внизу сторінки. Спробуйте визначити, з чого виготовляють папір, з'єднайте стрілочками вирази з видами паперу, з якого вони виготовлені.
- Що ви дізналися про калину?
- З яким настроєм завершуєте урок?

Урок 3. РВАННЯ ПАПЕРУ. ВИГОТОВЛЕННЯ АПЛІКАЦІЇ З РВАНИХ ЧАСТИН ПАПЕРУ «ДИВО-ДЕРЕВО»

Дата _____

Клас _____

Мета: навчати учнів з'єднувати відірвані частини паперу за допомогою склеювання; вчити дотримуватися послідовності дій під час виготовлення аплікації з рваних частин паперу; розвивати дрібну моторику рук, охайність, самостійність; виховувати любов до природи, до праці.

Обладнання: ілюстрації із зображенням осінніх пейзажів; зразки виробів; кольоровий папір, картон, клей, серветки для рук, збільшувальне скло та склянки з водою для дослідів.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Оголошення теми та мети уроку

— Сьогодні на уроці ми ознайомимося з технікою виготовлення аплікації з рваних частин паперу.

2. Вступна бесіда

На дошці — ілюстрації із зображенням осінньої природи.

— Ми підемо на екскурсію в ліс, давайте до неї підготуємося. Поміркуйте, що оточує нас за містом. (*Природа*) Це трава, квіти, дерева, озеро, річка і багато іншого. Людина і природа — єдине ціле. Умовно природу можна розподілити на земний, водний і повітряний простір.

Природа багата і різноманітна. Вона щедро ділиться з людиною своїми дарами. Людина отримує від природи різні рослини, рибу, птахів, звірів, сировину для виготовлення матеріалів, з яких вона робить різні предмети.

3. Робота за підручником

— На попередньому уроці ми ознайомилися з видами паперу. А які ж у нього властивості? (*Відповіді дітей.*)

— Розгорніть підручник на с. 12. Щоб дізнатися про властивості паперу, проведемо дослід.

— Візьміть аркуш кольорового паперу. Розірвіть аркуш паперу й ретельно розгляньте його краї. Що ви побачили? Так, ми бачимо ворсинки по краях розіраного аркуша. Це волокна, з яких складається папір. Папір можна розривати вздовж та впоперек волокон. Рівніший край вийде, якщо рвати вздовж волокон. Спробуйте!

— Спробуйте розірвати папір в іншому напрямку. Чи з однаковою силою ви розривали папір? (*Практична робота учнів.*)

— Запам'ятайте, якими властивостями володіє папір:

- можна різати, рвати, склеювати, зшивати;
- згинається;
- легкий;
- можна фарбувати;
- м'який, можна зібгати.

— Зімініть шматочок паперу. Що відбулося? Папірець зім'явся. А якщо попросувати зім'ятий папірець? Він залишиться зібганим.

— У вас на партах стоять склянки з водою. Занурьте папірець у воду. Що спостерігаєте? Папірець промок. А якщо він висохне, яким залишиться?

— Далі на с. 13 подивіться, які секрети відкриває нам майстер Картончик. Як правильно склеювати деталі?

- Для аплікацій найзручніше використовувати клей ПВА.
- Користуйтеся пензликом для клею.

- Підкладайте папір під деталі, а потім наносіть на них клей.
- Кладіть пензлик на підставку.
- Наносіть тонкий шар клею тільки на краї великих деталей, а дрібні — змащуйте повністю.
- Залишки клею витирайте серветкою.
- Готові аплікації сушіть під пресом.
- Після роботи ретельно вимийте руки та пензлик.

Фізкультхвилинка

4. Демонстрування та аналіз зразка

Інструктаж учителя

— Зараз осінь. Які асоціації у вас пов'язані з осінню? (*Діти розглядають ілюстрації осінніх пейзажів та репродукції картин відомих художників на дошці (за вибором учителя).*)

— Осінь — чудова пора. Листя золоте, червоне, зелене, жовтогаряче. Сьогодні ми спробуємо відтворити цю красу на картоні — виготовимо аплікацію з рваних частин паперу. Такі аплікації виходять, якщо папір не різати, а обривати. У цьому випадку краї виходять більш «живими», ворсистими.

— При обриванні за заздалегідь намальованому контуру пальці повинні розташовуватися впритул до контуру з двох боків.

— Обривання робиться невеликими відрізками. Якщо рвати папір уздовж волокна, край буде більш гладкий, якщо впоперек — більш «стихийний», з білим ореолом, що непогано, якщо ви робите море — на хвилі відразу виходить піна.

— Щоб виготовити аплікацію «Диво-дерево», розгляньте підручник на с. 14–15.

— Які матеріали нам знадобляться? В альбомі-посібнику на с. 25 на допомогу вам є додатки, які можна використовувати на уроці.

- Відірвіть уздовж аркуша смужку завширшки в два пальці — це стовбур дерева.
- Рівний край зробіть рваним.
- Розташуйте стовбур у центрі кольорового картону. Наклейте його.
- Порвіть аркуш зеленого паперу на невеликі клаптики — це листя. Наклейте їх навколо стовбура.
- Відірвіть невелику смужку і наклейте її внизу. Це травичка.
- З обривків червоних серветок скачайте кульки-яблука. Акуратно наклейте їх на дерево. Доповніть свою аплікацію хмаркою, сонечком.
- Щоб зробити осіннє дерево, використовуйте жовтий, жовтогарячий та червоний папір.

5. Практична робота учнів

6. Виставка та оцінювання робіт

— Яка робота сподобалася найбільше? Чому?

— Яка робота найохайніша?

— Хто не встиг зробити аплікацію? Чому?

III. ПІДСУМОК УРОКУ

— Чому був присвячений наш урок?

— Чого навчилися?

— Як називається аплікація, яку ми виготовляли?

— Що таке аплікація?

— Якщо вам сподобалася аплікація з рваного паперу, ми можете виготовити її вдома. Скористайтеся альбомом-посібником (с. 3), зробіть аплікацію «Квітка».

Урок 4. РІЗАННЯ ПАПЕРУ. ВИГОТОВЛЕННЯ АПЛІКАЦІЇ «ВЕСЕЛІ НІЖКИ»

Дата _____

Клас _____

Мета: удосконалювати навички різання по прямій лінії і по лінії згину, вирізання найпростіших форм; закріплювати навички роботи з ножицями, клеєм; розвивати увагу, творчі здібності, охайність, уміння прислухатися до порад; виховувати працьовитість, бажання радіти за товаришів.

Обладнання: картон, шаблони, кольоровий папір, ножиці, клей, пензлики, вологі серветки для рук.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Оголошення теми та мети уроку

— Сьогодні на уроці ми продовжимо працювати з папером, будемо вчитися різати по прямій лінії і по лінії згину, різати за допомогою шаблонів. Ознайомимося з історією виникнення ножиць. Будемо виготовляти аплікацію «Веселі ніжки».

2. Вступна бесіда

— Відгадайте загадку.

- Майстер викував уміло
Два однакових ножі.
Дуже зустрічі зраділи
Два однакові ножі.
Обнялись, і роз'єднати
Їх уже ніхто не зміг.
Підкажіть, як називати
Почали відтоді їх? (*Ножиці*)

— Ніж старший за виделку і ложку на декілька... мільйонів років. При розкопках, поряд зі скелетами мамонта, археологи знаходили і ножі з вулканічного скла, якими прадавні люди розділювали тушу. Вчені визначили, що цим ножам близько 3 мільйонів років.

Ножі з м'якого металу вперше були виготовлені на Кіпрі в IV тисячолітті до нашої ери. Але як прилад для споживання страви ніж увійшов на кухню тільки в XIV столітті — лише в оселях багатіїв.

У XVII столітті французький кардинал Рішельє наказав заокруглити кінчики ножів для їди — так з'явився столовий ніж нашого часу.

— Як правильно вибрати безпечні ножиці?

Перш ніж приступити до роботи, необхідно придбати «правильні» ножиці. Для дитячої творчості існують спеціальні безпечні моделі. Вони легкі й зручні, кінчики ріжучих країв заокруглені, щоб дитина в процесі роботи не поранилася. Є ножиці із закритими пластиком лезами.

Для зовсім маленьких існують ножиці із пластиковою пружиною на рукоятці, яка полегшує різання. Залежно від положення пружини ножиці можуть закриватися до кінця (*як звичайні ножиці*) або не повністю — для безпеки під час роботи.

Правила користування ножицями

- Ножиці — це не іграшка. Ножиці — це інструмент. Вони гострі й небезпечні. Якщо неправильно ними користуватися, можна поранитися.
- З ножицями не грають, з ними працюють. Ножицями можна: різати папір, картон, нитки, тканину, вирізати деталі для аплікацій — кружечки, квадратики тощо.

- Ножницями не можна: махати, кидатися, підносити до обличчя, брати без дозволу, ходити з ними, а тим більше бігати.
- Передають ножиці тільки закритими: кільцями вперед, узявшись за зімкнуті леза. (*Бажано кілька раз передати правильно одне одному ножиці для закріплення навички.*)
- З ножицями потрібно працювати, сидячи за столом.
- Щоразу після роботи класти ножиці на своє місце (*у папку, у ящик стола*), щоб точно знати, де їх можна взяти наступного разу.
 - Розгорніть підручник на с. 16–17 і розгляньте, як тримати ножиці, як різати папір.

Фізкультхвилинка

3. Демонстрування та аналіз зразка

Інструктаж учителя

— Розгорніть підручники на с. 18. Подивіться, які матеріали знадобляться нам для аплікації «Веселі ніжки». В альбомі-посібнику на с. 27 є додатки до уроку.

- На зворотному боці кольорового паперу обведіть свою долоньку, відігнувши великий палець убік. Виріжте долоньку по контуру.
- Розташуйте фігуру долоні в центрі картону пальцями вниз і наклейте.
- Прикрасьте багатоніжку деталями (*домалюйте очі, ніс, рот*).
- Придумайте власну аплікацію з долоньки.

4. Практична робота учнів

(Учні починають працювати. Учитель здійснює допомогу за потреби.)

5. Виставка та оцінювання робіт

- Яка робота сподобалася найбільше?
- Чия робота найохайніша?
- Хто припустився помилки?
- Хто зробив свою аплікацію?
- На що вона схожа?

III. ПІДСУМОК УРОКУ

- Над чим працювали сьогодні на уроці?
- Коли з'явилися перші ножиці?
- Яких правил слід дотримуватися при роботі з ножицями?
- Які ще інструменти нам потрібні на уроці?
- Розгадайте кросворд і запам'ятайте назви інструментів та матеріалів.
(Див. Додаток на с. 68.)

Урок 5. РІЗАННЯ ПАПЕРУ. СТВОРЕННЯ АПЛІКАЦІЇ З ВИРІЗАНИХ ФОРМ «СМАЧНІ ФРУКТИ»

Дата _____

Клас _____

Мета: удосконалювати навички копіювання простих форм за допомогою шаблону та створення з найпростіших вирізаних форм аплікації; закріплювати навички роботи з ножицями, клеєм; розвивати увагу, творчі здібності, охайність, уміння прислухатися до порад; виховувати працьовитість, бажання радіти за товаришів.

Обладнання: ілюстрації із зображенням овочів та фруктів; картон, шаблони, кольоровий папір, ножиці, клей, пензлики, вологі серветки для рук.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Оголошення теми та мети уроку

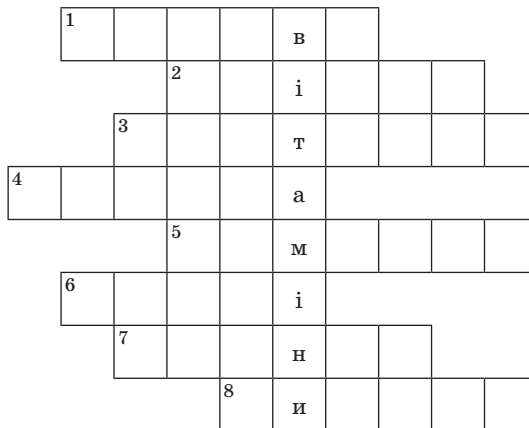
— Сьогодні на уроці ми продовжимо роботу з папером. Будемо наносити зображення на папір за допомогою шаблонів, виготовимо аплікацію за допомогою шаблонів «Смачні фрукти» та дізнаємося, що треба їсти, щоб бути здоровими та міцними.

2. Вступна бесіда

— Зараз осінь. На вулиці холодно, дощить, а нам треба ходити до школи, навчатися. Де ж набратися сил?

— Що треба робити, щоб бути здоровими та міцними цілий рік? (Відповіді дітей.)

— Щоб дізнатися, чи маєте ви рацію, розгадайте кросворд.

- 1) Помаранчева і гарна,
У землі сиджу немарно:
Соковита, солоденька,
Вже я стала чималенька.
Собою пригощу дитину.
Хай корисну з'їсть... (морквину).
- 2) В діжці ми їх засолили,
А тоді всю зиму їли.
Солоненькі та хрумкі
У пухирцях... (огірки).
- 3) Некрасива, шишкувата,
Як прийде на стіл вона,
Скажуть весело хлоп'ята:
— Ну й розсипчаста, смачна! (Картопля)
- 4) Народжується з квітки,
Його всі люблять дітки,
Заліза в нім багато,
Рум'яне і хрустке.
А ну, скажіть, малята,
То що ж воно таке? (Яблуко)
- 5) Зелений чуб, червоний бік,
Смачний із нього чавлять сік.
Газдині варять з ним борщі,
Росте в городі на куці. (Помідор)
- 6) Лампочка вгорі висіла,
Стала смачна, пожовтіла.
Діти лампочку зірвали,
З апетитом скуштували. (Груша)

7) Що то за голова,
Що лиш зуби й борода? (Часник)

8) Кажуть, щоб хвороб не знати,
Треба всім мене вживати.
Може, ви мене й з'їсте,
Тільки сльози проллете. (Цибуля)

— Яке слово прочитали по вертикалі?

— Так, це вітаміни. Вони потрібні і дітям, і дорослим. Тому їжте їх побільше!

— А ви знаєте, чим фрукти відрізняються від овочів? (Відповіді дітей.)

— Фрукти — це їстівні та соковиті плоди культурних і дикорослих рослин. Фрукти бувають зерняткові (яблуна, груша), кісточкові (абрикос, слива, вишня, персик), цитрусові (апельсин, лимон, мандарин, грейпфрут), тропічні (інжир, гранат, манго, ананас, банан, авокадо). Овочі — це їстівні частини трав'янистих рослин.

Фізкультхвилинка

3. Демонстрування та аналіз зразка

1) Робота за підручником.

— Розгорніть підручники на с. 20. Що таке шаблони та трафарети?

— Це спеціальні пристрої, за допомогою яких можна виготовити деталі, однакові за формою і розміром.

— Як обводять шаблони? А як — трафарети?

— Шаблон — зразок, який допомагає розмічати деталі. Його обводять по зовнішньому краю. Трафарет — помічник при розмітці дрібних деталей. Його обводять по внутрішньому краю.

— Як правильно вирізати деталі з паперу?

— Правильно працюйте з ножицями: ріжте середньою частиною лез, по черзі розкриваючи і закриваючи ножиці. Щоб отримати деталь складної форми, спочатку грубо виріжте її по контуру, а потім — точно по лінії контуру. Контур — край предмета, зображений суцільною лінією.

Практична робота

Діти вправляються у вирізуванні круга, чотирикутників за допомогою шаблонів.

2) Інструктаж учителя.

— Розгорніть підручники на с. 22 і роздивіться, які матеріали нам будуть потрібні для виготовлення аплікації.

- Прикладіть шаблон яблука, груші або будь-якого іншого фрукта зі зворотного боку кольорового паперу.
- Обведіть по контуру і виріжте.
- За шаблоном виріжте листочки.
- Наклейте посередині картону-основи яблуко. Зверху доклейте листочки.
- За бажанням, зробіть декілька фруктів.

4. Практична робота учнів

Учні починають працювати. Учителю за потреби здійснює допомогу.

5. Виставка та оцінювання робіт

— Яка робота сподобалася найбільше?

— Чия робота найохайніша?

— Хто припустився помилки?

III. ПІДСУМОК УРОКУ

— Над чим працювали сьогодні на уроці?

— Чи легше працювати з шаблонами?

— Чим корисні фрукти та овочі?

Мета: навчати учнів вирізати симетричні фігурки зі складеного аркуша; формувати вміння складати композицію на основі спостережень; навчати послідовності дій під час виготовлення простих симетричних форм із паперу; розвивати увагу і спостережливість, виховувати інтерес до навколишніх предметів, до змін у навколишній природі з настанням осені.

Обладнання: ілюстрації із зображенням грибів; картон, кольоровий папір, олівці, клей, ножиці, пензлики, вологі серветки для рук.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Оголошення теми та мети уроку

— Сьогодні на уроці ми будемо працювати з папером, створимо аплікацію з простих симетричних форм, повторимо правила роботи з ножицями та клеєм.

2. Вступна бесіда

— Сьогодні ми ознайомимося з поняттям «симетрія». Які ваші припущення: що це? Розгорніть підручник на с. 24 та розгляньте фото.

— Що на них зображено?

— Чим схожі сонечко, метелик, квітка та грибочок?

— Що ви помітили? (*Відповіді дітей.*)

— Ці зображення симетричні, тобто розташовані однаково відносно лінії симетрії. Симетричними називають фігури або предмети, які складаються з рівних однакових частин. А лінія симетрії — це лінія, яка поділяє деталь або предмет навпіл. Вона зображується на папері так: тире-крапка, тире-крапка і т. д.

— А що в природі є симетричним? (*Відповіді дітей.*)

— Так, це листочки, квіти, метелики, комахи, птахи. У них лінія симетрії проходить посередині.

— Знайдіть угорі на малюнках с. 25 лінію симетрії. Доберіть шаблони для метелика, сонечка, квітки та грибочка.

3. Розповідь учителя

— Яка пора року настала?

— Які зміни відбулися в природі?

— Розкажіть, як звірі готуються до зими?

— Чому птахи відлітають у теплі краї?

— Чого їм не вистачає?

— Куди поділися комахи? (*Відповіді дітей.*)

— Сьогодні на наш урок завітав Лісовичок. Він запрошує нас відвідати лісову галявину. Але спочатку, щоб вирушити, нам необхідно відгадати загадку, яку пропонує Лісовичок, щоб дізнатися, про що піде розмова на нашому уроці.

- В теплий дощик народився,
Парасолькою накрився.

Може б, з лісу пострибав,
Якби другу ногу мав. (*Гриб*)

— Так, це гриб. І ми будемо вирізати з паперу гриби.

— Отже, діти, Лісовичок нас завів у грибне царство.

— Хто з вас уже збирав гриби в лісі?

— Як ви знаєте, гриби розподіляють на їстівні й отруйні. Але слід пам'ятати, що коли ми в лісі зустрічаємо отруйного гриба, то не слід його зривати чи збивати ногою, тому що для людей він отруйний, а для лісових звірів він — як ліки від хвороби.

— Які гриби ви знаєте?

— Які гриби називаються їстівними, а які — отруйними? Розгадайте кросворд! (Див. Додаток на с. 81.)

4. Демонстрування та аналіз зразка

1) Робота за підручником.

— Розгляньте малюнки на с. 26. Подивіться, як можна отримати відразу декілька однакових деталей. Папір складають гармошкою, а шаблон обводять один раз.

— Спробуйте зробити так само. Візьміть шаблон, обведіть та виріжте. (Діти виконують завдання.)

2) Інструктаж учителя.

На дошці — малюнки із зображенням грибів.

— Придивимось, як виглядають гриби. Одні з них стрункі, мають досить тендітні ніжки та розлогі, наче парасольки чи тарілочки, капелюшки. У деяких — на ніжках наче оборочки. Інші — як, наприклад, білий гриб — виглядають міцними. Ніжки в них товсті, шапочки круті, схожі на половинку кулі. У третіх — капелюшки мають дещо хвилясті риси. І, певна річ, у всіх капелюшки різного кольору.

- Візьміть шаблон грибка. Примірте його до кольорового паперу.
- Зігніть аркуш кольорового паперу і правильно прикладіть до нього шаблон.
- Обведіть його і виріжте.
- Так само підготуйте шаблон метелика, обведіть його і виріжте.
- Оберіть кольоровий аркуш картону, наклейте на нього грибок, а на його капелюшок — метелика.
- Прикрасьте метелика.
- Край смужки зеленого паперу поріжте смужками, розрізаючи не до кінця. Це буде травичка. Приклейте травичку під грибком.

Фізкультхвилинка

5. Практична робота учнів

Діти виконують завдання за учителем. Учитель за потреби надає поради.

6. Виставка та оцінювання робіт

Діти виставляють роботи на дошці.

— А тепер давайте покажемо свої роботи Лісовикові. Він дуже задоволений вашою роботою і дякує вам за те, що ви так гарно працювали. Подивіться, яка краса! Ми ніби опинилися на літніх галявинках. Ваші роботи блискучі. Грибочки просто чарівні.

— Яка робота сподобалася найбільше?

— Хто з дітей додав щось своє?

— Як називаються гриби, які ви виготовили?

— Давайте ще раз згадаємо назви грибів. Знайдіть у «ланцюжку» назви грибів:

опеньки → рошма → люки → джгкпечериці → хавлиси → чики → бакси → роїжки

III. ПІДСУМОК УРОКУ

— Над чим ми працювали сьогодні?

— Що таке симетричні фігури?

— Як накреслити лінію симетрії?

— Як отримати відразу декілька симетричних фігур?

— Що нового дізналися про гриби?

— Розгорніть альбом-посібник на с. 7. Знайдіть на малюнку симетричні природні форми. Проведіть за зразком лінії симетрії на них. Перегорніть сторінку. Домалюйте та розфарбуйте фігури.

Урок 7. ЗГИНАННЯ І СКЛАДАННЯ ПАПЕРУ. ТЕХНІКА ОРИГАМІ. ЛИСИЧКА, СОБАКА, КІШКА

Дата _____

Клас _____

Мета: ознайомити учнів з технікою згинання паперу — оригамі; навчити виготовляти фігурки тварин; розвивати творчі здібності, дрібну моторику рук, образне мислення, увагу, увагу; виховувати охайність, працьовитість, любов до тварин.

Обладнання: мультфільм «Кішка, яка гуляла сама по собі»; ілюстрації з зображенням тварин; набір кольорового паперу для оригамі; ножиці.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Оголошення теми та мети уроку

— Сьогодні ми ознайомимось з технікою згинання паперу — оригамі.

2. Вступна бесіда

— Конструювання з паперу або оригамі — це дивовижне перетворення квадрата (*на дошці вивішується табличка з терміном*).

Слово *оригамі* прийшло до нас з Японії. Спочатку воно означало священне ритуальне дійство — протягом століть монахи ставили у храмах на вівтарі складені з паперу фігурки. Японською слова *бог* і *папір* звучать однаково — *ками*, а *орі* означає складений. Тобто *оригамі* — це мистецтво виготовлення різноманітних фігурок шляхом складання аркуша паперу. Пізніше оригамі стало сімейною розвагою японців і частиною їхньої національної культури. У другій половині XIX ст. мистецтво з'явилося і в Європі.

За допомогою конструювання за технікою оригамі можна виготовити безліч іграшок, прикрас, красиві панно, різні композиції. Звісно ж, творці паперових фігурок черпали свої моделі з природи.

3. Робота за підручником

— На уроках трудового навчання ми багато працюємо з папером. А взагалі, навіщо потрібен папір? (*Відповіді дітей*.)

— На папері можна не лише писати, малювати, його можна згинати, перегинати, складати, виготовляти різноманітні вироби. Розгорніть підручник на с. 29. Подивіться, як називається інструмент, який нам допоможе при роботі з папером.

— Щоб згини у паперових виробах були рівними й охайними, користуються спеціальним інструментом — гладилкою. Під час роботи паперову складку притискують і розгладжують пальцями, а потім гладилкою.

— Спробуємо згинати та складати папір. Візьміть аркуш паперу і зігніть його навпіл. Пропрасуйте згин гладилкою або долонею. Розгорніть аркуш. Що ви бачите на ньому? Так, це лінія згину. Вона має таке позначення: тире, дві крапки, тире, дві крапки (*як показано в підручнику*).

— А зараз ми навчимося з прямокутного аркуша паперу складати квадрат. Розгорніть підручник на с. 30. Зробіть так, як показано на малюнках.

Для цього відігніть кут листа, поєднавши його ширину з довжиною, пропрасуйте лінію згину і відріжте ножицями зайву частину. Такий квадрат є основою, з якої складаються майже всі фігурки. А які фігурки можна зробити, ми зараз дізнаємося.

4. Демонстрування та аналіз зразка

Інструктаж учителя

— Спробуємо зробити собачку. Користуйтеся малюнками у підручнику на с. 33.

1) Собака.

- Його робота всім відома:
Він охоронець дому.
І день, і ніч свій голос подає,
Щоб знали — у дворі господар є! (Собака)

— Що ви знаєте про цю тварину? (Відповіді дітей.)

- Скласти квадрат (15×15 см) коричневого кольору навпіл згори вниз.
- Кути трикутника зігнути всередину вниз.
- Нижній кут трохи відігнути вгору.
- Намалювати очі й носик.

— Не намагайтеся зробити таку саму собачку, як у підручнику. Оберіть папір «казкового» кольору і зробіть свою собачку. А якщо бажаєте виготовити собачку з піднятими догори вушками, зазирніть в альбом-посібник на с. 10.

— З якою свійською твариною завжди свариться собака?

- Хто з хвостиком і з вушками?
У кого лапки з подушками?
Як ступає — ніхто не чує,
Тихо, крадучись, полює...
І маленькі сірі мишки
Утікають геть від... (кішки).

2) Кішка.

- Скласти квадрат (15×15 см) жовтого кольору навпіл знизу вгору.
- Кути трикутника зігнути вгору і розтягнути трохи з боків.
- Верхній центральний кут трохи відігнути вниз.
- Перевернути виріб.
- Намалювати очі, вуса і носик.

— Якщо ви впоралися з цим завданням, на с. 10 в альбомі-посібнику вам пропонують зробити ще одне звірятко.

- Я руда, низького росту,
Хитра я і довгохвоста.
На курей я вельми ласа —
В них таке смачненьке м'ясо...
Вовку-брату я сестриця,
А зовуть мене... (лисиця).

3) Лисичка.

- Кладемо ромб-квадрат пофарбованої стороною від себе і намічаємо складку по вертикальній діагоналі;
- Згинаємо знизу-вгору фігуру по центру.
- Розсовуємо верхні шари паперу і по черзі загинаємо верхні кути до нижнього.
- Загинаємо справа-наліво майбутню лисиччину лапку і в той самий час загинаємо згори-вниз куточок середнього шару, який буде мордочкою.
- Залишилося розгладити папір і намалювати лисиці очі і ніс.

5. Практична робота учнів

Діти виконують завдання за зразком учителя.

6. Виставка та оцінювання робіт

— Які роботи сподобалися вам найбільше?

III. ПІДСУМОК УРОКУ

— Чи подобається вам працювати у техніці оригамі?

— Які вироби ви хотіли би навчитися робити?

Урок 8. ЗГИНАННЯ І СКЛАДАННЯ ПАПЕРУ. ТЕХНІКА ОРИГАМІ. ТЮЛЬПАНИ

Дата _____

Клас _____

Мета: продовжити працювати у техніці оригамі; вдосконалювати прийоми роботи з папером; повторити базові форми складання оригамі; навчити конструювати об'ємні квіти з паперових квадратиків за схемами; розвивати дрібну моторику рук, образне мислення, уяву; виховувати посидючість, терпіння, самостійність у роботі, любов до праці.

Обладнання: зразки виробів; фотографії тюльпанів; кольоровий папір; картон, клей, пензлик, серветки для рук.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Оголошення теми та мети уроку

— Сьогодні на уроці ми виготовлятимемо квіти.

2. Вступна бесіда

— Які квіти ви знаєте?

— Які весняні квіти вам подобаються?

— Які польові квіти ви бачили влітку?

Краса — це радість нашого життя. Людина стала людиною тому, що побачила глибину блакитного неба, мерехтіння зірок, рожевий розлив вечірньої зорі, прозорий серпанок степових просторів, багряний захід перед вітряним днем, тріпотіння марева над горизонтом... Зупинись і ти у здивуванні перед красою. *(На дошці — ілюстрації різноманітних квітів.)*

— Особливу красу дарують нам квіти. Уявіть, якби на Землі не було квітів. Наскільки похмурим і суворим було б тоді все живе на Землі. На Землі величезна кількість квітів. Вони мають свою особливу форму, колір, аромат. Майстри з Жостово розписують підноси чудовими букетами. Художники малюють фарбами, майстрині — нитками, стрічками, бісером. Майстри оригамі створюють квіти з паперу.

3. Розповідь учителя

- Я гордо голову тримаю
І перед вітром не схиляю.
Я жовтий, білий, полум'яний,
І наче яблуко, рум'яний.
В саду я квітну навесні.
Скажи, яке ім'я мені? *(Тюльпан)*

— Тюльпани були завезені в Європу в другій половині XVI ст.

На Сході говорили: «Ця квітка не має запаху, як красивий павич — пісень. Тюльпан прославився барвистими пелюстками, як гордий павич — незвичайним пір'ям». У Туреччині султани влаштовували у своїх садах цілі квіткові килими. Пізніми вечорами під час бенкетів під відкритим небом на ці килими випускали черепах, до спин яких були прикріплені запалені свічки, і коли ті починали пересуватися, то виникало феєричне видовище.

Спочатку в Європі тюльпани розводили лише при дворах самих високопоставлених осіб, так що вони стали символом багатства і знатності. Серед жагучих аматорів цих квітів були австрійський імператор Франц II, кардинал Рішельє, французький король Людовик XVIII. Останній навіть влаштовував тюльпанові свята у Версалі, на яких найзнаменитіші любителі квітів і садівники виставляли свої рідкості.

На Русі дикі види тюльпанів росли ще в XII ст., садові сорти були завезені при Петрі I. Цибулини в той час коштували дорого, так що розведення цих квітів могли дозволити собі тільки заможні люди. І лише в кінці XIX ст. було організовано масове виробництво тюльпанів безпосередньо в Росії, в Сухумі.

4. Демонстрування та аналіз зразка

Інструктаж учителя

— Сьогодні ми виготовлятимемо тюльпани. Розгорніть підручники на с. 34–35 і розгляньте послідовність дій при виготовленні тюльпана.

- Беремо основу для бутона (*квадратний аркуш паперу*) і складаємо її по діагоналі.
- Злегка намічаємо середину отриманого трикутника. Це потрібно для того, щоб потім легше було зігнути пелюстки.
- Нижні правий і лівий кути загинаємо до центру згори, трохи не доходячи до наміченої лінії середини, а знизу — трохи заступаючи за неї (*чим більшим буде цей заступ, тим більшим вийде бутон*).
- Гострі кути підгинаються назад. Квітка готова.
- Виріжте листочки і стеблинки. Для стеблин відріжте тоненькі довгі смужки.
- Наклейте букет на картон.
- Із сусідом по парті зробіть клумбу з тюльпанами. Хай на ній розквітне 5–6 складених вами тюльпанів.

Фізкультхвилинка

5. Практична робота учнів

Діти працюють у парах.

Кожен з учнів виготовляє по декілька квітів. Далі діти обирають картон. Вирізають та наклеюють стеблинки тюльпанів та листочки.

Правила роботи з товаришами

- Поважай працю товариша. Ніколи не бери до рук чужу роботу без дозволу автора чи вчителя. Не ламай чужих виробів, навіть якщо вони погано зроблені.
- Не торкайся руками представлених на виставці робіт, у тому числі і своїх.
- Навчився сам — допоможи товаришеві. Підкажи, яким прийомом краще виготовити потрібну форму або виправити помилку. Продемонструй це на своїй роботі. Виправляй роботу товариша або допомагай йому тільки з його згоди.
- У спільній із товаришем роботі над композицією будь згідливіший і поступливіший у виборі теми та персонажів. При невдачі не звинувачуй товариша, а допоможи виправити помилки.

6. Виставка та оцінювання робіт

- Як ви оцінюєте свою роботу в парі?
- Чи все вийшло так, як планували?
- Чия аплікація сподобалася?

III. ПІДСУМОК УРОКУ

- У якій техніці роботи з папером ми працювали сьогодні на уроці?
- З якої країни нам стало відомо про оригамі?
- З якої країни тюльпани потрапили в Європу?

Урок 9. РОБОТА З ПРИРОДНИМИ МАТЕРІАЛАМИ. ВИГОТОВЛЕННЯ АПЛІКАЦІЇ «ІЖАЧОК»

Дата _____

Клас _____

Мета: ознайомити учнів з природними матеріалами та способами їх використання для виготовлення виробів, способами підготовки природних матеріалів до роботи; навчати послідовності дій під час виготовлення аплікації з природного матеріалу з використанням клеєного способу з'єднання; вдосконалювати навички роботи з крихким матеріалом; розвивати творчу уяву; виховувати інтерес до предмета, акуратність.

Обладнання: зразки виробів; ілюстрації із зображенням тварин; гілочки з листочками з різних дерев; засушене листя; клей, пензлики, серветки для рук.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Оголошення теми та мети уроку

— Сьогодні на уроці ми будемо працювати з природним матеріалом. На екскурсії до парку на початку вересня ми збирали листя, насіння, гілочки дерев, квітки, засушили їх, а тепер можемо використати на уроці.

2. Вступна бесіда

— Що називають природним матеріалом? (Відповіді дітей.)

— Природний матеріал, який можна використовувати для виготовлення різних виробів, дуже різноманітний. Це можуть бути і листя різного кольору, і гілочки різноманітної форми, і насіння рослин, і шишки, і квіти, і пух. (На виставці — зразки природного матеріалу.) Ці матеріали можуть бути зібрані з різних рослин. Узагалі, вибір природних матеріалів залежить лише від фантазії майстра. у процесі виготовлення аплікацій із засушених рослин нам знадобляться не тільки квіти, але і яскраві осінні листя. Їх соковиті, насичені кольори приваблюють своєю красою. Придивимося до наших знахідок уважніше — серед зібраних нами листочків можна знайти справжні «шедеври». Тонкі переходи кольору, вигадливий орнамент з прожилок і цяток, яскрава облямівка з неповторними обрисами. Чи можна відвернутися від такої краси?

3. Робота за підручником

— Розгорніть підручник на с. 50. Розгляньте малюнок. Яка гарна природа восени!

Це не віяла й вітрила,
Не барвистих птахів крила,
Не хмарки і не ставочки,
Не краплини. Це... (листочки).

— Розгляньте малюнки на с. 51. Листочки з яких дерев зображено на малюнках?

— Що має довші голки — сосна чи ялина?

— Як називаються плоди цих дерев?

Діти називають дерева, знаходять відповідні гілочки з листочками у вазі на столі вчителя.

— Давайте згадаємо, як підготувати листя до аплікацій, як їх засушити?

— Про що треба пам'ятати? Природа жива, і робити їй боляче не можна! Тому збирати потрібно тільки ті листочки, які впали з дерева і лежать на землі.

- Готуємо робоче місце та необхідні матеріали і пристосування;
- беремо дощечку;

- кладемо на дощечку газету;
- викладаємо листочки на газету;
- накриваємо листочки газетою;
- кладемо другу дощечку зверху;
- ставимо вантаж.

Фізкультхвилинка

4. Демонстрування та аналіз зразка

Інструктаж учителя

— Сьогодні ми спробуємо зробити з листячка лісових тваринок — зайчика та їжачка.

Учитель демонструє зразки готових виробів.

— Подивіться на зразки аплікацій. Які листочки, з яких дерев ви бачите?

- Оберіть картон потрібного кольору.
- Доберіть листочки необхідного розміру та форми.
- Викладіть фігурку зайчика та їжачка на картоні.
- Приклейте отримані фігурки на картон по черзі.
- Додайте до аплікації необхідні елементи (*травичку, дерева, сонечко, пташки*).
- Розгляньте аплікацію на с. 56. Спробуйте зробити таку саму.

5. Практична робота учнів

1) Інструктаж з техніки безпеки.

- Які навчальні речі та інструменти вам знадобляться?
- Як правильно користуватися ножицями?
- Чого потрібно дотримуватися під час роботи з клеєм?

2) Правила безпеки при роботі з природним матеріалом.

- Для з'єднання деталей з природних матеріалів (*зокрема, засушені стебла, насіння, листочки, гілочки, квітки, жолуди, шишки*) доцільно використовувати пластилін чи клей.
- Не можна куштувати природні матеріали.
- Інструменти для праці слід зберігати у спеціальних коробках, пакетах, підставках, пристосуваннях.
- Після використання інструментів їх слід повернути до місця зберігання.
- Для зберігання природних матеріалів слід використовувати окрему коробочку, виготовлену з цупкого паперу.

Діти починають працювати. Учитель надає поради, допомагає за потреби.

6. Виставка та оцінювання робіт

— Ви сьогодні гарно попрацювали, уважно мене слухали, і у вас вийшли чудові композиції.

- Яка робота вам сподобалася найбільше?
- Які ви помітили помилки, недоліки?

III. ПІДСУМОК УРОКУ

- Наш урок добігає кінця. Чого ви сьогодні навчилися?
- Де можуть стати у нагоді отримані вами знання?
- Що таке природні матеріали?
- Розгорніть альбом-посібник на с. 18. Знайдіть серед поданих унизу сторінки малюнків лише ті, на яких зображені природні матеріали. Зафарбуйте кружечки біля малюнків.
- Далі поєднайте стрілочками дерева з його гілочками.
- Чи пам'ятаєте ви послідовність дій під час виконання аплікації? Пронумеруйте етапи виконання роботи.

Урок 10. РОБОТА З ПРИРОДНИМИ МАТЕРІАЛАМИ.

МЕТЕЛИК ІЗ СУХОГО ЛИСТЯ

Дата _____

Клас _____

Мета: формувати в учнів уміння, навички роботи з природним матеріалом; розвивати увагу, уяву, естетичні почуття; виховувати відповідальність за доручену справу, охайність, взаємодопомогу.

Обладнання: зразки виробів; папір, картон, клей, сухе листя, ножиці, ілюстрації метеликів та інших комах.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Оголошення теми та мети уроку

— Сьогодні на уроці ми продовжимо працювати з природним матеріалом. На екскурсії до парку на початку вересня ми збирали листя, насіння, гілочки дерев, квітки, засушили їх, а тепер можемо використати на уроці.

2. Вступна бесіда

— Розкажіть, як звірі готуються до зими?
— Чому птахи відлітають у теплі краї?
— Чого їм не вистачає?
— Куди поділися комахи?
— Знайдіть у цьому ланцюжку назви комах. (*Мурашка, джміль, бджола, метелик, коник, бабка.*)

мурашка прот джміль гклбд жола жзук метелик звьнк коник лвог бабка

— Метелик, мурашка, бабка, коник-стрибунець, світлячок, жучок-сонечко, бджілка, комар, муха — це комахи. Комахи — це такі маленькі тваринки, у яких шість ніг, а тіло має три частини: голова, груди, черевце.

Комах у світі найбільше — більше, ніж усіх інших видів тварин, разом узятих. Живуть вони скрізь, хіба що крім солоної водички та океанів. Комахи вміють літати, плавати, стрибати.

— Відгадайте, яку комаху ми виготовлятимемо з сухого листя?

- На дорозі лежить квітка,
Пелюстки згортає,
Я хотів її підняти,
А вона літає. (*Метелик*)

— Що ви знаєте про метеликів?

На дошці — ілюстрації метеликів.

— З усіх комах метелики користуються найбільшою популярністю. Навряд чи знайдеться на світі людина, що не захоплювалася б ними так само, як захоплюються красивими квітами. Недарма в Давньому Римі вірили у те, що метелики пішли від квітів. У світі відомо понад 140 тисяч видів метеликів. Найбільшим денним метеликом нашого краю є махаон. Махаон — дуже строкатий і привабливий метелик. Літає пурхаючи, розмах крил — до 72 мм, іноді пролітає чималу відстань з нерухомими розпростертими крилами. Гусениці живуть на листях кропу, моркви, петрушки, не завдаючи значної шкоди. Махаон потребує охорони.

Ще одного метелика назвали лимонницею, бо він яскраво-жовтого, лимонного кольору. Зимує метелик під снігом, а навесні вилітає, коли вночі ще мороз тріщить. Пригріє сонечко — і лимонниця пурхає весело й безтурботно, миготять її жовті крила, ніби два сонячні промінчики.

— Сьогодні на уроці ми спробуємо зробити метелика з сухого листя.

Фізкультхвилинка

3. Демонстрування та аналіз зразка

Інструктаж учителя

- Розгляньте метелика в підручнику на с. 57.
- Добираємо чотири листочки для крил метелика. Тонкий довгастих листочок нам стане у пригоді для тулуба, а зовсім маленький лист буде головою метелика.
- Беремо аркуш оксамитового паперу, все листя викладаємо на нього. Тепер можна приступати до основної роботи.
- Беремо дбайливо листочок, наносимо на нього клей і акуратно кладемо на місце. Так кожен листочок приклеюємо до паперу. Потім беремо ще один аркуш паперу і накриваємо ним аплікацію. Притискаємо книгою. Через кілька хвилин картина готова.

4. Практична робота учнів

Учитель приділяє увагу поставі, стежить за роботою учнів, здійснює допомогу за потреби.

5. Виставка та оцінювання робіт

- Яка робота сподобалася?
- Чи були помилки?
- Як можна уникнути таких помилок?
- Що приваблює у виробах?

III. ПІДСУМОК УРОКУ

- З яким матеріалом ми сьогодні працювали?
- З якими видами метеликів ознайомилися?
- Що ви запам'ятали?
- Розгорніть альбом-посібник на с. 19. Знайдіть завдання 1 та розмалюйте листя дуба, клена, верби.
- Виконайте завдання 2: обведіть листочки, які можна використати до аплікації рибки. А у завданні 3 позначте листочки, які допоможуть створити аплікацію птаха.

Урок 11. РОБОТА З ПРИРОДНИМИ МАТЕРІАЛАМИ. ВИГОТОВЛЕННЯ АПЛІКАЦІЇ ЗА МОТИВАМИ КАЗОК «ПІВНИК»

Дата _____

Клас _____

Мета: вдосконалювати вміння та навички роботи з природним матеріалом; навчати виготовляти вироби з сухого листя, гілочок дерев та квітів; розвивати творче мислення, уяву, охайність; виховувати самостійність, працьовитість, інтерес до уроку.
Обладнання: картон, кольоровий папір, ножиці, клей, пензлики, серветки для рук, сухе листя, гілочки дерев, квітів; ілюстрації до казок; мультфільм «Котик і Півник».

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Оголошення теми та мети уроку

— Сьогодні на уроці ми продовжимо працювати з природним матеріалом.
Будемо виготовляти з сухого листя персонажів казок.

- На дворі і на току —
Скрізь луна: «Ку-ку-рі-ку!».
Гордо птах цей походжає,
Дуже пишний хвостик має,
Шпори, гребінець чарівний...
Що за птах цей, дітки?.. (Півень)

— Спробуємо зробити півника.

2. Вступна бесіда

Діти розглядають ілюстрації до казок.
— Сьогодні ми знову звертаємось до казок.
— Які казки вам найбільше подобаються?
— Хто вам читає казки?
— Хто вміє сам читати?
— А той, хто не вміє читати сам, може переглянути мультфільм.
— Хто ваш улюблений персонаж? З якої він казки?
— Зараз дізнаємося, хто з вас добре знається на казках? Відгадайте загадки! (Див. Додаток на с. 82.)

— Які ви знаєте казки, де головним героєм був півник?

- «Як півник і курочка рвали горішки».
- «Зайчикова хатинка».
- «Про півника та курочку і хитру лисичку» (Н. Забіла).
- «Казка про золотого півника» (О. Пушкін).
- «Як курочка півника врятувала».
- «Колосок».

— А цю казку ви знаєте?

Сидить Півник на печі
Їсть смаченькі калачі.
Ось Лисичка прибігає,
Півника мерщій хапає.
Біжить Котик рятувати,
В Лиса Півника забрати. («Котик і Півник»)

— Зараз ми переглянемо цей мультфільм.

3. Перегляд мультфільму «Котик і Півник»

- Чи сподобався вам мультфільм?
- Чи можна назвати Півника слухняним?

- Чого нас навчає казка?
- А яких ще свійських птахів ви знаєте? (Розглядання малюнків.)

Фізкультхвилинка

4. Демонстрування та аналіз зразка

Інструктаж учителя

— Послухайте опис півника і розгляньте його на малюнку в підручнику на с. 59.

Півень був такий гарний і сміливий.

На шиї — вогняне намисто. Спина сіра, в дрібних білих цяточках, а в пишному хвості довгі, серпоподібні синьо-чорні пір'я. Тримався він гордо. Виступав уперед широкими грудьми, які відливали бронзою, високо, ніби на параді, піднімав лапи із загнутими гострими шпорами.

Був він хоробрий, як справжній гвардієць. На вулиці робив до супротивника два-три неквапливих кроки, ніби надавав йому можливість ще раз подумати. Якщо той не забирався, півень стрімко нападав на нього. При цьому він парасолькою розчепірював на шиї мідно-червоні пір'я, низько перегинав голову. Його довгий хвіст волочився по землі, як плащ.

— Уявили собі такого півня?

— Чи схожий він на півня, зображеного на малюнку підручника?

— На зображенні півня ви можете побачити: його пір'я бувають коричне-вими, помаранчевими, синіми, зеленими.

- Доберіть листя, схожі на голову, тулуб, хвіст і ніжки півника.
- Розкладіть всі деталі на картоні-основі.
- Відзначте олівцем і приклейте кожну деталь на своє місце.
- Висушіть аплікацію під пресом.

5. Практична робота учнів

Діти починають працювати. Учитель надає допомогу учням, діти допомагають одне одному.

6. Виставка та оцінювання робіт

— Які чудові півники вийшли!

— Вам вони подобаються?

— Кому б ви хотіли їх подарувати?

— Чи все у вас вийшло?

— Хто звертався по допомогу?

III. ПІДСУМОК УРОКУ

— Розгорніть альбом-посібник на с. 20. Знайдіть завдання 1. Зафарбуйте листя у той колір, якими вони стають восени. Назвіть і впишіть у клітинки назви дерев.

— Домалюйте деталі у завданні 2. На що схожий цей листочок?

— Уважно розгляньте букет з листя на малюнку 3. Пофантазуйте: яку цікаву аплікацію ви можете з них зробити. Намалюйте її ескіз.

Урок 12. АПЛІКАЦІЯ З ПАПЕРУ. ВИГОТОВЛЕННЯ АПЛІКАЦІЇ «НАТЮРМОРТ»

Дата _____

Клас _____

Мета: удосконалювати навички роботи з папером, навчати учнів робити ескіз виробу; повторити послідовність дій під час створення аплікації; розвивати творчі здібності, охайність, увагу, дрібну моторику пальців рук, уміння працювати у групі; формувати вміння економно витрачати папір; виховувати почуття взаємодопомоги та товаришування, прищеплювати інтерес до уроку.

Обладнання: репродукції картин із зображенням натюрмортів (за вибором учителя); ілюстрації із зображенням овочів та фруктів; кольоровий папір, ножиці, клей, пензлик, серветка для рук.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Оголошення теми та мети уроку

— Сьогодні на уроці ми продовжимо працювати з папером. Ознайомимося з репродукціями відомих художників, дізнаємося, що таке натюрморт, і спробуємо виготовити натюрморт у групі.

2. Вступна бесіда

— Послухайте вірш. Про яку пору року в ньому йдеться?

ОСІННІЙ ДЕНЬ

Осіній день. А скільки в нім чудес!
Пожовкле листя з дерева летить,
Чарує серце синява небес,
Легенький вітер в листі шурхотить.

Не холодно, не жарко — в самий раз!
І тиша йде на землю, наче сон.
Теплесенько цілує сонце нас
І горнеться, як ласка, до вікон.
Та кожен раз стає коротший день,
Їрилом вкриває землю чорна ніч.
Не чуть пташиних вдосвітку пісень,
Бо осінь, осінь. Ось у чому річ.

Н. Красоткіна

— Давайте згадаємо, що відбувається восени в природі? (*Стає холодніше, листя змінює своє забарвлення й опадає, птахи відлітають на південь тощо.*)

— Які роботи проводять люди в садах і городах з настанням осені? (*Збирають урожай.*)

— Осінь щедра на подарунки. Крім краси природи, вона обдаровує людей урожаєм овочів і фруктів. Сьогодні я пропоную вам зібрати багатий урожай.

— Розгляньте репродукції картин відомих художників, які зобразили на своїх картинах овочі та фрукти.

— Хто з вас знає, як називається такий вид мистецтва? (*Відповіді дітей.*)

— Якщо відгадаєте кросворд, то дізнаєтеся, чи мали ви рацію. (*Див. Додаток на с. 83.*)

— Яке ключове слово прочитали? Так, це — натюрморт. Натюрморт — це художнє зображення предметів побуту, овочів, фруктів, квітів. Ось і ми сьогодні теж будемо виготовляти аплікацію «Дари осені». Подивимося, у кого краще вийде.

3. Демонстрування та аналіз зразка

Інструктаж учителя

— Сьогодні ми будемо працювати у групах.
— Розгорніть підручник на с. 39 і подивіться, з яких фруктів складатиметься наш натюрморт.

— Розподіліть обов'язки у складі творчої групи:

- хто робитиме предметні аплікації деталей;
- хто гарно розмістить їх на основі;
- хто складе про аплікацію цікаву розповідь.

— Розгорніть альбом-посібник на с. 33–34 та розгляньте шаблони виробів.

Які овочі та фрукти ви бачите?

— Які овочі та фрукти любляете ви?

— Виріжте фрукти. Додайте свої фрукти та овочі за бажанням. Розмістіть на кольоровому картоні за власним задумом вирізані елементи натюрморту та приклейте їх.

— За бажанням додайте щось своє, будь ласка, наприклад, тарілку або вазу.

III. ПРАКТИЧНА РОБОТА УЧНІВ

1. Правила роботи у групі

— Давайте згадаємо правила роботи у групі:

- Розподілити обов'язки між членами своєї групи — хто що буде вирізати.
- Працювати дружно та завзято.
- Прислухатися до порад товаришів.
- Не галасувати, не сваритися.
- Допомогати один одному.

Діти працюють у групах. Учитель за потреби надає поради та допомогу.

2. Виставка та оцінювання робіт

— Які чудові натюрморти у вас вийшли!

— Ви дуже завзято працювали у групах.

Кожна група розповідає про свою роботу.

IV. ПІДСУМОК УРОКУ

— З яким настроєм завершуєте урок?

— Чи сподобалося працювати у групах?

— Про що нове дізналися на уроці?

— Що таке натюрморт?

— Розгорніть альбом-посібник на с. 13. У завданні 1 визначте предмети, які можна використати для зображення натюрморту.

— У завданні 2 визначте послідовність дій під час наклеювання деталей натюрморту.

— Що ви бачите на малюнках у завданні 3?

— З'єднайте стрілочками вазу з аркушем, на якому її краще зобразити.

Урок 13. АПЛІКАЦІЯ З ПАПЕРУ. ВИГОТОВЛЕННЯ АПЛІКАЦІЇ «ПЕЙЗАЖ»

Дата _____

Клас _____

Мета: ознайомити учнів з видами аплікацій; формувати вміння працювати з папером, використовуючи при цьому необхідні інструменти і пристосування; вдосконалювати навички роботи з ножицями та клеєм; розвивати творчі здібності, дрібну моторику пальців рук, охайність, посидючість; прищеплювати інтерес до предмета.

Обладнання: аудіозапис «Осіньої пісні» з циклу «Пори року» П. І. Чайковського; репродукції картин І. Левітана «Золота осінь», В. Поленова «Золота осінь»; кольоровий папір; картон, ножиці, клей, серветка для рук.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Оголошення теми та мети уроку

— Сьогодні на уроці ми знову подорожуватимемо осіннім лісом. Ми дізнаємося, що таке пейзаж, розглянемо репродукції картин відомих російських художників і спробуємо самостійно виготовити власну аплікацію з осіннім пейзажем.

2. Вступна бесіда

— Початок осені завжди чарівний. Повітря стає прозорим, мов кришталь, а небо голубе-голубе. Достигають цілющі плоди шипшини, виграють яскравими червоними барвами у сонячному промінні. Чути останній грім, що прощається з полями. Осінь, наче художник, велетенським пензлем розфарбовує у яскраві кольори плоди та листя. Ось так починається осінь. Пахне чебрецем, опеньками, спілими яблуками.

Лунає п'єса П. І. Чайковського «Осіня пісня» з циклу «Пори року».

— Що бажаєте сказати про прослухане?

— Який настрій, які почуття викликала у вас музика? (Відповіді дітей.)

— Її написав видатний композитор Петро Ілліч Чайковський і присвятив одному з часів року. Як ви гадаєте, якому?

— Чому ви так вважаєте?

— Ви, напевно, вже здогадалися, що сьогоднішній урок буде присвячений осені, її дивовижним різноманітним фарбам.

— Чи хотілося б вам зараз опинитися в осінньому лісі?

Діти розглядають репродукції картин І. Левітана та В. Поленова.

— Чи подобаються вам ці картини?

— Що на них зображено?

— Хто з вас знає, як називаються такі картини?

— Це пейзажі. Пейзаж — це зображення природи. Багато видатних художників зверталися до цього жанру образотворчого мистецтва. А ми сьогодні на уроці спробуємо зобразити красу осіннього лісу за допомогою кольорового паперу.

— Що можна зобразити на такій аплікації? (Відповіді дітей.)

— Які дерева ви знаєте?

— Розгляньте малюнки та розгадайте кросворд. (Див. Додаток на с. 84.)

— Яке ключове слово прочитали? (Гілочка)

— Сьогодні ми спробуємо зобразити на пейзажі дуже чарівні гілочки на деревах.

Фізкультхвилинка

3. Демонстрування та аналіз зразка

Інструктаж учителя

— Сподіваюсь, що ви, готуючись до сьогоднішнього уроку, милувалися деревами, кущами, квітами, всією природою. Спробуємо цю красу закарбувати на наших аплікаціях.

— Розгорніть підручник на с. 41. Розгляньте зразок аплікації.

— Ви можете відтворити пейзаж з підручника або створити власний, користуючись репродукціями картин, які ми розглядали.

— Перед початком роботи поміркуйте: що саме ви зробите, як будуть розташовані деталі зображень.

— Виконайте ескіз.

— Відповідно до задуму оберіть розташування аркуша паперу.

— Розгорніть альбом-посібник на с. 33. Розгляньте шаблони виробів. Як краще вирізати дерева, сонечко, птахів? За бажанням можна виготовити аплікацію за власним задумом.

- Оберіть картон-основу.
- За шаблоном розмітьте, а потім виріжте сонечко і птахів з паперу, складеного навпіл.
- Сонечко наклейте всією поверхнею, а пташкам надайте об'ємної форми.
- Викладіть з них картину на картоні.
- Додайте додаткові деталі. З невеликих уривків кольорового паперу зробіть верхівки дерев.

4. Практична робота учнів

Інструктаж з техніки безпеки

— Які навчальні речі та інструменти вам знадобляться?

— Як правильно користуватися ножицями?

— Чого потрібно дотримуватися під час роботи з клеєм?

5. Виставка та оцінювання робіт

— Ви сьогодні гарно попрацювали, уважно мене слухали, і у вас вийшли чудові композиції.

— Яка робота вам сподобалася найбільше?

— Які ви помітили помилки, недоліки?

III. ПІДСУМОК УРОКУ

— Що ми робили сьогодні на уроці?

— З яким настроєм завершуєте урок?

— Що нового відкрили для себе на уроці?

— Про що хотіли б розповісти своїм батькам?

— Що таке аплікація?

— Що таке пейзаж?

Мета: удосконалювати навички роботи з папером, ножицями, клеєм; розвивати охайність, дрібну моторику рук, вміння працювати в парі, групі; виховувати посидючість, терпіння, художній смак, взаємодопомогу.

Обладнання: картон, кольоровий папір, шаблони, вата, ножиці, клей, пензлики, серветки для рук.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Оголошення теми та мети уроку

— Сьогодні на уроці ми працюємо з папером. Наближається свято — Новий рік. Усі готуються зустрічати це свято заздалегідь: пишуть та розсилають листівки, прикрашають домівки, готують смачні страви. Ось і ми спробуємо прикрасити наш клас святковими гірляндами.

2. Вступна бесіда

Стало біло навкруги —
Я розтрушую сніги,
Наганяю холоди,
Воду сковую в льоди,
В дружбі з дітьми я всіма.
Здогадались? Я — ... (Зима).

— Настала зима, чудова пора року. Всі чекають на новорічне світло, подарунки під ялинкою, зимові розваги.

Цікаво знати!

- Найпершими — на 10 годин раніше за нас — зустрічають Новий рік мешканці Чукотки. Між двома островами, які знаходяться на Півночі, — Ратманова і Крузенштерна — лише 4 км. Та саме тут проходить міжнародна лінія зміни дат. Тому на острові Крузенштерна Новий рік зустрічають на добу раніше.
- У Стародавньому Єгипті, наприклад, Новий рік святкували на початку літа, коли розливалася річка Ніл.
- У Стародавній Греції початок року припадав на найдовший день у році — 22 червня.
- Уперше календар, у якому рік починався з 1 січня, запровадив римський імператор Юлій Цезар.
- В Англії у стародавні часи Новий рік зустрічали на початку весни — 1 березня.
- У Росії святкували Новий рік на початку осені — 1 вересня. У 1700 р. Петро I переніс святкування Нового року на 1 січня, як це було прийнято в європейських країнах, тож у цьому році країна святкувала Новий рік двічі.
- Звичай дарувати новорічні подарунки надійшов до нас із Стародавнього Риму. Кажуть, що першими подарунками були гілочки лавра, які були передвісниками щастя в Новому році. «Бажаю тобі щасливого Нового року!» — писали також римляни на новорічних подарунках, іноді додаючи жартівливі вірші, бо Новий рік — веселе свято.

Фізкультхвилинка

3. Демонстрування та аналіз зразка

Інструктаж учителя

— Розгорніть підручники на с. 86. Розгляньте, які прикраси можна виготовити до новорічного свята. Прикраса — деталь, яка робить річ гарніше і красивіше.

— Щоб наш клас був чарівним, ми прикрасимо його гірляндами прапорців.

Учні об'єднуються у три групи.

- Поміркуйте, які прапорці ви бажаєте зробити.
- Нехай кожен член групи висловить свою думку. Зупиніться на якомусь одному варіанті.
- Продумайте, що для цього потрібно. Розподіліть обов'язки між членами своєї групи — хто що вирізатиме.
- Не сваріться! Працюйте швидко і дружно.
- Спочатку виберіть потрібний фон для прапорців.
- Коли будете вирізати прапорці, складіть аркуш паперу навпіл на довжину шаблону, від місця перегину прикладіть шаблон прапорця, обведіть його олівцем.
- Виріжте прапорці і прикрасьте їх аплікацією.
- Приклейте прапорці з проміжками на нитку. Склейте їх краї.

4. Практична робота учнів

Діти починають працювати. Учитель керує працею, за потреби здійснює допомогу.

5. Виставка та оцінювання робіт

— У вас вийшли дуже гарні гірлянди! Зараз ми склеїмо їх і причепимо вздовж і впоперек класу.

III. ПІДСУМОК УРОКУ

— Над чим ми працювали сьогодні на уроці?

— Чи сподобалася вам колективна праця?

— Кого ви зобразили на прапорцях?

— Розгорніть альбом-посібник на с. 60. Оберіть та позначте у завданні 1 роботи з прикрасами.

— У завданні 2 розгляньте гірлянду-ланцюжок. Яку форму мають деталі, з яких зроблено кільце? Як одне кільце протягується в інше?

— У вільний час самостійно виготовте гірлянду-ланцюжок і прикрасьте свої домівки.

Урок 15. ПРИКРАСИ З ПАПЕРУ.
ВИГОТОВЛЕННЯ ЯЛИНКОВИХ ІГРАШОК ІЗ ПАПЕРУ

Дата _____

Клас _____

Мета: удосконалювати навички роботи з папером, ножицями, клеєм; навчати учнів дотримуватися послідовності дій під час виготовлення прикрас із паперу; розвивати охайність, самостійність; виховувати посидючість, терпіння, художній смак, взаємодопомогу.

Обладнання: ілюстрації із зображенням пейзажів зимового лісу; кольоровий папір, ножиці, клей, пензлики, нитки, ялинковий дощик, серветки для рук.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Оголошення теми та мети уроку

— Сьогодні, діти, на нас чекає зустріч з прекрасним, цікавим, дивовижним світом неживої природи. Про зиму-чарівницю, про її прекрасні картини природи піде розмова на уроці, а потім ми виготовимо новорічні прикраси.

2. Вступна бесіда

— За вікном — чарівна красуня-зима. Краса зимової природи надихала поетів, композиторів, художників. За допомогою пензля, художнього слова, музики вони яскраво і точно передають образи і зимового ранку, і засніженого саду, і поля. Отже, будьте пильними і спостережливими, — вирушаймо у світ зимової краси і зимових див.

— А чи можемо ми побачити, почути, відчутти природу взимку? *(Діти висловлюють думки.)*

— Коли за календарем почалася зима? Назвіть зимові місяці.

— Поясніть, будь ласка, чому перший місяць зими названо грудень? а другий — січень? третій — лютий?

— Скажіть, як змінилася природа з приходом зими?

— Як сонечко світить узимку?

— Як змінилася висота сонця над горизонтом?

— Як змінився день? а ніч?

— Яке повітря? А які — дерева?

— Що стало взимку з річкою? Чому?

— Які ще явища природи ми зараз спостерігаємо?

— Як ви розумієте, чим може похвалитися зима? *(Срібним інєєм, білим пухнастим снігом, прозорим льодом, морозним повітрям.)*

— А як, на вашу думку, звірі зустрічають Новий рік у лісі? Пофантазуємо на цю тему! *(Відповіді дітей.)*

— А як можна прикрасити новорічні ялинки?

Фізкультхвилинка

3. Демонстрування та аналіз зразка

Інструктаж учителя.

— Розгорніть підручники на с. 89. Виготовлятимемо ялинкові іграшки!

- Хто в гайку біля доріжки
Тут стоїть серед трави?
Без чобіт — єдина ніжка,
Капелюх — без голови.
Мабуть, хоче в козубок
Симпатичний цей... *(грибок).*

- Підготуйте двосторонній кольоровий картон. Половину аркуша складіть навпіл.
- За шаблоном обведіть і виріжте дві однакові деталі грибка.
- За малюнком надріжте грибочки вгорі і внизу.
- У капелюшку гриба з нижнім розрізом зробіть отвір.
- З'єднайте деталі грибка між собою «у замок».
- Прикрасьте їх, а в отвір протягніть нитку.

- Всі стоять дерева голі,
А вона в зеленій льолі.
І красива, мов картинка,
Й називається — ... (ялинка).

- Зігніть папір зеленого кольору, кольоровою стороною всередину.
- Намалюйте контур ялинки.
- Виріжте за лінією контуру.
- Приклейте смужку паперу до ялинки у вигляді петлі.
- Щоб прикрасити ялинку, наріжте дрібно ялинковий дощик.
- Змастіть ялинку крапельками клею.
- Посипте ялинку дощиком.
— А зараз ми виготовимо ще одну прикрасу до новорічної ялинки. Відгадайте яку!

- А скажіть мені, хто знає,
Що зимою виростає?
Головою вниз росте...
От питання непросте!
Це не редька й не цибулька...
Звичайнісінька... (бурулька).

- Візьміть аркуш білого або двостороннього кольорового паперу квадратної форми.
- Зігніть його навпіл. Отримайте трикутник. Зробіть 3 надрізи вздовж правого та лівого боків трикутника.
- Розгорніть аркуш. У вас вийшли 4 квадрати.
- Вирізані кутики квадратів по черзі починайте склеювати від середини аркуша: то з одного, то з іншого боку.
- Приклейте петлю зі смужки паперу або стрічку. Бурулька готова!

4. Практична робота учнів

Діти починають працювати. Учитель керує працею, за потреби здійснює допомогу.

5. Виставка та оцінювання робіт

- У вас вийшли чудові прикраси для новорічної ялинки!
- Робота якого учня сподобалася найбільше? Чому?
- Чи знайшли недоліки в роботі?
- Чи повісите ці прикраси на свою ялинку?

III. ПІДСУМОК УРОКУ

- Яке свято наближається?
- Чим вам подобається Новий рік?
- Ви підготували вже листа Діду Морозу?
- Який подарунок ви хочете отримати?
- Над чим ми працювали сьогодні?
- Які прикраси виготовляли?

Мета: удосконалювати навички роботи з папером; навчати учнів складати та згинати папір, дотримуватися послідовності дій під час виготовлення новорічної листівки; розвивати творчі здібності, дрібну моторику пальців рук, охайність; виховувати естетичний смак, уміння робити приємне людям, любов до праці.

Обладнання: зразки новорічних листівок; кольоровий папір, картон, ножиці, клей, пензлик, серветка для рук.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Оголошення теми та мети уроку

— Сьогодні на уроці ми продовжимо роботу з папером. Будемо виготовляти новорічну вітальну листівку.

2. Вступна бесіда

— Як ви вважаєте, для кого ми її будемо робити? *(Для друзів і для своїх рідних.)*

— Незабаром настане свято — Новий рік. Ви, напевно, хвилюєтеся перед цим святом. Кожному з вас хочеться зробити приємний сюрприз своїм близьким та рідним: татові, мамі, бабусям, дідусям, сестричкам і братикам, своїм друзям *(подругам)*. Звичай дарувати подарунки існує у всіх народів і сягає в далеке минуле. Головне для будь-якого подарунка — принести радість тому, хто його отримує. Звісно, можна купити подарунок в магазині, але набагато більше радості принесе вашим близьким подарунок, зроблений власноруч.

В Англії виник звичай обмінюватися до Нового року вітальними листівками. Перша новорічна листівка була надрукована в Лондоні в 1843 р.

— Кого можна зобразити на листівці? *(Відповіді дітей: ялинки, снігову бабу, звірів та ін.)*

— Розгадайте кросворд і дізнайтеся, чи є серед відповідей назви таких тварин, яких би ви хотіли зобразити на вашій листівці. *(див. Додаток на с. 85.)*

— Кого з цих тварин ми не побачимо в лісі на Новий рік? Чому?

— Як треба допомагати тваринам узимку?

Фізкультхвилинка

3. Демонстрування та аналіз зразка

1) Робота за підручником.

— Розгорніть підручник на с. 91 і розгляньте зразок вітальної листівки.

— Що ви бачите на листівці?

— Як можна виготовити таку листівку?

— Які деталі потрібні?

2) Інструктаж учителя.

— Щоб виготовити таку листівку, користуйтеся такими порадами.

- Аркуш картону зігніть навпіл. Це — майбутня листівка.
- Половину аркуша білого паперу зігніть навпіл.
- До лінії згину прикладіть шаблон ялиночки *(з альбому-посібника на с. 43)*. Обведіть її та виріжте.
- З аркуша паперу зеленого кольору за шаблоном обведіть і виріжте ялинку меншого розміру.

- Зовні складеного аркуша картону спочатку акуратно приклейте ялинку білого кольору, а в середину її — зелену.
- Прикрасьте ялинку різнокольоровими кульками.
— Ви можете виконати листівку за власним задумом.

1-й спосіб

- Візьміть шаблон у формі кола, овалу або прямокутника.
- Прикладіть до картону бажаного кольору, обведіть олівцем і виріжте. Це буде основа листівки.
- А тепер намалюйте та виріжте снігову бабу, ялинку, Снігуроньку або лісову тваринку.
- Обережно наклейте на основу.
- Користуйтеся шаблонами, які лежать на партах.

2-й спосіб

- Візьміть кольоровий аркуш прямокутної форми.
- Зігніть його навпіл.
- Зовні зробіть новорічну аппликацію. Всередині напишіть привітання.

4. Практична робота учнів

Діти виготовляють листівку. Учитель допомагає учням порадами.

5. Виставка та оцінювання робіт

- Ви дуже добре впоралися з роботою!
- Які листівки вразили вас?
- Кому подаруєте свою листівку?

III. ПІДСУМОК УРОКУ

- Наш урок добігає кінця. Які відкриття сьогодні зробили?
- Що було особливо цікавим?
- Про що хотіли б ще дізнатися?
- Чи сподобалася вам ваша робота на уроці?
- А тепер виконаємо завдання із альбому-посібника на с. 62. У завданні 1 визначте, де зображено правильну розмітку за шаблонами.
— У завданні 2 у кожній групі малюнків є «зайві» предмети, якими не можна прикрасити ялинку. Знайдіть «зайве» та викресліть.
— У завданні 3 оберіть та визначте правильні надписи до новорічних листівок.

Урок 17. АПЛІКАЦІЯ З ПАПЕРУ. ВИГОТОВЛЕННЯ КАЗКОВОЇ КОМПОЗИЦІЇ «ЗОЛОТА РИБКА»

Дата _____

Клас _____

Мета: закріплювати вміння та навички роботи з пластиліном; розвивати в учнів творчу уяву, мислення, вміння фантазувати; виховувати працьовитість, охайність, любов до книжок, до читання.

Обладнання: мультфільм «Казка про золоту рибку»; зразки виробів; кольоровий картон; кольоровий папір; шаблони, ножиці, клей, пензлики, серветки для рук, ілюстрації із зображенням акваріумних рибок.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Оголошення теми та мети уроку

— Сьогодні ми продовжимо працювати з папером. Переглянемо мультфільм «Казка про золоту рибку», а потім спробуємо виготовити аплікацію з кольорового паперу «Золота рибка».

2. Конкурс «Назви казку за ілюстрацією» (за малюнками)

(Див. Додаток на с. 86.)

— Молодці! Ви добре знаєте казки! А зараз ми переглянемо мультфільм «Казка про золоту рибку».

3. Перегляд мультфільму «Казка про золоту рибку»

— Чи сподобався вам мультфільм?

— Чого він вас навчає?

— Чи шкода вам старої баби?

4. Розповідь учителя

— Які цікаві відомості про риб ви знаєте?

— А знаєте ви, що... (На дошці — ілюстрації морських та річкових риб.)

- У XIX ст. у Росії був виловлений сом завдовжки 4, 5 м, і важив він 347 кг. Найбільший же в світі сом був упійманий у річці Одер у Німеччині вагою 450 кг.
- Найнебезпечніші і лютіші серед річкових риб — піраньї. Вони мешкають в річках Південної Америки і нападають на будь-яку живу істоту, що опинилася у воді, незалежно від її розмірів. У 1982 р. у Бразилії від них загинули 300 чоловік, що опинилися у воді в результаті корабельної аварії.
- Довжина найменшої в світі річкової риби — карликової пандаки — складає 7 мм, а вага — всього 4 г. Ця безбарвна і майже прозора рибка мешкає в річках Південно-Східної Азії і Австралії.
- Рекордсменом за швидкістю підводного плавання є риба-меч. Ця риба може виростати до 6 м і мати масу тіла більше півтонни. Переміщається вона із швидкістю урагану — до 130 км на годину! У неї страшна зброя — гострий меч, який утворений із зрощених кісток верхньої щелепи.
- Риба-меч не раз наводила жах на мореплавців і рибаків, нападаючи на їх парусні судна і навіть на військові кораблі та пробиваючи своїм мечем корпус рибальських човнів. У кінці Другої світової війни її напад піддався англійський танкер «Барбара». Півтораметровий меч цієї риби пробив корпус і застряг там. Проте риба зуміла висмикнути меч і кинулася в нову атаку. Її розмір був приблизно 5 м, а вага близько 660 кг.
- Серед риб, що нині мешкають у Світовому океані, неперевершеною по довжині і масі тіла є китова акула, що досягає в довжину 20 м. Особини такої

величини не зважували (*тільки спостерігали*), але для порівняння можна вказати, що екземпляри завдовжки 12 м мали масу 14 тонн.

- Китова акула — миролюбний морський гігант. Поволі пливучи в товщі води, вона як сачком, збирає своїм величезним ротом здобич (*дрібних рачків, кальмарів та іншу дрібну рибу*), і пропускаючи воду через дрібне сито своїх зябрових дуг, фільтрує їжу.

Фізкультхвилинка

5. Демонстрування та аналіз зразка

Інструктаж учителя

— Розгорніть підручник на с. 43. Розгляньте зразок аплікації «Золота рибка». А тепер подивіться на дошку. Тут розміщені аплікації золотої рибки, які виготовляли учні, які навчалися раніше від вас. Бажаєте самостійно зробити таку красу? Що ж, до роботи!

- Оберіть картон-основу із кольором, схожим на воду.
- Виріжте з альбому-посібника на с. 35 шаблон рибки.
- За шаблоном зробіть розмітку й виріжте з кольорового паперу силует рибки.
- Зробіть надрізи на плавцях і хвості.
- Проведіть по них ножицями або олівцем, щоб вони загнулися.
- З паперу виріжте смужки різного кольору і прикрасьте тіло рибки.
- Виріжте з паперу зеленого кольору водорості та наклейте їх на картон.

6. Практична робота учнів

Якщо деякі учні хочуть пофантазувати, можна запропонувати їм створити рибку за власним задумом.

7. Виставка та оцінювання робіт

- Розгляньте виставку робіт своїх товаришів.
- Чия робота сподобалася найбільше?
- Хто з учнів виявив фантазію?
- Яка рибка у вас вийшла?

III. ПІДСУМОК УРОКУ

- Над чим ми працювали сьогодні на уроці?
- Які прийоми роботи з папером закріплювали?
- Які цікаві відомості про риб запам'ятали?
- Розгляньте фотографії рибок у завданні 1 з альбому-посібника на с. 15.
- Якої форми у них тулуб і плавці?
- У які кольори розфарбувала їх природа?
- Позначте ту, яка вам більше за все сподобалася.
- Згадайте назви казок і мультфільмів, у яких рибки були головними героями.
- У завданні 2 оберіть та позначте, за допомогою яких інструментів можна «завити» плавці і водорості в аплікації «Золота рибка».

- 3) Балакуча ця вертуха!
Ліс її щоденно слуха —
Довгохвоста, білобока...
Ну й плетуха! Це — ... (сорока).
- 4) Швидко скрізь цей птах літає,
Безліч мошок поїдає,
За вікном гніздо буде,
Тільки в нас він не зимує. (Ластівка)
- 5) Пташечка маленька,
Жвава, легкокрила,
У садочок взимку
Зрання прилетіла.
Тенькає завзято
Пташка невеличка.
Як цю гостю звати,
Знаєте? (Синичка)
- 6) Сіра шубка із пір'їн,
На морозі жвавий він.
Не орел цей стрибунець.
Хто це, діти?.. (Горобець).

— Хто з цих птахів залишається зимувати на батьківщині і знаходить собі їжу? Хто прилітає до нас зимувати? А хто відлітає у вирій? Як треба допомагати птахам узимку? Що ви робите для цього?

Фізкультхвилинка

3. Демонстрування та аналіз зразка

Інструктаж учителя

— Сьогодні на уроці ми продовжимо працювати з шаблонами. Давайте згадаємо, що таке шаблон, а що таке — трафарет?

— Як обводять шаблони? (Зовні)

— Як обводять трафарети? (Із середини)

— Розгорніть альбом-посібник на с. 35 і знайдіть шаблони до аплікації «Весела гусінь». Виріжте їх. У підручнику на с. 46 роздивіться зразок аплікації, яку ми будемо виготовляти.

- Приготуйте картон-основу.
- Вирізаний за шаблоном кружечок побільше, наклейте на картон.
- Наклейте на нього очі, ротик, рижки. Це — голова гусені.
- Виріжте вісім різнобарвних кружалець середнього розміру і один маленького. Це — тлуб гусені.
- Викладіть кружечки на основу, як показано на малюнку підручника, і приклейте їх.

4. Практична робота учнів

Діти починають роботу. Учитель допомагає порадами.

5. Виставка та оцінювання робіт

— Розгляньте виставку робіт.

— Яка аплікація сподобалася найбільше?

— Як ви вважаєте, чому аплікація називається «Весела гусінь»? (Відповіді дітей.)

III. ПІДСУМОК УРОКУ

— Який прийом ми використовували сьогодні для виконання аплікації?

— Чи сподобалося вам працювати з шаблонами?

— Зараз виконаємо завдання з альбому-посібника на с. 16.

Розгляньте вирази облич у завданні 1. Що виражає кожне з них?

— Виберіть і позначте веселий вираз обличчя. Спробуйте пояснити свій вибір.

— Порахуйте, скільки однакових деталей отримаємо при складанні паперу (завдання 2)? З'єднайте малюнок з відповіддю.

— У завданні 3 поміркуйте і виберіть, чим харчується гусінь?

Мета: навчати учнів конструювати вироби з паперу за допомогою засвоєних раніше технологій аплікації; вчити складати композицію з готових деталей, розміщувати їх на площині, планувати послідовність дій; розвивати творчі здібності; виховувати охайність; любов та ввічливе ставлення до рідних, друзів.

Обладнання: ілюстрації із зображенням валентинок; шаблони, ножиці, лінійка, олівець, клей, кольоровий папір, пензлики, серветки для рук, прикраси.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Оголошення теми та мети уроку

— Сьогодні на уроці ми будемо виготовляти валентинки.

2. Вступна бесіда

— Фразу «Я тебе люблю» вимовляють люди на різних мовах світу, щоб зізнатися одне одному в теплих почуттях, прихильності, дружбі.

Можливо, хтось із вас здогадався, про що ми будемо говорити сьогодні на уроці? *(Ми поговоримо про любов.)*

— Скажіть, чи є у вас улюблені і дорогі вам люди? *(Мама, тато, бабуся...)*

— Дуже добре. Любити можна багато і багатьох — свою маму і свою вчительку, сестру й однокласника, тата і брата, дідуся і бабуся, незнайомого перехожого, сонечко ясне, небо блакитне, і себе треба любити, щоб не ходити похмурими. Треба любити весь світ, і тоді весь світ полюбить тебе!

— А яке свято відзначають у лютому люди, які кохають одне одного?

— Правильно, це День Святого Валентина. Якого числа відзначається найромантичніше і найніжніше свято? Воно щорічно відзначається 14 лютого у багатьох країнах світу. У нашу країну воно прийшло зовсім недавно, але всі люди із превеликим задоволенням вітають одне одного із цим святом.

— Яка тема цього свята? *(Любов до коханого, до близьких та оточуючих людей.)*

— А що прийнято дарувати на це свято? *(Листівки-валентинки)* Сьогодні можна вибрати вітальну валентинку на будь-який смак. Подивіться, які валентинки є у нас на виставці.

— Як ви вважаєте, чому ці листівки називаються «валентинками»?

3. Розповідь учителя

— День Святого Валентина *(День закоханих)* — свято закоханих, яке 14 лютого відзначають багато людей по всьому світу. Це католицьке свято, але зараз його святкують в усьому світі. Існує красива легенда про англійського священика, якого звали Валентин, що жив у III ст. нашої ери. Згідно із суворими англійськими законами, солдати середньовіччя не мали права одружуватися. А Валентин таємно вінчав цих солдатів з їх коханими. Дізнавшись про це, влада жорстоко покарала священика: правитель наказав заточити священика у в'язницю і потім стратити. У в'язниці трапилося маленьке диво — Валентин зцілив дочку ката від сліпоти і полюбив її. На жаль, це не врятувало його від страти. Перед стратою він послав дівчині сповнену любові і ніжності прощальну записку з підписом «Твій Валентин», яка згодом почала означати вічну прихильність і вірність. Загибель молодого священика, який був закоханий і не побачив свого щастя, залишилася в пам'яті людей. Закохані всього світу обрали його своїм покровителем.

Фізкультхвилинка

4. Демонстрування та аналіз зразка

Інструктаж учителя

— А ви хотіли б у це свято отримати валентинку?
— Пропоную порадувати ваших близьких і власноруч виготовити для них чудові валентинки.

Учитель демонструє виготовлену ним валентинку.

— Скажіть, які матеріали вам знадобляться для її виготовлення? (*Папір, картон, клей, ножиці, прикраси: намистинки, стрічки, зірочки, квіточки, сердечка...*)

— Розгорніть підручник на с. 93 та розгляньте зразок валентинки.

- Підготуйте двосторонній картон червоного кольору.
- Прикладіть і обведіть шаблон сердечка. Виріжте його.
- З кольорового паперу за шаблоном виріжте різнокольорові сердечка.
- Прикрасьте зовні сторону валентинки сердечками. Приклейте їх усією поверхнею або половинками.
- Можна прикрасити валентинки бісером, а із стрічечки зробити і приклеїти бантик.

5. Практична робота учнів

Правила безпеки при роботі з ножицями

— Перш ніж почати працювати, слід підготувати робоче місце. Що потрібно для роботи?

— Згадайте правила роботи з ножицями.

- Клади ножиці таким чином, щоб вони не виступали за край робочого місця.
 - Не працюй тупими ножицями, а також ножицями зі слабким кріпленням.
 - Під час різання уважно стежте за розміткою.
 - У процесі роботи тримай матеріал рукою так, щоб пальці були осторонь від гострого леза.
 - Не розмахуй ножицями під час різання.
 - Не ходи під час роботи, а також не підходь занадто близько до того, хто ними працює.
 - Після роботи ножиці тримай складеними, бажано в чохлі.
- Учні починають працювати. Учитель здійснює допомогу.

6. Виставка та оцінювання робіт

— А тепер розглянемо ваші валентинки. Ви працювали дружно та завзято. А зараз поміркуйте, кому ви подаруєте валентинки. Я гадаю, вони будуть дуже задоволені валентинками, які ви подаруєте. Молодці!

III. ПІДСУМОК УРОКУ

- Над чим ми працювали на уроці?
- Коли святкують День Святого Валентина?

Урок 20. РОБОТА З ПЛАСТИЛІНОМ. ВИГОТОВЛЕННЯ З ПЛАСТИЛІНУ КАРТИНИ «КОТИК»

Дата _____

Клас _____

Мета: ознайомити учнів з матеріалом для ліплення — пластиліном, його властивостями, з інструментами, що використовуються при роботі з пластиліном; навчати простих прийомів ліплення; розвивати спостережливість, охайність; виховувати любов до природи, посидючість та терпіння.

Обладнання: пластилін, дощечка для роботи, стеки, картон, серветки для рук, ілюстрації свіських тварин; мультфільм «Кошеня на ім'я Гав».

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Оголошення теми та мети уроку

— Сьогодні на уроці ми ознайомимося з прийомами роботи з пластиліном, з правилами роботи з пластиліном. Тільки після того, як ви їх опануєте, ми почнемо виготовлення різних виробів з пластиліну.

2. Вступна бесіда

— Хто знає, що таке пластилін? (*Відповіді дітей.*)

— Пластилін — це спеціальний матеріал, який використовують для... (*ліплення*).

— Які ще матеріали для ліплення ви знаєте? (*Глина*)

— Глина — це природний матеріал, а пластилін — матеріал, створений людиною. Його виготовляють із білої глини, гліцерину, вазеліну (*щоб глина не висихала*) і воску (*щоб глина була завжди пластичною*). Щоб надати пластиліну кольору, використовують спеціальні барвники.

— А які властивості є у пластиліна?

— Розгорніть альбом-посібник на с. 22. Знайдіть завдання 2. Будемо дослідниками.

- Приготуйте брусок пластиліну і гумку для олівця. Стисніть брусок пластиліну і гумку. Що сталося? Розкажіть і зробіть висновки.
- Спробуйте зігнути брусок пластиліну і гумку навпіл. Чи легко було згинати? Чи зберігає форму згин на пластиліні? А на гумці? Зробіть висновки.
- Спробуйте розірвати брусок пластиліну і скрутіть його в джгут. Що відбувається? Зробіть висновки.

— Як ви гадаєте, чи існують спеціальні інструменти для роботи з пластиліном?

— Розгорніть підручник на с. 62–63 і розгляньте малюнки.

— Як називається інструмент для роботи з пластиліном? (*Стека*)

— Відкрийте свої коробочки з пластиліном. Знайдіть у них стеки. Що помітили?

— Чому вони мають різну форму? Правильно, кожна з них відіграє свою роль. Розгляньте яку.

— Існують різні прийоми роботи з пластиліном. Деякі з них ви знаєте, з іншими ознайомитеся сьогодні.

3. Практична робота

Учні під керівництвом учителя за допомогою підручника (с. 66–68) або плакату «Прийоми роботи з пластиліном» навчаються прийомів ліплення.

- За допомогою стеки відрізають шматочки пластиліну;
- розминають один шматочок;
- розгортають (*у вигляді ковбаски*);
- зліплюють кінці (*у вигляді кренделя*);

- сплющують;
- вдавлюють;
- скачують;
- перекручують;
- прищипують;
- витягають.

Алгоритм роботи

- Учитель аналізує один із зображених прийомів у підручнику або на плакаті;
- демонструє його виконання дітям;
- діти виконують прийом самостійно, контролюючи одне одного в парах.

Фізкультхвилинка

4. Демонстрування та аналіз зразка

Інструктаж учителя

— Чи хочете виготовити котика з пластиліну? Розгорніть підручник на с. 70–71 та скористуйтеся порадами.

- Відрізаємо стекою шматочок пластиліну потрібного кольору і розігріваємо його у долонях.
- На дощечці качалкою розкочуємо млинчик. Стекою надаємо йому форми овалу, притискаємо до картону-основи. Це — тулуб котика.
- Для мордочки розкочуємо між долонями невелику кульку. Сплющуємо її, витягуємо пальцями вухка і притискаємо до тулуба. Приліплюємо на мордочку вусики, вічка, носик.
- Для лапок скачуємо 4 однакові «ковбаски». Скачуємо ще одну — тоншу і довшу. Це — хвіст котика. Приєднуємо деталі до тулуба. Стекою продряпуємо кігті. Придумуємо кличку для нашого котика. Як би ви його назвали? Згадайте мультфільм про кошеня на ім'я Гав.

5. Перегляд мультфільму

6. Практична робота учнів

Правила роботи з пластиліном

- Розминати і розкочувати пластилін потрібно на дощечці.
- Розрізати пластилін стекою.
- Невикористаний пластилін класти у клітинку упаковки.
- Після завершення роботи з пластиліном руки витирати серветкою.
- Не брати пластилін до рота, не торкатися брудними руками обличчя, очей, одягу.
- Не чіпати зошити, книги, гумки — скрізь будуть жирні плями, по яких жодна ручка не пише.

Учні починають працювати. Учитель допомагає порадами.

7. Виставка та оцінювання робіт

- Ви всі добре впоралися з роботою. У вас вийшли чудові котики!
- Хто трудився на повну силу? Кому все вдалося?
- Кому треба ще повправлятися, щоб робота була якісною?

III. ПІДСУМОК УРОКУ

- Чого навчилися на уроці?
- Які відкриття зробили?
- Де можуть стати у пригоді отримані знання?
- Які властивості має пластилін?
- Розгорніть альбом-посібник на с. 22. Знайдіть завдання 1. Оберіть матеріали, з яких виготовляють пластилін. Позначте їх.
- У завданні 3 знайдіть інструменти, які вам знадобляться при роботі з пластиліном. Обведіть їх.

Урок 21. РОБОТА З ПЛАСТИЛІНОМ. ВИГОТОВЛЕННЯ КАРТИНИ «КВІТИ І МЕТЕЛИКИ НА ЛУЗІ»

Дата _____

Клас _____

Мета: удосконалювати навички роботи з пластиліном; розвивати уяву, просторове мислення, дрібну моторику обох рук, вміння планувати роботу з реалізації задуму, передбачати результат і досягати його; виховувати пізнавальну активність, самостійність, інтерес до предмета.

Обладнання: пластилін, дощечка для роботи, картон, стеки, серветки для рук; ілюстрації із зображенням квітів на лузі, метеликів.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Оголошення теми та мети уроку

— Сьогодні на уроці ми продовжимо працювати з пластиліном, закріпимо прийоми роботи з пластиліном. Будемо ліпити квіти та метеликів на лузі.

2. Вступна бесіда

- Згадайте, що таке пластилін?
- З чого його виробляють?
- Чому він легко мнеться?
- Які прийоми роботи з пластиліном ви пам'ятаєте з попереднього уроку?
- Розгорніть альбом-посібник на с. 23. Знайдіть завдання 1. З'єднайте стрілочками виріб із зображенням прийомів роботи з пластиліном.
- Що ви бачите у завданні 2?

- Тільки дощик прошумів
За лужком, за лісом,
Хтось у небі рушничок
Вишитий повісив.
Хто вгадає з діточок,
Що воно за рушничок? (*Веселка*)

— Так, це веселка. Розфарбуйте веселку. Назвіть кольори пластиліну, які є у вашій коробці. Щоб запам'ятати назви кольорів у веселці, повторимо веселкову лічилку.

ВЕСЕЛКОВА ЛІЧИЛКА

В лузі дощик із квіток
Кольоровий сплів вінок.
У долину, аж до річки,
Простяглись барвисті стрічки.
Ось червона, перша стрічка, —
Колір стиглої сунічки.
Друга — наче мандаринки,
Що оранжеві в них спинки.
Третя — жовта, наче сонце,
Зазирає у віконце.
А четверта — то зелена,

Як листок берізки, клена.
П'ять — блакитна, барвінкова,
Наче квіточка, святкова.
Шоста — синя, як ті сливи,
Що дощі вмивали й зливи.
Сьома — вкрила ліс та балки
Фіолетові фіалки.
Із семи стрічок веселих
Утворилася веселка,
І щоб знати кольори,
Ти лічилку повтори.

Л. Вознюк

— Молодці! А у завданні 3 згадайте прийоми роботи з пластиліном. Як відокремити частину пластиліну? Виберіть і позначте зручний для вас спосіб.

3. Робота за підручником

— Розгорніть підручник на с. 65 і роздивіться, які вироби можна виготовити з пластиліну.

- Як ви гадаєте, яким способом виготовлені ці аплікації?
- Коли виріб уже готовий, як його можна прикрасити?
- На с. 69 показано, що можна наліпити дрібні деталі, продряпати стекою смужки тощо.

4. Демонстрування та аналіз зразка

Інструктаж учителя

— Ви ознайомилися з прийомами роботи з пластиліном. Тепер можна перевірити, наскільки ви засвоїли той чи інший прийом. Відгадайте загадки.

- Волохате брюшко —
Жовте в чорну смужку.
Не займай, бо буде біль,
Гостре жало має... (*джміль*).
- Наче птиця, крила має,
Все літає та співає:
— Я медок вам ношу,
Не чіпайте, бо вкушу! (*Бджола*)

— Сьогодні ми спробуємо виготовити з пластиліну яскраві квіточки та бджілок, метеликів на лузі.

— Розгорніть підручник на с. 72 та розгляньте малюнок.

— Що ви бачите?

— Яким прийомом слід скористатися, щоб виготовити метеликів? квіти?

- Підготуйте картон-основу світлого кольору.
- Відірвіть невеличкі шматочки пластиліну різних відтінків зеленого та коричневого кольорів.
- Розкачайте довгі й короткі пластилінові качалочки, різні завширшки.
- Притисніть до картону та примастіть пальцем згори вниз. Це стебельця та листочки.
- Розкачайте кульки різного розміру.
- Деталі зображень притискайте пальцем до розмащеного пластиліну.
- Для зображення бджілок створіть качалочки, для квітів — пластилінові кульки, для метеликів — кульки трохи витягніть та притисніть.
- Додайте травичку, сонечко за власним задумом.

Фізкультхвилинка

5. Практична робота учнів

Учні починають працювати. Учитель допомагає порадами.

6. Виставка та оцінювання робіт

— Ви всі добре впоралися з роботою. У вас вийшли чарівні квіточки, метелики та бджілки. Ми ніби опинилися на чарівному лузі влітку.

— Хто трудився на повну силу?

— Кому все вдалося?

— Які аплікації вам сподобалися найбільше?

III. ПІДСУМОК УРОКУ

— Чого навчалися на уроці?

— Які відкриття зробили?

— Де можуть стати у пригоді отримані знання?

— Кому ви подарували б свою аплікацію?

Урок 22. РОБОТА З ПЛАСТИЛІНОМ. ВИГОТОВЛЕННЯ КАРТИНИ «РАВЛИК»

Дата _____

Клас _____

Мета: закріплювати навички роботи з пластиліном; навчати простих прийомів ліплення, дотримання послідовності дій під час виготовлення виробів з пластиліну на площині; розвивати спостережливість, охайність; виховувати любов до природи, посидючість та терпіння.

Обладнання: пластилін, дощечка для роботи, стеки, серветки для рук, ілюстрації із зображенням равликів.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Оголошення теми та мети уроку

— Сьогодні на уроці ми будемо закріплювати прийоми роботи з пластиліном, навчимося послідовності дій при ліпленні та виготовимо аппликацію «Равлик».

2. Вступна бесіда

- Показав з доріжки
Голову і ріжки.
Хто повільно так повзе,
На собі свій дім везе? (*Равлик*)

— Що ви знаєте про равликів?
— Де вони мешкають?
— Чим живляться?
— Чи є у них вороги? (*Діти розглядають ілюстрації із зображенням равликів у природі. Учитель вислуховує відповіді учнів.*)

3. Розповідь учителя

— Чим харчується равлик? Равлик — травоїдна тварина.
— Що це означає? Як ви розумієте значення слова «травоїдна»? Травоїдна — означає така, що харчується травою й іншими рослинами. Равлик поїдає зелене листя різних рослин.

— Як живе равлик?

Равлик вологолюбний. За сухої погоди ховається під каменями, у тіні рослин або в сирому моху. Зазвичай день проводить, сховавшись у свою мушлю, харчуватися виходить уночі. Найбільш активний равлик протягом ночі й після зливи.

— Як він зимує?

Восени, коли на вулиці стає прохолодно, равлики закопуються в ґрунт на зимівлю. Навесні, коли потеплішає, просинаються й залишають свій зимовий притулок.

— А навіщо равликові ріжки?

У равлика не одні ріжки-вусики, а дві пари. Одна маленька пара — це вусики, якими равлик нюхає. Друга, більша пара, — це очі. Ріжки-вусики в равликів дуже чутливі: якщо вони випадково торкаються певного предмета, то равлик моментально ховає їх усередину. Деякі діти люблять тикнути равлика й дивитися, як він ховає ріжки. Ніколи так не робіть! Нікому не може подобатися, якщо йому тикають в очі.

— Як рухається равлик?

Равлик рухається дуже повільно. Справа в тому, що вся нижня частина тіла равлика є суцільною «ногою»! Коли равлик повзе, з ноги виділяється липка рідина, що допомагає равликові рухатися й утримуватися на поверхні. Якщо равлика потривожити, він ховається в мушлі. Хоча мушля в равлика досить міцна — може витримати, якщо на неї наступить маля, яке тільки-но навчилося ходити, все-таки намагайтеся не наступати на равликів.

— Чи є в равликів вороги?

У равликів і без людини досить багато ворогів: їжаки, миші, хижі комахи, жаби, птахи, ящірки, равлики-хижачки. У деяких країнах люди вживають равликів у їжу.

Фізкульхвилинка

4. Демонстрування та аналіз зразка

Інструктаж учителя

— А зараз ми спробуємо зліпити равлика. Розгорніть підручник на с. 76 та скористайтеся порадами.

- Виберіть картон-основу.
- Розмастіть пальцем на картоні пластилін зеленого кольору. Це — травичка.
- Розкачайте одну «ковбаску» завтовшки в палець.
- Зігніть її, притисніть до основи. Це — тулуб равлика.
- Наступну «ковбаску» розкачайте тоншу і довшу. Зігніть її по колу, притисніть до тулуба равлика.
- Прикрасьте равлика різнокольоровими цяточками. Додайте оченята, ротик, ріжки.

5. Практична робота учнів

Учні починають роботу. Учитель допомагає за потреби.

6. Виставка та оцінювання робіт

— Розгляньте роботи учнів першого ряду. Які вироби сподобалися найбільше? Чому?

— Розгляньте вироби учнів другого ряду. Які помилки помітили? Чому вироби вийшли маленькими чи великими?

— Розгляньте вироби учнів третього ряду. Чи схожі вироби на справжніх равликів?

III. ПІДСУМОК УРОКУ

— З яким матеріалом ми працювали сьогодні на уроці?

— Як треба працювати з пластиліном?

Урок 23. КОМБІНОВАНА РОБОТА. ВИГОТОВЛЕННЯ ВІТАЛЬНОЇ ЛИСТІВКИ ДО СВЯТА 8 БЕРЕЗНЯ

Дата _____

Клас _____

Мета: навчати учнів конструювати вироби з паперу за допомогою опанованих раніше технологій аплікації; вчити складати композицію з готових деталей, розміщувати їх на площині, планувати послідовність дій; розвивати творчі здібності; виховувати охайність; любов та бережливе ставлення до природи.

Обладнання: ілюстрації із зображенням весняних пейзажів, весняних квітів; ножиці, лінійка, олівець, клей, картон, кольоровий папір, пензлики, серветки для рук.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Оголошення теми та мети уроку

— Відгадайте загадку.

- Тепло стало надворі.
Синє небо угорі.
Сонце промінь шле землі,
Прилітають журавлі.

Вже у лісі там і тут
Перші проліски цвітуть.
Кучерява, запашна
В гості йде до нас... *(весна)*.

- Про яку пору року йдеться?
- Які ознаки весни ви знаєте?
- Як називаються весняні місяці?

- Три брати ідуть по світу —
Від зими назустріч літу.
Перший пройде — тане лід,
Другий пройде — всюди квіт,

Третій пройде — укрива
Землю шовкова трава!
Нерозлучні три брати.
Не стрічався з ними ти?
(Березень, квітень, травень)

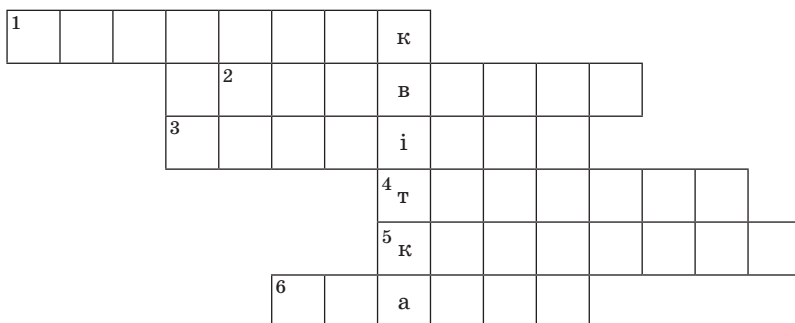
На дошці — ілюстрації із зображенням весняних пейзажів.

- А з якого свята починається весна? *(8 Березня)*
- Як ви вітаєте свою матусю? Які подарунки готуєте? *(Відповіді дітей.)*
- Ось і ми сьогодні на уроці виготовимо вітальну листівку для матусь.

2. Вступна бесіда

На дошці — ілюстрації із зображенням весняних квітів.

- Які весняні квіти ви знаєте? Розгадайте кросворд:

- 1) Я найперша зацвітаю
Синім цвітом серед гаю.
Відгадайте, що за квітка,
Бо мене не стане влітку. *(Пролісок)*

- 2) Из зеленої сорочки,
Що зіткнув весною гай,
Білі дивляться дзвіночки,
А як зуть їх — відгадай. *(Конвалія)*

- 3) Лист зелений не пропав,
а під снігом задрімав,
щоб у синю сукенчину
одягнуть весняну днину. (*Барвінок*)
- 4) Я гордо голову тримаю
І перед вітром не схиляю.
Я жовтий, білий, полум'яний,
І наче яблуко, рум'яний.
В саду я квітну навесні.
Скажи, яке ім'я мені? (*Тюльпан*)
- 5) Хто красується на лузі
В золотому капелюсі,
І чекає на обнову —
Білу шапочку чудову?
Цвітуть всю весну коло хати
Золотозубі сонценята.
Та ось уранці, де й поділись,
Мов парашути, розлетілись. (*Кульбаба*)
- 6) Квітка я ніжна, низенька, дрібна,
Коли розцвітаю приходять весна.
Мій цвіт фіолетовий 5 пелюсток,
В ній квітну довго між інших квіток.
(*Фіалка*)

— Як ви гадаєте, чи корисно для природи рвати квіти? (*Відповіді дітей.*)

Фізкультхвилинка

3. Демонстрування та аналіз зразка

Інструктаж учителя

— Розгорніть підручник на с. 113. Розгляньте зразок вітальної листівки до 8 Березня.

— З яких деталей складається аплікація?

— Як ви вважаєте, з чого треба починати? (*Відповіді дітей.*)

— Працювати ми будемо за таким планом:

- вибрати колір квітів (*вони можуть бути не тільки білими, як на зразку*);
- вирізати вісімку;
- вибрати колір листівки;
- розмістити вирізані деталі на листівці;
- приклеїти їх.

— В альбомі-посібнику на с. 51 вже є деталі, які ви можете вирізати, щоб скласти листівку. За бажанням, оберіть свої кольори.

- Обведіть за шаблоном і виріжте з кольорового картону вісімку.
- За шаблоном обведіть і виріжте дві великих і дві маленьких квітки, зігніть їх за зразком.
- З'єднайте квітку, прикрасьте її серединку за зразком.
- На передню сторону наклейте квіти. На зворотному боці підпишіть листівку. Доберіть до матусь щирі і добрі слова.

4. Практична робота учнів

Учні починають працювати. Учитель за потреби допомагає.

5. Виставка та оцінювання робіт

— А тепер розглянемо ваші листівки. Ви працювали дружно та завзято. Коли матусі придуть на наше свято, я гадаю, вони будуть дуже задоволені листівками, які ви подаруєте. Молодці!

III. ПІДСУМОК УРОКУ

— Над чим ми працювали на уроці?

— Як слід поводитися у природі? (*Відповіді дітей.*)

Урок 24. РОБОТА З ПЛАСТИЛІНОМ. ВИГОТОВЛЕННЯ КАРТИНИ «ВИШЕНЬКИ»

Дата _____

Клас _____

Мета: закріплювати вміння та навички роботи з пластиліном; навчати послідовності дій під час виготовлення виробів з пластиліну; розвивати творчу уяву, мислення, вміння фантазувати; виховувати працьовитість, охайність.

Обладнання: дощечки; стеки; кольоровий картон; серветки для рук; ілюстрації із зображенням фруктових дерев; мультфільм «Пластилінова ворона».

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Оголошення теми та мети уроку

— Сьогодні ми продовжимо працювати з пластиліном. Переглянемо мультфільм «Пластилінова ворона», дізнаємося, чим корисні ягоди, та виготовимо аплікацію «Вишеньки».

2. Вступна бесіда

— Чи любите ви влітку збирати ягоди?

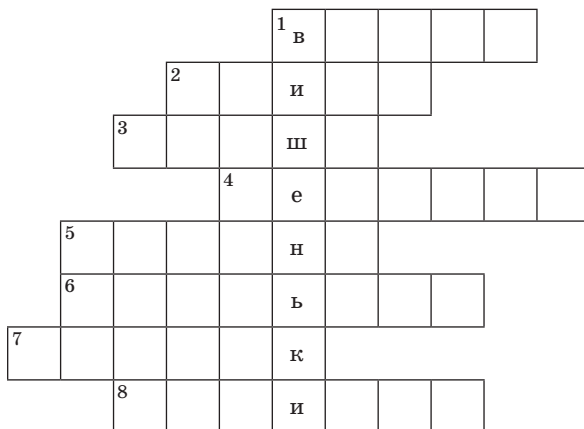
— Які ягоди ви любляєте?

— Що готують з ягід у вашій родині? (*Відповіді дітей.*)

Улітку природа дарує нам не лише тепло і сонечко, але й чимало корисної смакоти. Всі ми з дитинства любимо ягоди. Червоні, сині, чорні, білі, жовті й оранжеві; солодкі або кислі, і навіть гіркі — це справжні довгоочікувані ласощі як для дітей, так і для дорослих.

Узимку і ранньої весни організму людини бракує вітамінів. Фрукти можна їсти цілий рік, а особливо взимку та навесні. Фрукти гарні зовні, корисні і легкі. Правда, не варто захоплюватися «екзотикою» (*всілякі манго, папая, маракуйя тощо.*) Корисніше споживати яблука, банани, груші, ягоди. Фрукти можна запікати з медом і горіхами, можна приготувати фруктовий салат з йогуртом. Лікарі рекомендують узимку вживати не просто овочі, фрукти і ягоди. Потрібна ще й система, оскільки кожен овоч, кожен фрукт по-різному корисний. Учені вважають, що потрібно з'їдати не менше 400 грамів фруктів, овочів і ягід щодня. Бажано — різного кольору, оскільки в шкірці плоду містяться речовини, вкрай корисні для людини, і різні кольори означають різний набір таких речовин.

— Відгадайте загадки про фрукти і дізнайтеся, які ягоди ми ліпитимемо з пластиліну.

<p>1) Рожевіють, червоніють,
У пиріг попасти мріють.
Обліпили гілки пишні
Соковиті, стиглі... (<i>вишні</i>).</p> <p>2) Темно-сині карапузи
Сонцю виставили пузи.
На варення, в пироги,
Наминать за дві щоки... (<i>Сливи</i>)</p> <p>3) Як досягнуть — наче мед,
Важко вирватись з тенет!
Ос від них не відігнати,
Хочуть теж їх смакувати! (<i>Груша</i>)</p> <p>4) Вишні і вони — сестрички.
Є в садку, а є ще дички...
В червні досягають,
Всі їх добре знають. (<i>Черешні</i>)</p> | <p>5) На зеленії листочки
Одягли білі віночки.
Усміхаючись весні,
Зацвітають... (<i>яблуні</i>).</p> <p>6) Кульки гілки обліпили,
Жовтим все заволонали...
Помаранч чарує світ,
Помаранчі з усіх віт! (<i>Апельсини</i>)</p> <p>7) Наче яблуко, великий,
І смачний, і соковитий...
Є гладкий, є бархатистий,
Весь червоно-золотистий! (<i>Персик</i>)</p> <p>8) Жовті сонечка у листі —
Дерево, як у намисті!
А смачнучі, а м'ясисті,
Мов янтар, всі золотисті! (<i>Абрикос</i>)</p> |
|--|--|

— Яке слово з кросворда ви вважаєте «зайвим»? Який фрукт не росте у наших садках?

— Так, це апельсини.

— Яке слово прочитали по вертикалі? Спробуємо зліпити вишеньки?

— Які прийоми ліплення ви знаєте?

— Перегляньмо мультфільм «Пластилінова ворона». Чи побачимо у мультфільмі ці прийоми?

3. Перегляд мультфільму

Фізкультхвилинка

4. Демонстрування та аналіз зразка

Інструктаж учителя

— Розгорніть підручник на с. 78, розгляньте зразок аплікації «Вишеньки» та скористайтесь порадами.

- Підготуйте картон-основу і пластилін зеленого, коричневого і червоного кольорів.
- Для гілочок скачайте тоненькі «ковбаски» коричневого кольору, притисніть їх до основи.
- Для вишеньок скачайте дві кульки червоного кольору. Сплющте їх пальцями і притисніть до основи.
- Для листочків скачайте невеликі «ковбаски» зеленого кольору. Сплющте їх, формуючи листок. Стекою продавть прожилки.
- За бажанням зробіть ще якісь ягідки.

5. Практична робота учнів

Діти починають роботу, учитель за потреби допомагає.

6. Виставка та оцінювання робіт

— Ви всі добре впоралися з роботою. У вас вийшли чудові ягідки!

— Хто трудився на повну силу?

— Кому все вдалося?

— Чия робота сподобалася найбільше?

— Хто допомагав товаришеві?

III. ПІДСУМОК УРОКУ

— Чого навчилися на уроці?

— З яким настроєм завершуєте урок?

Урок 25. ЕКСКУРСІЯ ДО ШКІЛЬНОЇ ЇДАЛЬНОЇ. ВИГОТОВЛЕННЯ «СОЛОДОЦІВ» ІЗ ПЛАСТИЛІНУ

Дата _____

Клас _____

Мета: ознайомити учнів з роботою працівників кухні у шкільній їдальні, правилами техніки безпеки в їдальні, з умовами праці, особистісними якостями, здібностями, необхідними у професії кухаря; формувати у школярів інтерес і шанобливе ставлення до праці кухаря; розвивати навички групової роботи; виховувати інтерес до предмета.

Обладнання: пластилін, дощечки, пензлики, серветки для рук.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Оголошення теми та мети уроку

— Сьогодні у нас незвичайний урок, ми вирушимо у подорож до шкільної їдальні. Ви скажете: «А що там цікавого?» А ось що! Ми побуваємо у таємній кімнаті шкільної їдальні, де й народжуються ті страви, які ви їсте із задоволенням. Ну що, вирушаємо?

Слід пам'ятати, що екскурсія — це такий самий урок, як і класні заняття, тому під час екскурсії необхідно дотримуватися певних правил:

- уважно слухати, організовано ставити запитання, не розмовляти, дотримуватися дисципліни;
- не можна порушувати порядок, дисципліну і дорогою на екскурсію;
- у їдальні триматися усім разом, переходити від одного робочого місця до іншого спокійно, без метушні і не штовхаючись. Ставати так, щоб усім було видно.

Діти з учителем вирушають до їдальні. За можливості розсаджуються по місцях.

2. Вступна бесіда

- Хто на кухні хазяйнує,
Хто каструлями керує,
І ножем працює вправно,
І смачні готує страви? (*Кухар*)

— Діти, сьогодні ми з вами поговоримо про професію кухаря.

— Хто ж такий кухар? (*Відповіді дітей.*)

— Кухар — це фахівець з приготування їжі. Він може швидко і смачно приготувати їжу і красиво подати її на стіл. Справжній майстер може зі звичайних продуктів приготувати різноманітні страви, швидко розрахувати, скільки продуктів знадобиться для готування певної кількості страв. Кухар знає, як зберігати продукти, у якому порядку їх додавати під час готування їжі. Готувати — це непросте заняття! Напевно, вдома ваші мами, бабусі готують щодня, і у них все дуже смачно виходить.

— Яка у вас у сім'ї улюблена страва?

— А ви допомагаєте готувати?

— Ви ж готуєте не так багато, як кухарі в їдальні?

— А як зробити так, щоб смачними виявилися 100–200 порцій супу, звареного у величезній каструлі? Приготувати по-справжньому смачний обід для декількох сотень людей — це дуже складно. Недарма, щоб добре готувати, кухарі довго вчать.

— А де може працювати кухар? (*Відповіді дітей.*)

— Кухар може працювати в їдальні, кафе і ресторані, кондитерській (*кулінарії*), на хлібозаводі.

- Прокидається він рано
І пече нам хліб духмяний,
Бублики і пиріжки,
Пряники й медівники. (*Пекар*)

— У кондитерській працює кухар-кондитер.

- Там де він, чудові пахощі,
На дітей чекають ласощі:
Шоколадки і цукерки із начинками,
Тістечка із кремом і родзинками. (*Кондитер*)

— Кондитер готує солодкі, борошняні страви: тістечка, торти, пироги, цукерки. На хлібозаводі працює кухар-пекар. Зараз ми вирушимо до їдальні.

— Що ж таке їдальня? Їдальня — це велике приміщення, у якому вживають їжу. Їдальня є і в дитячому садку, і в школі, і на заводі.

3. У їдальні

Прийшовши до їдальні, вчитель просить дітей об'єднатися у дві великі групи, щоб обстежити кімнату, в якій обідають. У кожній групі вони розподіляються на маленькі підгрупи, приблизно по 5 осіб, які отримують наступні завдання: перша — зробити приблизний підрахунок: скільки жінок працює на кухні; друга — обстежити плакати і зуміти розповісти, що на них зображено. Через 5–10 хв учитель збирає всю групу й опитує дітей.

— А ви коли-небудь їли в їдальні?

— Вам сподобалося, як була приготована їжа?

— Було смачно?

— А хто ж приготував їжу в їдальні?

— Діти, а хто знає, як звуть нашого головного кухаря в їдальні? (*Відповіді дітей.*)

— У що одягнений кухар? У звичайний одяг або в спеціальний?

— Правильно, кухар має бути одягнений у білосніжний халат і ковпак. Ковпак прикриває волосся кухаря, щоб воно не потрапило до їжі. Адже це дуже неприємно — виявити в їжі волосся. Халат у кухаря завжди повинен бути чистим.

— А як ви вважаєте, чи миє кухар руки перед тим, як почати готувати?

— Звісно! Кухар перед приготуванням їжі обов'язково миє з милом руки, гарненько споліскує їх водою і насухо витирає рушником. Під час приготування їжі кухар теж стежить за чистотою своїх рук. Для цього на кухні завжди є кран з холодною і гарячою водою, лежить мило, висить рушник.

— А як ви вважаєте, чи залежить наше здоров'я і краса від того, що ми їмо?

— Звісно, залежить! Для того, щоб ми могли рухатися, навчатися, працювати, грати ми повинні їсти. Адже саме з їжею ми отримуємо велику кількість вітамінів. У різних продуктах містяться різні вітаміни, тому харчування має бути різноманітним. Багато продуктів перед уживанням в їжу необхідно приготувати. Саме цим і займаються кухарі. В їдальні для приготування їжі є особлива кімната. Як ви вважаєте, як вона називається?

— Звісно, це кухня. Рано-вранці встає кухар. Раніше за всіх приходить він на свою роботу, адже йому потрібно встигнути приготувати їжу для кількох сотень людей. На кухні у кухаря є предмети, які йому допомагають у готуванні. Спробуємо відгадати, що це за предмети.

Учитель читає загадки, діти їх відгадують, а кухар демонструє ці предмети.

- Не каструля і не миска,
Не кружка, не горщик.
Насипають в неї кашу,
Наливають борщик. *(Тарілка)*
- Є у блюдечка подружка,
Що одне лиш має вушко.
Можеш кралю цю зустріти,
Як захочеш чай попоти. *(Чашка)*
- Старий кашовар усіх годував;
Як упав, то пропав,
Ніхто кісток не позбирав. *(Горщик)*
- Голова з вухами
Накрита капелюхами,
А з-під капелюхів пара йде. *(Каструля)*
- За те, що я працюю справно,
Мене людина любить кожна.
У рот несучи різні страви,
А повертаюся порожня. *(Ложка)*
- Маленькі вила
По мисці ходили,
Що вкололи —
Те й змололи. *(Виделка)*
- Купили кругленьке,
Думали — новеньке,
А воно все у дірках,
Та ще й труситься в руках. *(Сито)*
- Холодно завжди у нім
І продуктів повен дім. *(Холодильник)*
- Він збиває залюбки
Соки, креми і білки. *(Міксер)*

Фізкультхвилинка

4. Продовження екскурсії

Учитель пояснює, що для полегшення ручної роботи існують спеціальні електричні машини. *(Можна показати дітям електричну м'ясорубку, машину для шинкування капусти тощо.)*

— Озирніться навколо. Що ще тут є, про що ми забули сказати? *(Відповіді дітей.)*

— Запитаємо в нашого кухаря, що він сьогодні готує нам на обід? *(Кухар розповідає, що готується на той момент. Наприклад, кухар може розповісти, як готується борщ.)*

— А ще потрібно зварити смачний компот! Кухар все встигне!

— А ви знаєте, де зберігаються всі продукти? У спеціальному приміщенні — коморі! Кухар заздалегідь готує тарілки і ложки, чашки, серветки. А як тільки прийдуть до їдальні люди, акуратно розкладає їжу в тарілки і розливає компот по чашках.

Увага дітей звертається на посуд, з якого їдять; на столи, вкриті клеїонкою. Підкреслюється прагнення не тільки ситно і поживно нагодувати, але й створити гігієнічну й красиву обстановку в їдальні.

— Не забуває кухар і посміхнутися всім, і побажати смачного! Але от діти поїли і пішли. Тут на допомогу кухареві приходять посудомийщик. Хто ж

такий посудомийщик? Це людина, яка миє посуд. До його обов'язків входить добре промити посуд і розкласти його по своїх місцях. Це дуже важка і відповідальна робота.

Дітям показують, де миють посуд.

5. Практична робота

Діти повертаються до класу.

— А зараз ми виготовимо з пластиліну «солодоці», які ви дуже любляете. Розгорніть підручник на с. 82 і подивіться на зразок виробів. Подобається печиво?

- Скачайте кілька кульок світло-коричневого кольору.
- Притисніть їх пальцями, розкачайте качалкою.
- Стекою зробіть на них різні малюнки або приліпіть пластилінові прикраси.
- По краях печива гострою стекою зробіть малюнки.
- Придумайте свої «солодоці».

III. ПІДСУМОК ЕКСКУРСІЇ

Конкурс «Готуємо обід»

Діти отримують картки із зображенням овочів, фруктів, круп. З них потрібно вибрати ті, на яких зображені продукти для приготування страви, за завданням:

1-ша група — «варить» першу страву;

2-га група — «готує» другу страву;

3-тя група — «варить» компот.

— Як ви вважаєте, чи складно бути кухарем?

— А які якості потрібні, щоб працювати кухарем? (*Відповіді дітей.*)

- У кухаря має бути добре розвинений окомір (*здатність визначати на око, скільки потрібно продуктів*), адже не кожен продукт зважується перед закладкою в котел.
- Майбутній кухар має добре розрізняти відтінки кольорів і запахів: це дуже важливо для якості страв.
- У кухаря має бути добре розвинене відчуття часу (*щоб не треба було засікати час приготування тієї чи іншої страви*).
- У кухаря повинна бути хороша пам'ять, адже він повинен пам'ятати, як готувати ті чи інші страви, скільки і які класти продукти, які подавати гарніри (*тобто овочі, каші*) до котлет, курки, риби, м'яса.
- Кухар повинен бути охайним і уважним.

— Сьогодні ми побували у їдальні і дізналися багато цікавого. Тепер ви знаєте, який нелегкий труд у кухарів. Не забувайте їм дякувати за смачні обіди.

Урок 26. КОМБІНОВАНІ РОБОТИ. КОЛЕКТИВНЕ ВИГОТОВЛЕННЯ ПИСАНОК

Дата _____

Клас _____

Мета: удосконалювати навички роботи з картоном, кольоровим папером, пластиліном; навчати конструювання найпростіших виробів за допомогою опанованих раніше технологій аплікації; розвивати увагу, творчі здібності, вміння працювати у групі; виховувати охайність, посидючість, терпіння, вміння прислухатися до порад.

Обладнання: ілюстрації із зображенням писанок; шаблони, картон, кольоровий папір, пластилін, ножиці, клей, пензлики, вологі серветки для рук.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Оголошення теми та мети уроку

— Сьогодні на уроці ми будемо працювати у групах. Виконаємо колективну роботу до світлого свята Великодня.

2. Вступна бесіда

— Розгорніть підручник на с. 98. Розгляньте ілюстрації. *(На дошці — ілюстрації з речами, виготовленими народними майстрами.)*

— Що ви бачите?

— Хто зробив ці чарівні речі?

— Ліси, поля, гори, море сповнені краси. Природа надихає людей на творчу працю. Майстри втілюють красу довкілля у своїх виробках. Мальований глечик, яскрава писанка, дерев'яна скринька з різьбленням, вишитий рушник та багато інших виробів прикрашають наше життя. Знайдіть на малюнку: вишитий рушник, писанку, розпис на дереві, глечик, плетений кошик з лози.

— З давніх-давен наші предки дарували навесні одне одному «красні яєчка» на честь весняного пробудження природи. І тепер на свято Великодня ми так само обдаровуємо рідних і знайомих крашанками й писанками.

На дошці — ілюстрації із зображенням писанок. Діти читають вірші про Великдень (за вибором учителя).

3. Розповідь учителя про писанки

— Як же виготовляють писанки?

Писанка — яйце, поверхня якого вкрита різнокольоровим розписом, нанесеним за допомогою воску та барвників.

Інструмент, яким розмальовують писанки, називається писальцем, або писачком. Найзручніший — у вигляді мініатюрної металевої лічки на дерев'яному держальці.

У писачок кладуть віск, нагрівають над полум'ям свічки і виводять по верхні яйця лінії, які на писанці мають бути білого кольору. Потім писанку обережно занурюють на кілька хвилин у холодний розчин найсвітлішого барвника, наприклад, жовтого. Просушивши яйце, віск наносять писачком на ті частини орнаменту, які мають бути жовтими, та занурюють яйце в інший барвник.

Порядок виконання роботи повторюється стільки разів, скільки кольорів задумано в орнаменті, від найсвітлішого до найтемнішого. Закінчивши розпис, писанку підносять збоку до свічки і м'якою тканиною стирають розігрітий віск.

— Що означають кольори у писанкарстві?

Кожен колір у писанкарстві має своє символічне значення:

- червоний — радість, любов, вогонь небесний;

- жовтий, оранжевий — достигле зерно, врожай, тепло, світло, надія на краще життя, а також місяць і зорі;
- зелений — колір весни, пробудження природи, багатства рослинного та тваринного світу, надія на майбутній урожай;
- блакитний — небо, повітря, вода, сила і здоров'я, здоровий дух;
- коричневий — земля, щедрість, урожай;
- чорний — нескінченність життя людини, продовження його у потойбічному світі;
- білий — чистота людської душі.

Фізкультхвилинка

4. Демонстрування та аналіз зразка

Інструктаж учителя

— Ось сьогодні ми й спробуємо бути справжніми майстрами.

I варіант

- Виріжте основу писанки. Можна приклеїти її на цупкий картон і вирізати ще раз, щоб писанка була міцною.
- Придумайте свій візерунок для писанки. *(На дошці учитель демонструє зразки візерунків і розповідає, що вони означають.)*
- Намалюйте елементи візерунків на кольоровому папері і виріжте.
- Розмістіть їх на основі та послідовно приклейте.

II варіант

— Писанки можна не тільки розмальовувати фарбами, але й виготовляти з різних матеріалів. Спробуйте виготовити писанки з пластиліну.

— Розгорніть підручник на с. 115. Розгляньте зразок писанок, прикрашених пластиліном.

- Розкачайте пластиліновий млинець.
- Обведіть стекою шаблон яйця.
- Виріжте овал писанки.
- Прикрасьте писанку візерунками з пластилінових качалочок, кульок, джгутиків тощо, як показано на зразку або за власним задумом.
- Сьогодні ви працюєте у групах. Спробуйте зробити разом декілька писанок.

5. Практична робота учнів

Діти повторюють правила роботи у групах, працюють у групах по 6–7 осіб. Кожен учень з групи виготовляє свою писанку. Коли роботу буде завершено, учні презентують свої вироби на виставці.

6. Виставка та оцінювання робіт

- Яка з груп впоралася з роботою швидше?
- Чиї вироби найохайніші?
- Чи сподобалася вам робота у групі?

III. ПІДСУМОК УРОКУ

- До якого свята ми готуємося?
- Що ви знаєте про це свято?
- Що таке писанка?
- Коли жінки розписували писанки?
- Розгорніть альбом-посібник на с. 75. Знайдіть завдання 1. З якими звичаями пов'язане світле свято Великодня? Позначте правильну відповідь.
- У завданні 2 виберіть і позначте матеріали, які використовують для прикрашання писанок.

Урок 27. КОМБІНОВАНІ РОБОТИ. ВИГОТОВЛЕННЯ АПЛІКАЦІЇ «ВЕЛИКОДНІЙ КОШИК»

Дата _____

Клас _____

Мета: закріпити навички роботи з шаблонами; навчати конструюванню найпростіших виробів за допомогою опанованих раніше технологій аплікації; розвивати увагу, творчу уяву; виховувати охайність, терплячість у досягненні результату, художній смак, вміння бачити красу.

Обладнання: вітальні листівки до різних свят; ілюстрації із зображенням святкування Великодня; кольоровий папір, шаблони, клей, ножиці, пензлики, вологі серветки для рук.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Оголошення теми та мети уроку

— Ми готуємося до свята Великодня. Будемо виготовляти пасхальний кошик, який можна подарувати родичам, знайомим, друзям, щоб привітати їх зі святом.

2. Вступна бесіда

— Великдень — одне з найбільших й найшанованіших після Різдва християнських свят. Воно присвячене воскресінню Христа. У давнину Великдень уважався святом бога Сонця Ярила.

Як і Різдво, Великдень — родинне свято, на нього збиралася вся родина. За традицією, розпочинаючи урочистий сніданок, господар обрізав зі свяченої паски скибочки з трьох боків, приказуючи:

— Бог Отець, Бог Син і Бог Дух Святий!

Ці окрайці зберігали до закінчення свят і потім віддавали худобі. Після святкового сніданку діти носили старшим родичам гостинці й отримували за це ласощі та писанки, якими потім гралися.

До свята готуються заздалегідь — печуть паски, виготовляють крашанки й писанки.

Жовті, червоні, жовтогарячі кружальця, багатокутні зірки на писанці — зображення Сонця. Хвилі означають воду. Ще зображують листя — дубове або вишневе. Малюють півників, козликів, пташок, рибок, метеликів, бджілок.

— А що таке відкритий лист? Це лист, який надсилають поштою у відкритому вигляді. Інакше відкритий лист називається листівка. Святковий кошик, який ми будемо виготовляти сьогодні, можна підписати як листівку.

Діти читають вірші.

ВЕЛИКДЕНЬ

Радісний надходить день,
Дзвонять дзвони: дзень-дзелень,
Понад міста, понад села
Надійшла весна весела.
Ясне сонце над селом,
Наче писанка зійшло.
Вибігайте з хати, діти!
Як сьогодні не радіти?
Вийдем-вийдем на горбок,
Заспіваєм гагілок,
Що весна вже воскресла,
Нам Великдень принесла.

Р. Завадович

ВЕРБИЦЯ

Ой ти гілко, гілко вербова
На тобі зелена обнова.
Ще холоднувато надворі,
А ти вже в святочнім уборі.
Ти вже у церквцю ходила,
Господу стежинку встелила
І до нас вернулась, свячена
Гілочко вербова, зелена.
Ти торкни Оленочку трішки,
Хай росте, як мама, заввишки,
А Максимка — шпарко й багато,
Хай здоровий буде, як тато.

Н. Горик

ПИСАНКИ

Ввечері матуся нас чарує,
Писанки на виставку малює.
Віск черпає пищиком із блюдця,
Очі мами лагідно сміються.
Очі мами світяться у ласці:
Квітоньки на писанці зірчасті,
А на другій — півники та бджоли,
Ми таких не бачили ніколи.

А на третій писанці — зірниці,
Ще й під ними золоті жар-птиці.
На четвертій — олені та сарни,
А на п'ятій — рушничок прегарний.
Ввечері матуся нас чарує,
Писанки на виставку малює.
Дивиться і тішиться матуся:
Я у неї малювати вчуся.

С. Жупанин

ЗАЙЧИКОВА ПРИГОДА

Ішов зайчик крізь лісок,
Ніс торбину писанок.
Вийшов зайчик на горбок,
Зачепився за пеньок.
Покотились на всі боки
Зайчик, торба, писанки.
Налякався зайчик: «Ах!»
Заховався у кущах.
Вийшли діти у лісок,
Назбирали писанок.
Залишили в лісі сміх,
Щоб радіти зайчик міг.

Н. Мудрик-Мриц

Фізкультхвилинка

3. Демонстрування та аналіз зразка

Інструктаж учителя

— Розгорніть підручник на с. 117. Розгляньте зразок великодньої аплікації. З яких елементів складається ця аплікація?

- За шаблоном обведіть і виріжте кошик, травичку, яйце. Згадайте, як вирізати симетричні форми.
- Яйце розріжте по лінії, наміченій на шаблоні. Вийшло розбите яйце.
- На папері жовтого кольору обведіть шаблон курчати і виріжте його. Намалюйте очі.
- Розмістіть на картоні-основі всі деталі і наклейте їх у такому порядку: кошик, травичка, розбите яйце, курча.

4. Практична робота учнів

5. Виставка та оцінювання робіт

- Яка з аплікацій сподобалася вам найбільше?
- Чому?
- Кому ви подаруєте свій великодній кошик?

III. ПІДСУМОК УРОКУ

- Над чим ми працювали сьогодні на уроці?
- Що дізналися про Великдень?
- Розгорніть альбом-посібник на с. 69. Знайдіть завдання 1. «Зберіть» кошик до Великодня. З'єднайте стрілочками.
 - У завданні 2 виберіть і позначте елементи, які зображують на листівках до свята Великодня.

Урок 28. САМООБСЛУГОВУВАННЯ. ОДЯГ І ВЗУТТЯ. ВІДПРАЦЮВАННЯ ПРИЙОМІВ ЗАВ'ЯЗУВАННЯ ШНУРКІВ НА ОДЯЗІ ТА ВЗУТТІ

Дата _____

Клас _____

Мета: ознайомити учнів з основними матеріалами, які використовуються для виготовлення одягу; надати основні відомості про правила догляду за одягом; вчити розподіляти одяг та взуття відповідно до сезону; навчати зав'язувати шнурки на черевиках; розвивати увагу, охайність, самостійність; виховувати працьовитість.

Обладнання: мультфільм «Мийдодір»; картки з назвами одягу, взуття та назвами сезонів; ляльки, ляльковий одяг; шаблони для зав'язування шнурків.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Оголошення теми та мети уроку

— Ви вже дорослі. Навчаєтеся у першому класі. А хто збирає вас до школи? Хто одягає вас? Зав'язує шнурки та застібає гудзики? Сьогодні на уроці мова піде про одяг та правила догляду за ним. Будемо навчатися самостійно одягатися!

2. Вступна бесіда

— Відгадайте загадки — і ви дізнаєтеся, про що піде розмова на уроці.

- Їх на ручки одягнемо,
В свіжкі гратися підемо. (*Рукавички*)
- Ступні ніг нам обіймають,
Під штанці їх одягають. (*Шкарпетки*)
- Голову нам покриває,
Вушка у теплі тримає. (*Шапка*)
- Нас від холоду ховає,
Часто капюшона має. (*Куртка*)
- Лютих не боїться зим,
Хутром вкриє нас густим. (*Шуба*)
- Не вдягають їх хлоп'ята,
Мов принцеси, в них дівчата. (*Сукня*)
- Комірець і рукави,
Більш для хлопчиків вони. (*Сорочка*)
- Від води не промокає,
Нас від дощичку ховає. (*Дошовик*)

— Як можна назвати відгадки одним словом?

— Так, це одяг.

— Як треба доглядати за одягом? (*Відповіді дітей.*)

— Чому це важливо?

— Як люди ставляться до неохайних малят?

— Зараз переглянемо мультфільм «Мийдодір» і дізнаємося, що трапляється з нечупарами.

3. Перегляд мультфільму

— Про що треба пам'ятати, щоб одяг не втік від вас?

— Що допоможе вам у цьому?

- Чистить курточку, штанці,
Чобітки і сап'янці...
Дуже працьовита тітка.
Здогадались, хто це? (*Щітка*)

— Запам'ятайте: охайний одяг — ознака культури людини.

4. Розповідь учителя

— Одяг відіграє значну роль у житті людини. Він зігриває її, приховує недоліки фігури, прикрашає. Уявити людину без одягу неможливо. У ньому вона вчиться, працює, займається спортом, відпочиває. Для того щоб речі, які ми носимо, служили довше, за ними потрібно правильно доглядати. Довговічність

одягу здебільшого залежить від охайності людини. Але якою б не була вона акуратною, одяг може розпоротися по шву, порватися або протертися. Потрібно вміти усувати ці недоліки, щоб виріб і після ремонту був придатним для використання.

— Як одягалися первісні люди?

— Де вони брали одяг та взуття?

— Для одягу первісна людина використовувала все те, що могло виконати захисну функцію: листя і волокна тропічних рослин, м'яку кору дерев тощо. Вибір матеріалів для первісного одягу обумовлений самою природою, у якій жив чоловік, і головним матеріалом повсюдно були шкури тварин. Такий одяг мав захищати тіло від несприятливих впливів зовнішнього середовища — холоду, вологи, спеки.

— Звідки береться тканина для одягу? (Відповіді дітей.)

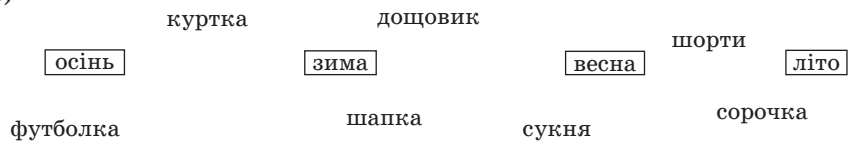
Фізкультхвилинка

5. Практична робота учнів

— Розгляньте малюнки в підручнику на с. 96–97. Для пошиву одягу використовують різноманітні матеріали: тканини, шкіру, гуму тощо. Одяг буває робочим, домашнім, спортивним, святковим та повсякденним. Одяг та взуття також добирають відповідно до сезону (*зимовий, весняний, літній та осінній*).

Гра «Що та коли одягати»

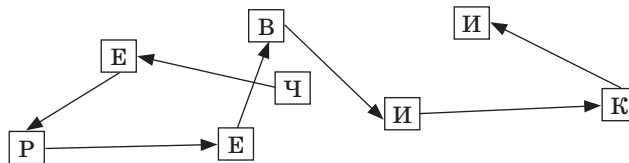
— З'єднайте стрілочками одяг та відповідну пору року. (*На партах — картки.*)

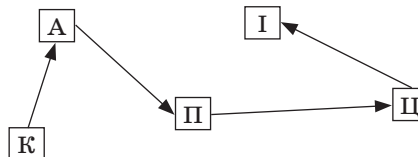
6. Відпрацювання прийомів зав'язування шнурків на одязі та взутті

— Спробуйте прочитати, які слова зашифровані.

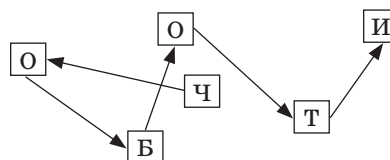
- Жовті, чорні і біляві,
Вони ходять завжди в парі. (*Черевики*)

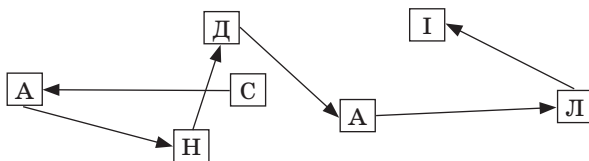
- У домівці їх взувають,
Біля ліжечка знімають. (*Канці*)

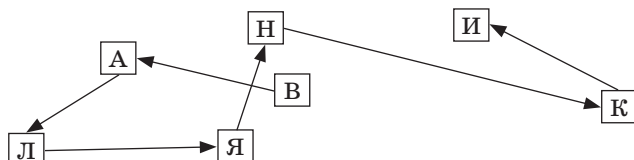
- Захищає наші ноги,
Не пораняє їх дороги! (*Чоботи*)

- Вдень — завзяті та проворні:
Можемо бігати, стрибати,
А вночі ми безпорадні,
Бо лягають ноги спати. (Сандали)

- Надворі і мороз, і сніг,
А ніжкам дуже тепло в них. (Валянки)

— Молодці, ви здогадалися, що це. Як можна назвати відгадки одним словом?

— Як треба доглядати за взуттям?

Правила догляду за взуттям

— Розгорніть підручник на с. 101. Як доглядати за взуттям?

- Необхідно користуватися засобами по догляду за взуттям, спеціально призначеними для того типу матеріалів, з якого виготовлено взуття;
- увечері ретельно протирати взуття вологою ганчірочкою;
- щоб взуття служило довго, його треба чистити, але не вранці — перед виходом на роботу, а ввечері;
- використання взуття не по сезону, як і не за призначенням, призводить до втрати зовнішнього вигляду і споживчих властивостей;
- взуття на шкіряній підошві не можна носити в сиру дощову погоду;
- сире взуття необхідно сушити при кімнатній температурі. Заборонено сушити взуття на сонці, біля вогню і поблизу обігрівальних приладів.

Як зав'язувати шнурки

— Розгорніть підручники на с. 102–103.

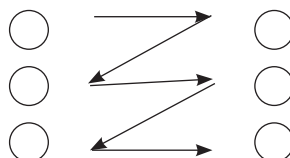
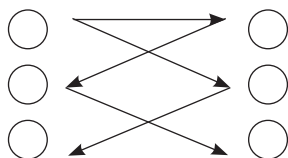
— А чи вмієте ви самостійно зав'язувати шнурки?

— Існує кілька способів зав'язувати шнурки:

- Схрести кінці шнурків. Перекинь один шнурок через інший.
- Переплети шнурки. Потягни за кінці.
- Шнурки не розв'яжуться, якщо зробиш два вузли.
- Зав'яжи другий вузол.
- Зроби дві петельки, які нагадують вуха зайця.
- Просмикни петлі одна крізь іншу.
- Потягни за кінці петель. Затягни вузол.

— А зараз ми будемо навчатися зав'язувати шнурки за допомогою шаблонів з картону.

На партах у дітей — картонні шаблони з дірочками. Діти навчаються зав'язувати шнурки, допомагають одне одному. Використовують яскраві шнурки.

7. Виставка та оцінювання робіт.

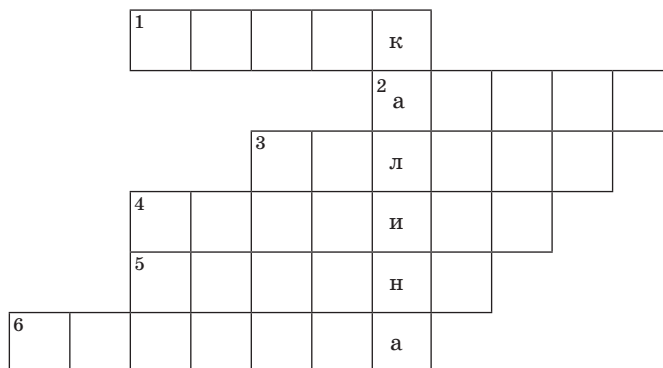
- Давайте подивимося, у кого вийшло найкраще.
- Чия робота сподобалася вам, чому?

III. ПІДСУМОК УРОКУ

- Чи сподобався вам урок?
- Чого навчалися на уроці?
- Хто з вас тепер зможе сам зав'язати черевики чи кросівки?
- Кому з товаришів знадобиться ваша допомога?
- Розгорніть альбом-посібник на с. 66. Знайдіть завдання 1. Доберіть взуття відповідно пори року. З'єднайте стрілочками.
 - У завданні 2 виберіть і позначте предмети по догляду за взуттям.
 - У завданні 3 до кожного виду одягу доберіть відповідне взуття. З'єднайте стрілками.

ДОДАТОК ДО УРОКУ 2

Кросворд «Калина»

- 1) Куц весняний, запашний
зацвітає біля хати.
Відламаю гілочку малу і візьму в кімнату,
Хай він пахне мамі й тату. (*Бузок*)
- 2) На кущах росте низенько
Оця ягідка кисленька.
Рвеш, так не подряпай ручки,
Бо на тих кущах колючки. (*Агрис*)
- 3) Лист різний із оксамита,
Соком ягідка налита.
А для хворої дитини
Кращі ліки — чай з... (*малини*).
- 4) Квітка пишна, квітка гожа,
На троянду трішки схожа.
На кущах вона зростає.
Хто із вас цю квітку знає? (*Шипшина*)
- 5) У зеленім кожущку,
Кістяній сорочечці,
Я расту собі в ліску,
Всім зірвати хочеться. (*Лищина*)
- 6) Я тримаю у долоні
Намистиночки червоні.
Ягідка ця кислувата,
На кущі їх так багато! (*Порічка*)

Урок 29. ЕКСКУРСІЯ ДО ШКІЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ. ВИГОТОВЛЕННЯ ЗАКЛАДКИ

Дата _____

Клас _____

Мета: розкрити зміст понять з основ бібліотечної грамотності: «бібліотека», «книжковий фонд», «читальна зала», «абонемент», «каталоги», «енциклопедії»; формувати первинні навички самообслуговування в умовах шкільної бібліотеки, вміння самостійно орієнтуватися у світі книжок; виховувати культуру поведінки в бібліотеці.

Обладнання: виставка книг; картон, кольоровий папір, ножиці, клей, пензлик, серветки для рук.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Оголошення теми та мети уроку

— Відгадайте загадку.

- Я потрібна людям всім:
І дорослим, і малим.
Розуму людей учу,
А сама завжди мовчу. (*Книжка*)

— Сьогодні ми вирушимо на екскурсію до бібліотеки. Дізнаємося, де живуть книжки, як вибрати книгу, як зберігати книжки.

2. Вступна бесіда

- Ви любите читати?
- Чи берете книги в бібліотеці?
- Хто вам допомагає вибрати книгу?
- Що означає слово *бібліотека*?

«Бібліо» грецькою — книга, а «тека» — сховище. А знаєте, скільки років існують у світі бібліотеки? Майже 5 тисяч років! Уся історія розвитку людського розуму пов'язана з книгами і бібліотеками. Це не зовсім спокійна історія! За них боролися, їх спалювали, втрачали, знаходили, рятували від ворожої навали як найдорожче. Сьогоднішня бібліотека здається втіленням тиші, спокою і порядку.

— А чи знаєте ви, що слово *книга* походить від церковнослов'янської к'ниги, що означає букви або лист! У різні часи приміщення для книг мали різні назви. У Єгипті при розкопках археологи над входом в одне приміщення виявили напис «Аптека для душі». Цей вхід вів до бібліотеки. На думку стародавніх єгиптян, книгу можна порівняти з ліками, тільки не від грипу та ангіни, — це ліки роблять сильним розум людини, облагороджують її душу. Ще папір не винайшли, а бібліотеки вже були. Що ж у них зберігали? Книги! В Єгипті — написані на папірусі, у Межиріччі — видряпані на глиняних табличках, в Індії — складені з нарізаного пальмового листа, в Китаї — сувої з шовку. Деякі з цих перших книг збереглися і до наших днів. Їх тепер дбайливо зберігають у найбільших бібліотеках. Отже, бібліотека — це будинок книг. Тут живуть і дружать між собою книги, ваші вірні друзі. У бібліотеці дуже багато книг, журналів, і все це називається книжковим фондом.

Діти з учителем вирушають до бібліотеки.

3. Ознайомлення з читальною залю

— У нашій бібліотеці — два відділення: абонемент і читальна зала. У слова *абонемент* багато значень. У бібліотеці воно означає місце, де видають книги додому. На кілька днів книга — твоя, можна розглядати картинки, читати, перекладувати, виписувати щось у зошит. І в призначений бібліотекарем термін

книгу треба повернути до бібліотеки — адже вона потрібна іншим дітям. А якщо не встигли прочитати? Не біда, прийдіть у бібліотеку і попросіть продовжити термін читання книги. У бібліотеці є книги, які додому не видають. Це довідкова література — енциклопедії, словники. Енциклопедії та словники заслужено називають супутниками цивілізації. Вони допомагають не тільки правильно писати слова, але і розширюють світогляд, дають нові відомості з різних галузей знань, науки, техніки, літератури і мистецтва, розвивають культуру мовлення. Це книги, які можуть знадобитися читачам у будь-який день. І добре, що вони завжди під рукою. З такими книгами потрібно працювати у читальній залі. А ще в читальній залі можна написати доповідь, переглянути книжкову виставку, дізнатися багато цікавого з газет і журналів для дітей. Розгляньте виставку, яка зараз існує в бібліотеці. *(Діти ходять залю, розглядають виставку казок.)*

— Отже, що таке читальна зала? *(Відповіді учнів.)*

— А для того, щоб ми могли швидко знайти потрібну книжку, кожна книга стоїть на своєму місці, тобто кожна книга має свій будинок і свою квартиру. Але все одно знайти потрібну книгу іноді складно. І тут на допомогу нам приходять покажчики — каталоги.

4. Ознайомлення з поняттям «каталог»

— Вони є в кожній бібліотеці. Це спеціальні ящики, де зберігаються картки. На картках написані назва книги і прізвище автора. А в кутку картки розташовується знак — скорочена адреса книги на полиці. Бібліотекар подивиться на шифр і відразу дізнається, на якій полиці шукати книгу. Такий самий шифр є і на кожній бібліотечній книзі. Видів і типів каталогів дуже багато. Їхня кількість залежить від обсягу книжкового фонду та тематичної спрямованості фонду даної бібліотеки. Найпоширеніші — алфавітний і систематичний каталоги. Алфавітний каталог — це перелік в алфавітному порядку *(за прізвищами авторів або назвами книг)*. Систематичний каталог допомагає отримати інформацію про книги з конкретної теми. У нашій бібліотеці є електронний каталог, відомості про книжки записуються в пам'яті комп'ютера.

Фізкультхвилинка

5. Бесіда про правила поведінки в бібліотеці

— Книги — як люди: народжуються, живуть, старіють. І, як люди, можуть хворіти. А захворівши, вимагають лікування. І всі лікарі знають: будь-яку хворобу легше попередити, ніжвилікувати, і радять берегти здоров'я. І ми повинні берегти книги і підручники!

— Які правила поводження з книгами ви знаєте? *(Відповіді дітей.)*

ПРО КНИЖКУ

Книжка скаржилась Мар'яні:

— Я у тебе не в пошані.

Звідкіля це на мені

Плями сині та масні?

Подивися, от сторінка:

Намальована хатинка,

Під хатинкою маля,

І написано: «Це — я».

А за дві сторінки далі —

різні звірі небували:

сині, жовті, та рябі,

що не снилися тобі.

Люди кажуть: — Ой, чия ти?!

Як тебе тепер читати?

Скільки ми читали книг,

А не бачили таких!

М. Пригара

— Не будьте такими, як Мар'яна!

Правила поведінки в бібліотеці

— Щоб стати справжніми читачами, слід знати правила користування бібліотекою. Як потрібно поводитися в бібліотеці? Чому?

Правило 1. У бібліотеці треба поводитися тихо, адже галас заважає іншим читачам.

Правило 2. Книги треба повертати вчасно. Адже на них чекають інші читачі. У нашій бібліотеці книгу можна взяти на 10 днів.

Правило 3. З бібліотечними книгами треба поводитися особливо дбайливо, щоб їх змогли прочитати якомога більше дітей.

Правило 4. Бібліотечні книги не можна втрачати, інакше в шкільній бібліотеці не залишиться жодної книги.

Правило 5. Книги в бібліотеці треба ставити точно на те місце, де ви їх узяли. В іншому разі бібліотекар не зможе швидко знайти цю книгу для іншого учня.

6. Конкурс «Відгадай казочку»

— А зараз пограємо. Відгадайте казки! Я називатиму предмет, а ви відгадайте, з якої він казки. А наша виставка казок допоможе вам.

Гарбуз («Попелюшка»)

Човник («Івасик-Телесик»)

Ключик («Пригоди Буратіно»)

Ряба («Лисичка та Вовк»)

Сир («Двоє жадібних ведмежат»)

Троянда («Снігова королева»)

Тісто («Колобок»)

Пиріжки («Червона Шапочка»)

7. Виготовлення закладки для книжки

Інструктаж учителя

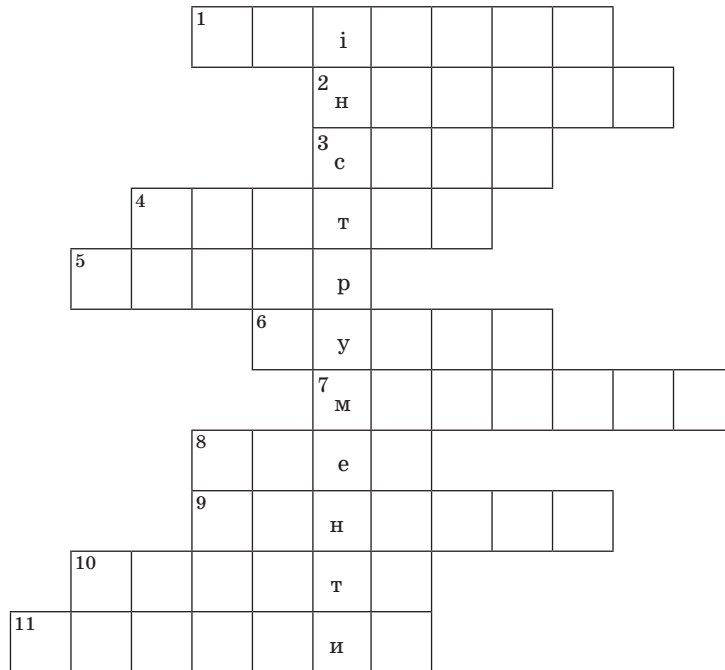
Вчуса я папір складати
І закладки вирізати.
Всі книжки мої в порядку —
В кожна вкладено... (закладку).

- Підготуйте картон, з якого ви будете виготовляти закладку.
- За шаблоном обведіть і виріжте основу — тулуб і голову ведмедика.
- До основи приклейте голову і животик.
- Виріжте і приклейте ведмежаті очі, ніс, рот.
- Із сусідом по парті зробіть закладки із зображеннями різних тварин. Подаруйте закладки своїм друзям і рідним.

III. ПІДСУМОК УРОКУ

- Чи сподобалася вам подорож до бібліотеки?
- Що нового ви дізналися?
- Чи є у вас домашня бібліотека?
- Скільки в ній приблизно книг?
- Чи можете ви самостійно підібрати книгу в домашній бібліотеці?

Кросворд «Інструменти»

- 1) Всяк школяр його шанує,
Бо він пише і малює.
Хто ж цей спритний молодець?
Це, звичайно... (олівець).
- 2) Ріжемо усе, що треба:
Ми поріжемо для тебе
І тканину, і папір,
Як не віриш — перевір. (Ножиці)
- 3) У кожного в домі
Така дивина:
Братів аж чотири,
А шапка одна. (Стіл)
- 4) Цей твердий папір зігни,
Аплікацію зроби. (Картон)
- 5) Біле поле,
мудрий на нім оре,
А із кольорового —
саморобки робить. (Папір)
- 6) Бігаю туди-сюди
І рятую від біди:
Там, де помилка чи бруд,
Мною на папері тругь. (Гумка)
- 7) У легкого держака
Голова така важка.
Йй не можна будь легкою —
Він працює головою. (Молоток)
- 8) Щоб жили всі дружно в мирі:
Скло, пластмаса, гума, шкіра,
Всіх здружу я, крім людей.
Здогадались, хто я?.. (Клей).
- 9) Рівно риску проведи
І квадратик спробуй,
Та у руки ти візьми
Цю струнку особу.
Нагиск витримає стійко
Впевнена, струнка... (лінійка).
- 10) Залізний язик
До роботи звук:
Не говорить, не співає,
Землю він перевертає. (Лопата)
- 11) Він такий, як олівець.
Розмалює папірець.
Як побачить він водицю —
Вийде сонце і травиця. (Пензлик)

Урок 30. КОМБІНОВАНІ РОБОТИ. ВИГОТОВЛЕННЯ АПЛІКАЦІЙ ІЗ РІЗНИХ МАТЕРІАЛІВ «ВЕСЕЛІ ВІВЦІ»

Дата _____

Клас _____

Мета: закріплювати навички роботи з папером, картоном та іншими матеріалами; розвивати творчу уяву, фантазію, охайність, посидючість, дрібну моторику пальців рук; виховувати пізнавальний інтерес.

Обладнання: зразки виробів; ілюстрації із зображенням свійських тварин; картон, кольоровий папір, вата, шаблони, клей, пензлик, серветка для рук.

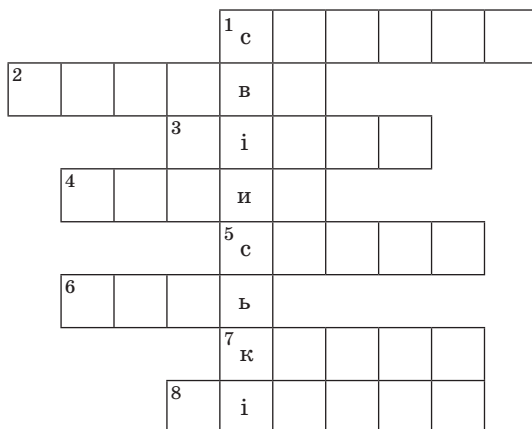
Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Оголошення теми та мети уроку

— Сьогодні на уроці ми продовжимо роботу з папером та картоном, додамо до них вату, виготовимо аплікацію, а героями її будуть тварини — здогадайтеся які!

<p>1) І ввечері, і зранку
Вартую я на ганку.
І кусаю, і гарчу —
В дім чужих не пропущу. (<i>Собака</i>)</p> <p>2) Йшов із ріжками стіжок,
пригощав малих діток
молочком таким смачним,
і поживним, й запашним. (<i>Корова</i>)</p> <p>3) По лужку та полонині
все мандрує в кожушині.
Навіть влітку одяганку
не залиша вона на ганку. (<i>Вівця</i>)</p> <p>4) Ця тварина вже від ранку
Нам співає колісанку,
Нявкає, муркоче,
Бо сметанки хоче.
Що це, діти, за воркотик?
Це пухнастий сірий... (<i>котик</i>).</p> | <p>5) Замість носа — п'ятачок,
Замість хвостика — крючок.
Вмить калюжу віднайде,
Ще й сімейство приведе. (<i>Свиня</i>)</p> <p>6) Поле мчить, копитом б'є,
вітер в гриві виграє.
Він і сильний, і прудкий.
Здогадались, хто такий? (<i>Кінь</i>)</p> <p>7) Гарну, теплу шубку має,
Та на зиму — не міняє!
Залюбки з'їсть конюшину,
Капустину і морквину. (<i>Кріль</i>)</p> <p>8) Зріст у нього, як у поні,
Та і сам із роду коні.
Невеличкий і хвостатий,
Дуже впертий та вухатий. (<i>Віслук</i>)</p> |
|--|---|

— Так, це свійські тварини. Що ви про них знаєте?

— Чому їх так називають?

— Як вони допомагають людині? (*Діти відповідають та розглядають ілюстрації із зображенням свійських тварин, розташовані на дошці.*)

2. Розповідь учителя

— Тварини завжди відігравали важливу роль у житті людини. Їх налічується приблизно 2 мільйони видів, значна частина з яких, а саме 2/3, припадає на комах. Ще з давніх часів людина приручає тварин, використовує їх у багатьох сферах трудової діяльності та мистецтва. Свійські тварини — це тварини, які з незапам'ятних часів зжилися з людиною, яких вона тримає біля себе, даючи їм притулок і їжу, і які при цьому охороняють будинок, дають людині м'ясо, молоко, з якого виготовляють сир, бринзу, масло, сметану; вовну, з якої виготовляють тканину і шують одяг; шкіру, яку обробляють і використовують для виготовлення одягу і взуття та ін.

Фізкультхвилинка

3. Демонстрування та аналіз зразка

Інструктаж учителя

— Розгорніть підручник на с. 107 и розгляньте зразок аплікації «Веселі вівці».

— З яких матеріалів виготовлена аплікація?

— Як ви гадаєте, з чого треба починати роботу?

- Відірвіть невеликий шматок вати, розтягніть його, надавши йому овальної форми. Це — тулуб вівці. Для великої вівці використовуйте більший шматок вати.
- За шаблоном виріжте з білого паперу дві голови і вухка овець. Виріжте за зразком чотири тоненькі паперові смужки. Складіть їх навпіл. Це — ніжки вівці.
- Складіть кольоровий папір у декілька разів і за шаблоном виріжте квіти.
- За малюнком зробіть надрізи. Для серцевини квітів скачайте маленькі ватяні кульки.
- Наклейте всі деталі на картон-основу зеленого кольору.
- За бажанням додайте сонечко, хмаринки, пташок.

4. Практична робота

Учні починають роботу. Учитель за потреби надає допомогу.

5. Виставка та оцінювання робіт

— Подивіться на нашу виставку. Ми ніби опинилися на лузі.

— Ви дуже постаралися. У вас вийшли веселі та кумедні тваринки. Молодці!

— Чия робота вам сподобалася найбільше? Чому?

— Чи складно вам було працювати ножицями із заокругленими лезами?

III. ПІДСУМОК УРОКУ

— Яку користь приносять тварини людям (*корова, порося, вівця, куриця, коза*)?

— Навіщо людям пити молоко, їсти яйця, сир, м'ясо?

— Чи є у вас домашні улюбленці?

— Чи сподобався вам урок?

— Розгорніть альбом-посібник на с. 70. Знайдіть завдання 1. Для зображення яких природних об'єктів використовують вату? Обведіть правильні варіанти.

— У завданні 2 визначте та обведіть свійських тварин.

— У завданні 3 намалюйте свою улюблену свійську тварину.

Урок 31. КОМБІНОВАНІ РОБОТИ.
ВИГОТОВЛЕННЯ ЛИСТІВКИ «КВІТИ ДЛЯ МАМИ»

Дата _____

Клас _____

Мета: продовжувати вдосконалювати прийоми роботи з папером; навчати виготовляти вироби за допомогою опанованих раніше технологій; навчати послідовності дій під час виготовлення виробів з паперу; розвивати навички роботи з ножицями та клеєм, охайність, самостійність; виховувати любов до природи, бережливе ставлення до квітів, посидючість та терпіння.

Обладнання: картон, кольоровий папір, шаблони, ножиці, клей, пензлики, серветки для рук; ілюстрації із зображенням квітів; аудіозапис вальсу квітів з балету П. І. Чайковського «Лускунчик».

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Оголошення теми та мети уроку

— Сьогодні на уроці ми продовжимо працювати з папером, згадаємо прийоми різання та згинання, правила роботи з ножицями та клеєм. Будемо виготовляти листівку для мами.

2. Вступна бесіда

— Які прикмети весни ви знаєте?

— Як ви гадаєте, чому всі з нетерпінням чекають приходу весни?

— А ще весна — це пора квітів. (*Слухання вальсу з балету «Лускунчик».*)

— Квіти оточують нас протягом усього життя. Квіти дарують на свято, на день народження, на весілля, ними прикрашають житло і вулиці, парки і садки.

— Хто дбає про квіти? (*Відповіді дітей.*) Вирощують квіти квітникарі. Вони працюють протягом усього року. Взимку вони працюють у теплицях, на весні — у парниках.

— Сьогодні ми теж будемо квітникарями.

3. Розповідь учителя

— А чому ми будемо виготовляти квіти для мами, адже сьогодні не 8 Березня?

— Хто знає, який день святкує Україна у травні? (*Діти можуть назвати День Перемоги, кінець навчального року, свято миру та праці — 1 травня.*)

— Є ще одне свято, яке святкують наші співвітчизники. Це свято — День Матері.

День Матері — свято любові і поваги, і єдиним справжнім подарунком у цей день є вияв взаємної любові! Любов матері — основа і джерело життя. У цілому світі мірою гідності людини вважається її вдячність матері за життя, за всі її старання, за виховання дітей і за самопожертви.

Сама ідея святкування Дня Матері в світі належить американській учительці Ганні Джарвіс, яка у 1907 р. організувала меморіальну церемонію на честь пам'яті своєї померлої матері. Ця церемонія відбулася 10 травня. Джарвіс також надіслала листа міністрам, бізнесменам і політикам із проханням упровадити День Матері в країні. Узаконив свято Дня Матері в США американський Президент Вудро Вільсон 8 травня 1914 р.

В Україні День Матері святкували з 1929 р. Ініціатором упровадження Дня Матері була Олена Кисилівська, редакторка тижневика «Жіноча доля». Але з часом про це свято було забуто, і згадали про нього в Україні лише 10 травня

1999 р., коли указ про святкування Дня Матері підписав Президент України Леонід Кучма. День Матері відзначається щорічно другої неділі травня.

Фізкультхвилинка

4. Демонстрування та аналіз зразка

Інструктаж учителя

— Розгорніть підручник на с. 109. Розгляньте зразок листівки для матері.
З яких елементів складається виріб?

— Які матеріали нам потрібні?

- За шаблоном виріжте два кружечки середнього розміру й один — маленького, обидва синього кольору.
- Складіть їх «кульочками» за зразком, як показано на малюнку. Це — квіти.
- За шаблоном виріжте три великих кружечки зеленого кольору. Зігніть їх, надаючи форми листочків.
- З паперу зеленого кольору виріжте стеблинку.
- Картон-основу складіть навпіл. Викладіть на лицьовій стороні всі деталі листівки, приклейте їх.
- Спробуйте зробити інші квіти з кружечків різного розміру.

5. Практична робота учнів

— Про які правила треба пам'ятати?

— Як працювати з ножицями?

— Як працювати з клеєм?

6. Виставка та оцінювання робіт

Мамо найдорожча, мамочка єдина,
Щирі побажання — від доні, від сина.
Квіточок пахучих принесли багато
В цей травневий ранок, у велике свято!

— Чи сподобалися вам листівки?

— Які недоліки помітили?

— Як їх можна було уникнути?

III. ПІДСУМОК УРОКУ

— Над чим ми працювали сьогодні на уроці?

— Коли святкують День Матері в Україні?

— Кому подаруєте листівочку?

— Як слід ставитися до квітів у природі? Чому?

— Розгорніть альбом-посібник на с. 71. Знайдіть завдання 1. Виберіть і позначте весняні квіти.

— У завданні 2 з'єднайте квітку з фігурою, на яку вона схожа.

— У завданні 3 намалюйте і розфарбуйте букет для мами.

Урок 32. КОМБІНОВАНІ РОБОТИ.
КОЛЕКТИВНЕ ВИГОТОВЛЕННЯ АПЛІКАЦІЇ «ВЕСНЯНІ ПТАШКИ»

Дата _____

Клас _____

Мета: удосконалювати навички роботи з папером, використовуючи необхідні інструменти і пристосування; вдосконалювати вміння працювати з шаблоном; розвивати творчі здібності, дрібну моторику рук, посидючість; ознайомити з давніми народними обрядами та звичаями, розкрити зміст народних традицій; прищеплювати інтерес до предмета; виховувати працелюбність, акуратність, почуття прекрасного, естетичний смак, повагу та інтерес до традицій українського народу.

Обладнання: кольоровий картон, кольоровий папір, шаблони, олівець, лінійка, ножиці, клей, нитки, пензлик, серветка для рук; аудіозапис «Птахи весняного лісу».

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Оголошення теми та мети уроку

— Сьогодні на уроці ми ознайомимося з українськими традиціями, згадаємо, як українці зустрічають весну, вдосконалюватимемо вміння згинати та складати папір, виготовимо аплікацію «Весняні пташки».

— Яка пора року настала?

— Хто з птахів прилітає одним з найперших? *(Відповіді дітей.)*

- Пташка ця маленька,
Лагідна, сіренька.
В небесах співає,
Сонце зустрічає. *(Жайворонок)*

— Жайворонок один з найперших прилітає з теплих країв.

— Які ознаки весни ви знаєте? *(Відповіді дітей.)*

Учитель читає вірш.

Що з весною настає?
Сніг у полі розтає.
А чому це так буває?
Сонце його пригріває.
Що ж синіє на землі?
Ніжні проліски малі.
А що ж пнеться з-під листка?
То травичка молода.
А над полем що бринить?
Любий жайворон летить.

2. Вступна бесіда

Початок весни наші предки пов'язували зі святом Сорока Мучеників. Його відзначають 22 березня *(за новим стилем)*. У цей день, говорили в народі, птахи прилітають із вирію і приносять весну. Господині, щоб відзначити цю подію, пекли тістечка у вигляді пташок і роздавали дітям, «щоб птиця водилася». З цим печивом діти вибігали на луки, в ліс і співали:

Пташок викликаю
З теплого краю:
— Летить, соловейки,
На нашу земельку,
Спішіть, ластівоньки,
Пасти корівоньки!

Разом з дітьми виходили зустрічати весну й дорослі, жінки та дівчата. Прислухалися, чи не заспіває вівсянка — пташка, що першою сповіщала про

прихід весни. «Кидай сани, бери віз, викинь шубу, з печі злізь»,— примовляли вони, почувши спів пташки.

— Давайте і ми послухаємо спів весняних птахів. (*Слухання аудіозапису.*)

— Який настрій створив у вас цей запис?

— А яких ще птахів, які повертаються з вирію, ви знаєте? (*Відповіді дітей.*)

Фізкультхвилинка

3. Демонстрування та аналіз зразка

Інструктаж учителя

— Розгорніть підручник на с. 111. Розгляньте зразок аплікації.

— З яких матеріалів виготовлено виріб?

— З чого треба починати роботу?

— У якій техніці виготовлена аплікація?

— Так, це — оригамі. Ви пам'ятаєте, як треба згинати та складати папір?

(*Відповіді дітей.*)

- Зробіть квадрат з двостороннього кольорового або білого паперу і складіть його навпіл по діагоналі.
- Отриманий трикутник складіть за зразком.
- Верхній правий кут відігніть угору. Те саме повторіть з нижнім правим кутом.
- Загніть лівий куточок донизу. Це — голова пташки. Намалуйте їй око.
- Наклейте своїх пташок на паперове дерево. Нехай воно прикрасить наш клас!

4. Практична робота учнів

— Сьогодні ми працюємо в групах. Кожна група прикрасить дерево своїми пташками.

— Які правила роботи в групі ви пам'ятаєте?

Правила роботи у групі

- Розподілити обов'язки у групі.
 - Працювати дружно та завзято.
 - Прислухатися до порад товаришів.
 - Не галасувати, не сваритися.
 - Допомогати одне одному.
- Учитель спостерігає за роботою кожної групи. За потреби, надає поради.

5. Виставка та оцінювання робіт

— Які чудові дерева у вас вийшли!

— Чи задоволені ви результатом своєї діяльності?

— Як вам працювалося у групі?

— Чи знайшли ви спільну мову?

III. ПІДСУМОК УРОКУ

— З яким настроєм ви йдете з уроку?

— Які нові знання отримали на уроці?

— Що нове ви дізналися про птахів?

— Розгорніть альбом-посібник на с. 72. Знайдіть завдання 1. Виберіть і позначте пташок, які повідомляють про прихід весни.

— У завданні 2 позначте пташок, виконаних у техніці оригамі.

— У завданні 3 самостійно складіть пташку за схемою.

Урок 33. КОМБІНОВАНІ РОБОТИ. ВИГОТОВЛЕННЯ АПЛІКАЦІЙ ІЗ РІЗНИХ МАТЕРІАЛІВ «ВЕРБОВІ КОТИКИ»

Дата _____

Клас _____

Мета: удосконалювати навички роботи з папером; продовжити роботу з конструювання найпростіших виробів за допомогою опанованих раніше технологій; розвивати спостережливість, відчуття композиції, емоційну чуйність; формувати художні навички під час зображення предметів з натури; виховувати любов до природи.

Обладнання: гілочки верби; зразки виробу; ілюстрації із зображенням весняних пейзажів; картон, кольоровий папір, пластилін, вата, ножиці, клей, пензлики, серветки для рук.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Оголошення теми та мети уроку

— Сьогодні на уроці ми закріплюватимемо навички роботи з різними матеріалами, дізнаємося про українські народні символи та виготовимо аплікацію весняної тематики.

2. Вступна бесіда

Весна — це пора року, на яку всі чекають, утомившись від зими. Весну часто називають довгоочікуваною. Перші ознаки весни, трапляється, проявляються ще взимку, в лютому: трохи сильніше посвітить сонечко — і починають танути бурульки, дзвенить весела крапель, нагадуючи про наближення весни. Після цього ще можуть вдарити морози, може піти сніг, але всі розуміють: весна ось-ось настане, порадує своїм теплом.

Ось і настала весна. Сонце з'являється на небі все частіше, небо стає більш яскравим, густо-синім, щосили тане сніг і біжать струмки. Земля ще холодна, занадто сира і гола, а скрізь залишки снігу пробиваються перші квіти, які так і називають: першоцвіти.

У лісі — пожвавлення: прокидаються від зимової сплячки звірі, повертаються після зимівлі птахи. Всі зайняті облаштуванням затишних гніздечок і нірок, усі готуються до виведення потомства, для цього потрібні надійні будинки. Настання весни — це пробудження природи, початок активного життя природи. Швидко бубнявляють і лопаються бруньки, з яких з'являються ніжно-зелені листочки, а потім вони ростуть з неймовірною швидкістю. За тиждень дерева повністю вкриваються листям, яке ніжно тріпочеться на весняному вітерці. Всюди відчувається життя.

На дошці — ілюстрації із зображенням весняних пейзажів.

— Діти, які весняні зміни у природі можна спостерігати на вулиці?

— Ви любите весну? Чому?

— Скажіть, яким стає небо? Що відбувається з деревами?

— Хто навесні повертається на Батьківщину?

— Назвіть перші квіти. (*Медуниця, проліски, ряс, мати-й-мачуха...*)

— А як потрібно до них ставитися?

— Назвіть перший кущ, який зацвітає.

- Довгі, тонкі віти має,
Золото кору вкриває,
З гілок кошики плетуть,
В церкву раз на рік несуть. (*Верба*)

3. Розповідь учителя

— Верба (*наукова назва — гострелиста*) — це дерево заввишки до 10 м, але частіше — чагарник заввишки до 6 м, вкритий сизим нальотом, з досить

вузьким, гострим листям, з овальною кроною середньої густоти. Верба цвіте до розпускання листя, у березні–квітні. Суцвіття — численні білі пухнасті сережки на темних гнучких гілочках. Її гілки, а також коріння використовуються для плетіння кошиків, меблів та інших виробів. Верба росте по берегах річок і на пісках. Верба також є кормом для зайців і домашньої худоби. Саме гілки цього виду верби використовуються в християнській обрядовості на Вербну неділю, віруючі люди прикрашають гілками верби свої домівки.

За тиждень до Великодня православні святкують «Вербну неділю», і у святковому обряді використовують гілочки верби. Це остання неділя перед Великоднем. Вербу освячують у церкві і несуть додому. Нею легенько вдаряють до мочацків, бажаючи при цьому, щоб «здоров'я у них прибуло». У вербну неділю господар кришить гілочки верби худобі з надією зберегти її від хвороб.

Фізкультхвилинка

4. Демонстрування та аналіз зразка

— Розгорніть підручник на с. 119. Розгляньте зразок аплікації.

Інструктаж учителя

- Виріжте гілочки з паперу коричневого кольору і наклейте їх на картон синього кольору.
- Скачайте з вати маленькі стовпчики — це бруньки верби. Наклейте їх на гілочки.
- Скачайте з пластиліну маленькі кульки і притисніть їх до картону біля кожної бруньки.
- Прикрасьте весняний букетик стрічкою з бантиком.
- У подарунок рідним до Вербної неділі зробіть натюрморт з гілочками верби.

5. Практична робота учнів

— Розгляньте живі гілочки у вазі на столі.

— Необхідно створити робочий настрій. Заплющте очі та уявіть свою роботу в цілому. А тепер уявіть живу вербу, відчуйте її аромат, тепло. Вона грілася на сонечку, а зараз віддає вам свою енергію. Відчуваєте, як біжить тепло по вашим рукам і заряджає вас енергією?

— А тепер розплющте очі, плесніть у долоні і, якщо ви готові до роботи, згадайте прислів'я: «Поспішиш — людей насмішиш». Роботи мають бути акуратними.

Діти починають працювати. Учитель допомагає порадами.

6. Виставка та оцінювання робіт

Діти по черзі виходять до дошки та демонструють свої вироби.

— Оцініть роботу свого товариша.

— Чи задоволені ви результатом своєї діяльності?

— Як ви вчините з цією аплікацією? Комуś подаруєте або залишите собі?

III. ПІДСУМОК УРОКУ

— З яким настроєм ви йдете з уроку?

— Які нові знання отримали на уроці?

— Чи хотіли б ви ще когось навчити виготовляти такі аплікації?

— Розгорніть альбом-посібник на с. 74. Знайдіть завдання 1. Розгляньте фотографії. На що схожі вербові бруньки? Чому їх називають «котиками»?

— У завданні 2 розгляньте і поясніть, як виготовлені бруньки верби.

— У завданні 3 виберіть і позначте бантик, який підійде до вашої аплікації «Вербові котики».

- 1) Біла пташка понад морем
Плаче, ніби в неї горе,
І далеко від землі
Проводжає кораблі. (*Чайка*)
- 2) Величезний і стотонний
У воді пливе, не тоне. (*Корабель*)
- 3) Судно, скарб, людей, печери...
В мулі залишки галери...
Відшукає все це враз
Під водою... (*водолаз*).
- 4) Шторм його не налякає,
Адже він штурвал тримає.
Через море й океан
Водить судно... (*капітан*).
- 5) Його домівка — океан,
Зі спини в нього б'є фонтан. (*Кит*)
- 6) У пароплава на борту
Я висну в будь-яку погоду,
А тільки з'явимось в порту —
Я першим кидаюсь у воду. (*Якір*)

Фізкультхвилинка

4. Демонстрування та аналіз зразка

Інструктаж учителя

— Розгорніть підручник на с. 121. Розгляньте зразок іграшки «Горіховий човник».

- Які матеріали використано для іграшки?
- Розкажіть про послідовність дій під час виготовлення цієї іграшки.
- Скачайте невелику кульку пластиліну і розмістіть її на дні половинки горіхової шкаралупи.
- З кольорового паперу виріжте вітрило трикутної або чотирикутної форми. Проткніть його зубочисткою наскрізь, як на малюнку. Це — щогла з вітрилом.
- Зі складеного навпіл аркуша паперу виріжте прапорець і приклейте його на верхівку зубочистки.
- Застроміть зубочистку в пластилін. Так ви приєднаєте щоглу до човника. Запустіть човник на воду.

5. Практична робота учнів

Учні починають працювати. Учитель за потреби здійснює допомогу.

6. Виставка та оцінювання робіт

- Яка робота сподобалася найбільше?
- Чия робота найохайніша?
- Хто припустився помилки?
- Чи схожий ваш човник на катерок з мультфільму?
- Розкажіть про свій човник.

III. ПІДСУМОК УРОКУ

- Над чим працювали сьогодні на уроці?
- Чия розповідь про човник вам сподобалася?
- Розгорніть альбом-посібник на с. 76. Знайдіть завдання 1. Виберіть і позначте матеріали, які можна використовувати для виготовлення човника.
- У завданні 2 обведіть матеріал для з'єднання деталей човника.
- У завданні 3 за схемою навчіться збирати простий човник.

Урок 35. КОМБІНОВАНІ РОБОТИ. ВИГОТОВЛЕННЯ АПЛІКАЦІЇ «ДЕЛЬФІН». ПІДСУМКОВИЙ УРОК ЗА РІК

Дата _____

Клас _____

Мета: удосконалювати навички роботи з папером, закріплювати опановані раніше технології аплікацій; розвивати творчі здібності, уяву, формувати інтерес до даного виду праці; виховувати уважність до роботи, охайність, терпіння.

Обладнання: кадри з мультфільму «Русалонька»; ілюстрації із зображенням підводного світу, малюнки риб; шаблони, картон, кольоровий папір, клей, ножиці, пензлики, вологи серветки для рук.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Оголошення теми та мети уроку

— Сьогодні у нас останній урок трудового навчання у цьому році.
— Чого ви навчилися за цей рік?
— Які вироби навчилися виготовляти?
— З якими матеріалами ми навчилися працювати?
— Сьогодні на уроці ми продовжимо працювати з папером. Будемо виготовляти комбіновану аплікацію.

- Він — тварина водяна,
Довгі носик і спина.
До людей привітний він,
В морі плаває... (*дельфін*).

2. Вступна бесіда

На дошці — ілюстрації із зображенням підводного світу морів та океанів, а також фотографії риб із домашніх акваріумів.

— Сьогодні ми проведемо урок у морському царстві.
— Яких морських тварин ви знаєте?
— Рибами називають тварин, що постійно живуть у воді і пересуваються за допомогою плавців.

З'явилися риби 400 мільйонів років тому і заселили всі водойми земної кулі. Вони мешкають як в прісній, так і в солоній воді. Деякі з них витримують температуру $-1-15^{\circ}\text{C}$. Такою холодною буває вода Льодовитого океану й антарктичних морів. А далія, що зустрічається на Чукотці, переносить навіть умерзання в лід, температура її тіла може бути ще нижчою. Інші риби воліють жити у теплій воді.

Тіло риб може мати найрізноманітнішу форму. У найшвидкохідних — гостре і торпедоподібне тіло, а головний двигун — хвіст. Змієподібні риби на зразок вугрів і такі, як мурени, пересуваються за рахунок хвилеподібних рухів свого тіла.

Забарвлення риб теж досить різноманітне. Єдине, що характерне для всіх, — темна спина, яку, якщо дивитися на неї згори, не видно на тлі океанських глибин або темного дна, і світле черево, що робить рибу непомітною, коли на неї дивляться знизу. Особливо яскраво пофарбовані мілководні риби, що мешкають на коралових рифах. Одна з груп таких риб за яскравість забарвлення навіть отримала назву риб-ангелів.

Харчуються риби тваринною і рослинною їжею. Одні їдять дрібні організми, інші — хижакі — полюють на велику дичину: кальмарів, креветок, інших риб.

— Розгадайте кросворд та дізнайтеся про мешканців річок, морів та океанів. (*Див. Додаток на с. 87.*)

- Хто з цих мешканців живе у річці? Хто — у морі? Хто плаває в океані?
- Зараз ми переглянемо уривки з мультфільму «Русалонька» і познайомимося з мешканцями океану.

3. Перегляд мультфільму «Русалонька» (окремі кадри)

- Придивіться уважно, як виглядає підводний світ. Як зображено рибок, водорості, дно океану.

Фізкультхвилинка

4. Демонстрування та аналіз зразка

Інструктаж учителя

- Розгорніть підручник на с. 123. Розгляньте зразок аплікації.
- Які матеріали нам потрібні?
- Розгорніть альбом-посібник на с. 77. У завданні 1 розгляньте фотографію і розкажіть, що ви знаєте про дельфінів.
- У завданні 2 позначте елементи аплікації, які ви будете вирізати.
- У завданні 3 виберіть і позначте об'єкти, які можна зустріти на морському дні.

- Підготуйте картон-основу.
- На кольоровому папері за шаблоном обведіть і виріжте сонечко.
- З паперу різних відтінків синього кольору заготовте смужки з хвилястими краями — це хвилі.
- За шаблонами обведіть і виріжте дельфіна і пташок.
- З білого паперу виріжте очі для дельфіна і птахів.
- Наклейте в центрі основи сонечко. Під ним приклейте хвилі, накладаючи їх одну на одну.

5. Практична робота учнів

Учні виконують роботу. Учитель за потреби здійснює допомогу.

6. Виставка та оцінювання робіт

- У вас вийшли чудові аплікації дельфінів!
- Хто розповість про свій виріб?
- Кого ви зобразили?
- Чия аплікація сподобалася вам найбільше?

III. ПІДСУМОК УРОКУ

- Чому був присвячений наш урок?
- Чи сподобалося вам працювати над аплікацією?
- Що нового дізналися про підводний світ?
- З ким би хотіли поділитися знанням?
- Наш останній урок добігає кінця. Давайте згадаємо деякі тайни країни Майстрів, які ми розкрили протягом року.

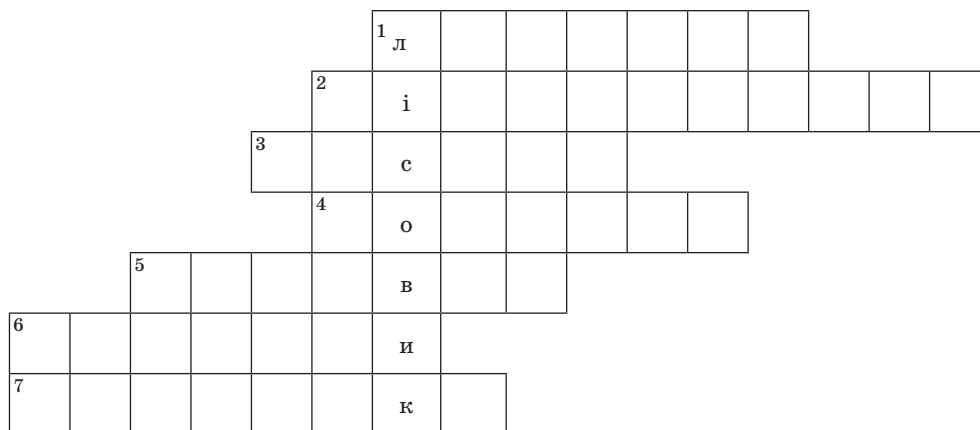
— Розгорніть альбом-посібник на с. 78–79. Спробуйте відповісти на запитання тестів. *(Діти відповідають на питання, потім разом з учителем перевіряють.)*

- Хто впорався з усіма завданнями? Молодці!
- Ось і завершився ваш перший шкільний рік! Ви багато дізналися і багато чого навчилися! Всі жителі країни Майстрів пишаються вами і бажають веселого літнього відпочинку! До зустрічі в країні Майстрів 1-го вересня!

ДОДАТКИ

ДО УРОКУ 6

Кросворд «Лісовик»

- 1) Біля кущика сидять
І у кошик не хочуть.
Жовті братики й сестрички
Називаються... (*лисички*).
- 2) У зеленому гаю
Під березою стою,
Через те і маю
Назву я свою. (*Підберезник*)
- 3) Їх масляні голівки
Заховались в сосняки,
Руденькі, симпатичні
Грибочки... (*маслюки*).
- 4) Він товстенький,
Глянуть любо,
У траві росте
Під дубом. (*Боровик*)
- 5) В нього шапочка така,
Як у друга — маслюка.
До вологи й моху звик,
Має назву... (*моховик*).
- 6) Ми гриби дрібненькі,
Ніжні і тоненькі,
Ший, мов цівки,
Круглі голівки.
Коли підростаємо —
Парасольки розкриваємо. (*Опеньки*)
- 7) І червоні, і зелені
В кошик просяться до мене.
Симпатичні білоніжки.
Їх назвали... (*сироїжки*).

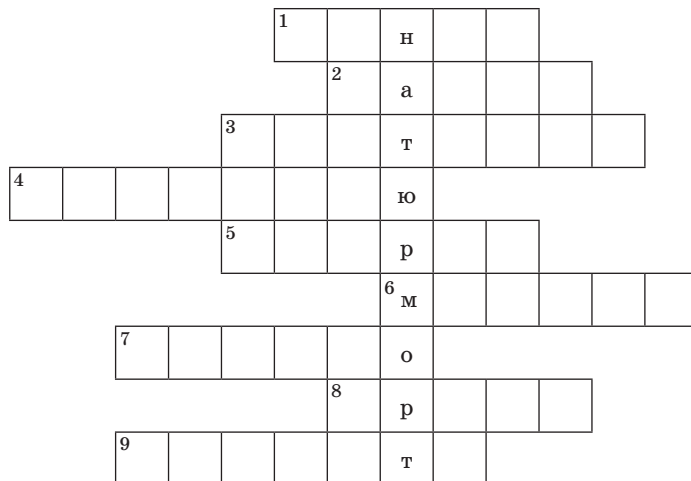
ДО УРОКУ 11

Загадки

- Маленьке, сіреньке,
Біди наробило,
Щось біле кругленьке
Хвостиком розбило.
Сумує бабуся і плаче,
Дідусь витирає сльозу,
А курочка кудкудаче:
«Я вам золоте принесу!» («*Курочка Ряба*»)
- Старенька бабуся у лісі жила,
Гостинці для неї онука несла.
Хто дівчинку ту по дорозі зустрів?
Як казка ця зветься? Хто б відповів?
(«*Червона Шапочка*»)
- До школи прямує хлопчак дерев'яний,
Чомусь потрапляє у цирк полотняний.
Відома ця книжка тобі, чи не так?
Тоді нагадай, називається як? («*Пригоди Буратіно*»)
- На городі виростала,
Сили набирала,
Непомітно, дуже швидко,
Великою стала.
Став тут дід усіх гукати
Та красуню рвати.
А цю казку, діти, ви
Встигли відгадати? («*Ріпка*»)
- Підробив він голосок,
Став малим співати.
Здогадалися вони:
Вовк — не наша мати. («*Вовк і семеро козенят*»)
- Хто моторчик свій заводить?
З даху в гості хто приходить?
І на свято він дістався —
Скажемо дружно: «Здрастуй...»
(«*Карлсон*»).
- Так набридло на віконці
Все на сонечку сидіть.
Я візьму і покочуся,
Щоб побачити весь світ. («*Колобок*»)
- Працювала я у хатці,
Танцювала у палаці.
Є така у мене звичка —
Десь губити черевички. («*Понелюшка*»)
- Він веселий й незлобливий,
Цей хороший дивачок.
З ним господар, хлопчик Робін,
І товариш — П'ятачок.
До прогулянок він ласий,
Є на мед чутливий нюх.
Зветься плюшевий ведмедик,
Всім відомо... («*Вінні-Пух*».)
- Вигнав дід козу із хати —
Та й пішла вона блукати:
Всі козу ту виганяли,
Рак козуню ущипнув,
Зайцю хатку повернув. («*Коза-дереза*»)
- Сидить дівчина в корзині
На ведмежій дужій спині.
А чому ж вона сховалась,
До ведмедя не призналась? («*Маша і ведмідь*»)
- Він звірят усіх лікує,
Від холери їх рятує.
Вилікує він за мить
Все, що в звірів заболить. («*Айболить*»)
- Він дружок звірятам, дітям,
Він живий, як я і ти,
Та таких на білім світі
Нам ніде більш не знайти.
Це тому, що він не пташка,
Не лисиця, не комашка,
Не котисько, не щеня,
Не бабак, не вовчєня.
Він знімається в кіно
І відомий всім давно.
Упізнати його неважко,
Адже зветься... («*Чебурашка*».)

ДО УРОКУ 12

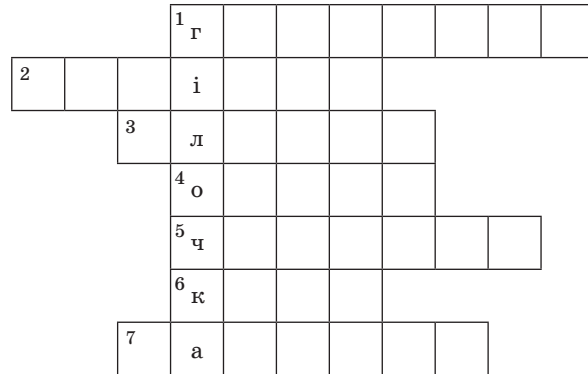
Кросворд «Натюрморт»

- 1) Він росте в краях далеких,
Там, де пальми й сильна спека.
Його довгий жовтий плід
Люблять мавпи на обід. (*Банан*)
- 2) Примостився на баштані
В посмугованій піжамі.
Вигріває круглі боки,
Що смачним налиті соком. (*Кавун*)
- 3) Під землею народилась
І для борщичу згодилась.
Мене чистять, ріжуть, тнуть,
Смажать, варять і печуть.
(*Картопля*)
- 4) Під ногами у саду
Стиглу ягідку знайду.
Треба низько нахилиться,
Щоб зірвати... (*полуницю*).
- 5) На городі в нас грядки,
На грядках — рясні листки:
Там зростають малюки,
Зелененькі... (*огірки*).
- 6) Лист різний із оксамита,
Соком ягідка налита.
А для хворої дитини
Кращі ліки — чай з... (*малини*).
- 7) Народжується з квітки,
Його всі люблять дітки,
Заліза в нім багато,
Рум'яне і хрустке.
А ну, скажіть, малята,
То що ж воно таке? (*Яблуко*)
- 8) Лампочка вгорі висіла,
Стала смачна, пожовтіла.
Діти лампочку зірвали,
З апетитом скуштували. (*Груша*)
- 9) Хто хустиночку свою
Влітку покриває?
І по двадцять хустин
На голівці має? (*Кануста*)

ДО УРОКУ 13

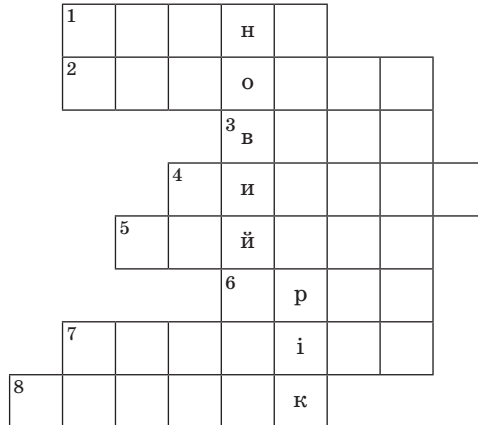
Кросворд «Гілочка»

- 1) Зріст у неї, як в ліщини,
А плоди, немов в калини.
Взимку пташечок годує,
Ягідками їх частує. (*Горобина*)
- 2) Чорно-біла одежина,
Зверху — листяна хустина.
Як весна — дарує сік, —
П'ємо радо цілий рік. (*Берізка*)
- 3) Мов зелений їжачок,
Має безліч голочок.
Поспішає до оселі
В новорічні дні веселі. (*Ялинка*)
- 4) Боягузка у гайочку
Заховалась за дубочки.
Не лякав ніхто панянку,
Та тремтить безперестанку. (*Осика*)
- 5) В жовто-біле платтячко вбереться,
Аромат духмяний ллеться.
А потім вкрита чисто
З чорних ягідок намисто. (*Черемха*)
- 6) Стовбур рівний, як колона,
А листочки, як корона.
Влітку листячко зелене,
А як осінь — то червлене. (*Клен*)
- 7) Що за диво? На гіллі
Їжачки ростуть малі.
В них гостренькі колючки
Та зелені кожушки. (*Каштани*)

ДО УРОКУ 16

Кросворд «Новий рік»

- 1) Швидкий та стрункий,
Роги розлогі.
Весь день пасеться.
Як він зветься? (*Олень*)
- 2) Є горішки і грибочки
У дуплі на мотузочку.
Плигаю по гілочкам,
Я — руденька... (*білочка*).
- 3) Засвітилися серед ночі
В темній хащі жовті очі.
Наче лісу грізний дух —
Гострі ікла, сірий смух.
Полювати йде хижак.
На весь ліс наводить жах. (*Вовк*)
- 4) В лісі у норі живе,
Дуже хитрою сливе.
Низька тварина ця на зріст,
Хутро руденьке, пишний хвіст.
Найкраща в лісі витівниця.
Ну що, впізнали? Це... (*лисиця*).
- 5) В лісі тваринка живе полохлива,
Добра, пухнаста, та дуже ляклива.
Вушка вона притискає свої,
Шурхіт усякий лякає її. (*Зайчик*)
- 6) Під землею ходить пан,
Оксамитовий жупан.
Нищить всіх жуків добродій,
Порядкує на городі. (*Кріт*)
- 7) Взимку спить цей звір в барлозі
І прокинутись не в змозі.
Смокче лапу уві сні.
Хто це? Підкажіть мені! (*Ведмідь*)
- 8) Гостроносий і малий,
Сірий, тихий і незлий.
Вдень ховається. Вночі
Йде шукать собі харчі.
Весь із тонких голочок.
Як він зветься?.. (*Іжачок*).

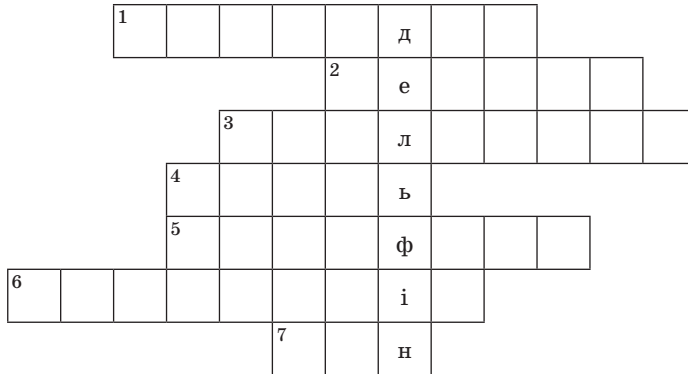
ДО УРОКУ 17

Конкурс «Назви картку за ілюстрацією»

- На городі що за черга?
Дід і баба тут стоять.
Тягнуть щось перед собою
І не витягнуть ніяк. (*Ріпка*)
- Ти впізнаєш вмиль її:
Одяг весь у попелі,
Мачуха все лається,
Сестри насміхаються. (*Попелюшка*)
- Маленьке, сіреньке,
Біди наробило:
Щось біле, кругленьке,
Хвостиком розбило.
Сумує і плаче бабуся,
Дідусь витирає сльозу,
А курочка кудкудаче:
«Я вам золоте знесу. » (*Курочка Ряба*)
- В'ється річка невеличка
Хлопчик у човні сидить.
З берега матуся кличе,
Щоб обідом пригостить.
І вгадать цього героя
Справа зовсім нескладна.
Казка ця усім відома.
Про кого вона? (*Про Івасика-Телесика.*)
- Хто кругленький і смачненький,
Із віконця скік та скік,
Втік від баби та від діда
До лисички на язик? (*Колобок*)
- На голову глечик лисиця наділа,
Мерщій до річки поспішила,
Скоріше глечика сварити,
У річці жартуна втопити.
І не подумала лисиця.
Що і сама може втопиться. («*Лисиця і глечик*»)
- Сидить півник на печі.
Їсть смачненькі калачі.
Тут лисичка прибігає,
Мерщій півника хапає.
Біжить котик рятувати,
В лисиці півника забрати. («*Котик і півник*»)
- Знайшов півник колосок,
Змолів борошна мішок.
Спик негайно у печі
Пиріжки та калачі.
Мишенят не пригощав,
Бо жоден з них не помагав. («*Колосок*»)

ДО УРОКУ 35

Кросворд «Дельфін»

- 1) Величезний цей хижак
На людей наводить жах.
Проживає в річці Ніл
Небезпечний... (*крокодил*).
- 2) В морі плаваю на дні,
Там спокійніше мені.
Як желе, мої боки:
І прозорі, і м'які.
Якщо зловиш мене ти —
Можу руку обпекти! (*Медуза*)
- 3) І малеча, й тата, й мами
Дружно ходять косяками.
І ми кажемо цій рибі
(*Бо смачна вона!*) — спасибі! (*Оселдець*)
- 4) Вудки лиш позакидали,
Щось одразу упіймали.
Рибонька нівроку,
Ну, а зветься... (*окунь*).
- 5) Ці розумні свистуни
Всім відомі з давнини.
Здогадатись ви повинні:
В хвилях граються... (*дельфіни*).
- 6) У підводній горі
Живе при норі.
Вісім ніг має,
Ними здобич хапає. (*Восьминіг*)
- 7) Не змія, а в'ється,
В руки не дається,
Він не сом, а вуса має.
Хто цю рибу відгадає? (*В'юн*)

ЛІТЕРАТУРА

1. *Вернісаж пір року*. Збірка творів про природу.— Тернопіль : Мандрівець, 2006.
2. *Колекція ідей*. Журнал для умілих хлоп'ят.— Едипресс-Конліга, 2005.— № 1–12.
3. *Ліннікова Л. В.* Трудове навчання. Розробки уроків. 3 клас.— Х. : Вид. група «Основа», 2008.
4. *Котелянець Н. В., Агеєва О. В.* У країні майстрів. Робочий зошит-альбом з трудового навчання. 1 клас.— У 2-х ч.— К. : Видавничий дім «Освіта», 2012.
5. *Навчальні програми для загальноосвітніх навч. закл. із навчанням українською мовою. 1–4 класи.*— К. : Видавничий дім «Освіта», 2012.
6. *Сидоренко В. К., Котелянець Н. В.* Трудове навчання. 1 клас.— К. : Видавничий дім «Освіта», 2012.
7. *Методические рекомендации по проведению уроков трудового обучения в начальных классах.*— М. : ЦГЛ, Ставрополь, 2005.
8. *Паронова В. І.* Мої улюблені вірші.— Тернопіль : Підручники і посібники, 2007.
9. *Переветень Г. И.* Самоделки из бумаги: Пособие для учителей начальных классов.— М. : Просвещение, 1983.
10. *Петрова И. М.* Объемная аппликация : Учебно-методическое пособие.— М. : Детство-Пресс, 2001.
11. *Рібиун О. Г., Рібиун Ю. В.* Навчайся разом з нами. Оригамі.— К. : Літера ЛТД, 2010.
12. *Рібиун О. Г., Рібиун Ю. В.* Пластилін.— К. : Літера ЛТД, 2010.
13. *Румянцева Е. А.* Аппликация. Простые поделки.— М. : Айрис-пресс, 2010.
14. *Тисяча загадок.*— Тернопіль : Підручники і посібники, 2007.
15. *Козуб О. В., Могорита А. І.* Фізкультхвилинки та ігри в 1–4 класах.— Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2007.
16. *1400 загадок для дітей.*— Тернопіль : Підручники і посібники, 2007.